

Warszawa, dnia 02 października 2024 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE**

WOOS-II.420.108.2021.AG.34

**DECYZJA
O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH**

Na podstawie art. 71 ust. 2 pkt 1, art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze oraz art. 82 i art. 85 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, zwanej dalej „ustawą ooś”), w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 poz. 572, zwanej dalej „Kpa”), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10 grudnia 2021 r., Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowanego przez pełnomocnika – [REDAKTOWANE], następnie przez Pana [REDAKTOWANE] o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

ustalam

środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn.: *Budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku granica województwa podlaskiego – Łosice – granica województwa lubelskiego* według wariantu inwestycyjnego stanowiącego połączenie wariantu 5 (pomarańczowego) i wariantu 3 (niebieskiego) i jednocześnie:

1. Określam:

1.1. Rodzaj i miejsce realizacji inwestycji:

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej S19 na odcinku granica województwa podlaskiego – Łosice – granica województwa lubelskiego, wraz z budową: węzła Sarnaki, węzła Ostromęczyn (realizacja w etapie II), węzła Łosice i węzła Mszanna.

Projektowana droga ekspresowa S19 na odcinku granica województwa podlaskiego – Łosice – granica województwa lubelskiego przebiega w województwie mazowieckim, w powiecie łosickim, na terenie gmin: Huszlew, Olszanka, Platerów, Sarnaki oraz miasta i gminy Łosice wraz z dowiązaniem do kolejnego odcinka w granicach gminy Międzyrzec Podlaski, powiat bialski (województwo lubelskie).

Zakres zadania inwestycyjnego obejmuje: budowę drogi ekspresowej S19, budowę węzłów drogowych z przebudową istniejących układów drogowych, przebudowę i rozbudowę istniejących dróg krzyżujących się z drogą ekspresową, budowę mostów, wiaduktów, przepustów w ciągu planowanej drogi ekspresowej i w ciągu dróg krzyżujących się z nią, budowę dróg dojazdowych, budowę dróg obsługujących przyległy teren wraz ze zjazdami, budowę przejazdów awaryjnych, wjazdów awaryjnych na drogę ekspresową oraz pasów technologicznych, budowę Miejsc Obsługi Podróżnych i infrastruktury dla potrzeb przedmiotowych obiektów, usunięcie kolizji z istniejącymi obiektami budowlanymi, budowę urządzeń ochrony środowiska (w tym: ekrany akustyczne, zbiorniki retencyjne, przejścia dla zwierząt, inne niezbędne), wykonanie budowli regulacyjnych na ciekach, w rejonie projektowanych obiektów, przebudowę i budowę istniejących sieci i urządzeń kolidujących z drogą ekspresową, budowę kanału technologicznego, budowę oświetlenia, budowę systemu

odwodnienia w tym kanalizacji deszczowej projektowanego układu komunikacyjnego oraz budowę sieci telekomunikacyjnej.

Projektowana droga będzie przebiegać głównie przez otwarte tereny rolnicze, w miarę możliwości omijając okolice zabudowań.

Przecinane drogi poprzeczne zachowają ciągłość dzięki wiaduktom, przejazdom i dostępności do projektowanych dróg dojazdowych. Możliwość dojazdu zachowają również wszystkie tereny przydrożne w tym działki budowlane i istniejące zakłady.

W wariantie preferowanym przez inwestora przewiduje się pozostawienie istniejącej drogi krajowej nr 19 dla ruchu lokalnego oraz budowę bezkolizyjnych skrzyżowań dróg, w tym budowę 4 węzłów i 1 pary MOP. Komunikacja odbywała się będzie drogami powiatowymi, gminnymi i nowoprojektowanymi drogami dojazdowymi, a powiązanie między terenami położonymi po obu stronach drogi ekspresowej odbywać się będzie przez projektowane przejazdy górą lub dołem.

Początek inwestycji rozpoczyna się jako kontynuacja odcinka S19 Płoski – Chlebczyn. Pierwsze 2 km trasy są projektowane w wykopie, a na dalszym przebiegu droga prowadzona jest w nasypie ze względu na przecięcie z linią kolejową nr 31. Opisywany odcinek trasy S19 o długości 3,0 km przebiega przez teren Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu. Na wysokości miejscowości Chlebczyn oraz przecięcia z drogą krajową 19 projektowany jest węzeł Sarnaki. Następnie trasa S19 przebiega w sąsiedztwie zabudowań Kolonii Grzybów. Za węzłem Sarnaki droga kieruje się na południe poza granice gminy Sarnaki i przed miejscowością Ostromęczyn odbija na południowy zachód, dwukrotnie przecina istniejącą drogę krajową, w miejscu pierwszego przecięcia projektowany jest wiadukt, a w miejscu drugiego skrzyżowania z istniejącą DK19 (ok. km 10+491) zaprojektowano węzeł Ostromęczyn typu WB. Za węzłem Ostromęczyn droga ekspresowa odbija na wschód od istniejącej DK19, mijając miejscowość Czuchleby po wschodniej stronie, przecinając istniejącą drogę powiatową oraz ciek Kałuża. Dalej na odcinku 4 km przebiega po wschodniej stronie drogi gminnej, w pobliżu której przewidziano budowę MOP po obu stronach S19 (km 15+800 – 15+900). Oba zostały zaprojektowane jako MOP kategorii I, czyli: MOP „Górki” w kierunku Białegostoku i MOP „Czuchleby” w kierunku Lublina. Na dalszym odcinku trasa S19 prowadzona jest w kierunku południowym do przecięcia z istniejącą drogą wojewódzką nr 698, gdzie zaprojektowano węzeł Łosice, typu WB, następnie trasa S19 przebiega równolegle do granic obrębów ewidencyjnych Chotycze i Łosice, wzdłuż linii lasu Łosickiego do przejścia drogi ekspresowej pod przebudowaną DK19, a następnie projektowana trasa przebiega po zachodniej stronie miejscowości Mszanna. W wariantie preferowanym węzeł Mszanna, typu WB, zlokalizowany jest po południowej stronie miejscowości, bezpośrednio na przecięciu z istniejącą drogą krajową nr 19. Za węzłem projektowana droga ekspresowa ponownie wraca na wschód od istniejącej DK19, gdzie na przecięciach z dwoma drogami powiatowymi zaprojektowano wiadukty nad drogą ekspresową. Końcowy odcinek preferowanego wariantu S19 omija miejscowości Kopce, Nieznanki, Mostów po wschodniej stronie, przebiegając równolegle do istniejącej drogi krajowej, aż do granicy województwa mazowieckiego, dowiązując się do opracowania odcinka S19 granica woj. lubelskiego – Międzyrzec Podlaski.

Całkowita długość projektowanej drogi ekspresowej nr 19 objętej niniejszą decyzją wynosi ok. 31,72 km.

Charakterystyka przedsięwzięcia stanowi załącznik do decyzji.

1.2. Istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich:

- 1.2.1.** Teren inwestycji utrzymywać w należyтым porządku. Podczas prowadzenia prac budowlanych ograniczać skutki wtórnego zapylenia poprzez zraszanie wodą placu budowy w dni słoneczne oraz wietrzne, przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących

materiały sypkie, osłanianie przed działaniem wiatru składowisk materiałów zawierających drobne frakcje pyłowe.

- 1.2.2. Opracować i wdrożyć taki plan robót, aby w miarę możliwości urządzenia emitujące hałas o dużym natężeniu nie pracowały w pobliżu zabudowań mieszkalnych jednocześnie oraz aby zoptymalizować wykorzystanie sprzętu budowlanego i środków transportu (np. poprzez ograniczenie prędkości jazdy pojazdów w rejonie budowy i liczby koniecznych manewrów zawracania, wyłączanie silników pojazdów w czasie postoju).
- 1.2.3. Prace budowlane (z wyłączeniem sytuacji wyjątkowych np. prac wymagających zachowania ciągłości robót) w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzić wyłącznie w porze dnia (w godz. 6.00 – 22.00).
- 1.2.4. Zaplecze budowy, miejsca postoju maszyn budowlanych i baz materiałowych należy lokalizować na terenach położonych w możliwie jak największej odległości od terenów z zabudową podlegającą ochronie akustycznej.
- 1.2.5. Podczas prowadzenia prac budowlanych stosować sprzęt sprawny technicznie, eksploatowany i konserwowany w sposób prawidłowy, o najmniejszej możliwej uciążliwości akustycznej, który zapewni zabezpieczenie środowiska gruntowo – wodnego przed wyciekami płynów technicznych i paliw.
- 1.2.6. Zaplecza budowy, miejsca postoju pojazdów i maszyn budowlanych oraz baz materiałowych należy lokalizować poza terenami wrażliwymi na zanieczyszczenie środowiska gruntowo – wodnego (tj. terenami o wysokim poziomie wód gruntowych, terenami podmokłymi, terenami cieków wodnych w odległości do 50 m od osi cieku lub brzegu doliny/jaru, jeśli na danym odcinku jest wykształcona; ujęciami wód podziemnych w odległości min. 50 m).
- 1.2.7. Zaplecze budowy oraz drogi techniczne należy organizować w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcenie jego powierzchni. Zaplecze budowy, park maszynowy i miejsce składowania materiałów/odpadów budowlanych zlokalizować na terenie otwartym, przekształconym antropogenicznie, z dala od zbiorników i cieków wodnych, poza terenami płytkiego zalegania wód podziemnych i obszarami cennymi przyrodniczo, poza stanowiskiem staroduba łąkowego, a więc poza: terenami leśnymi i zadrzewionymi, terenami wartościowymi dla entomofauny chronionej, poza dolinami rzek i innych cieków wodnych (w tym doliny rzeki Krzna), poza naturalnymi zbiornikami wodnymi, poza stanowiskami chronionymi gatunków roślin, poza rezerwatami przyrody i obszarami Natura 2000. Lokalizację miejsc należy wytypować pod nadzorem przyrodniczym.
- 1.2.8. Zaplecze budowy (w szczególności miejsca postoju i konserwacji maszyn budowlanych oraz środków transportu) zabezpieczyć przed przedostawaniem się zanieczyszczeń (głównie substancji ropopochodnych) do gruntu i wód podziemnych, substancje podatne na ługowanie przetrzymywać w sposób i w miejscach do tego przystosowanych.
- 1.2.9. Wydzielić na placu budowy miejsca tankowania tzw. sprzętu drobnego – z uszczelnionym podłożem, zabezpieczającym skutecznie przed ewentualnym zanieczyszczeniem środowiska gruntowo – wodnego substancjami ropopochodnymi. Zapewnić mycie pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych poza terenem zaplecza budowy, jak również tankowanie pojazdów i maszyn poza terenem placu budowy w miejscach do tego przeznaczonych.
- 1.2.10. Plac budowy wyposażać w środki do neutralizacji rozlanych substancji ropopochodnych. W przypadku awaryjnego zanieczyszczenia gruntu substancjami ropopochodnymi zanieczyszczony grunt należy niezwłocznie usunąć i przekazać do utylizacji podmiotowi posiadającemu stosowane uprawnienia w tym zakresie. Ze zużytymi środkami do neutralizacji rozlanych substancji ropopochodnych postępować jak z odpadem niebezpiecznym.
- 1.2.11. Powstające na etapie realizacji przedsięwzięcia ścieki bytowe gromadzić w szczelnych zbiornikach bezodpływowych. Zbiorniki należy systematycznie opróżniać (nie dopuszczać do ich przepełnienia) przez uprawnione podmioty.
- 1.2.12. W przypadku stwierdzenia konieczności odwadniania wykopów budowlanych należy ograniczyć do minimum czas obniżania poziomu wód gruntowych oraz zastosować taką technologię, aby obszar obniżonego zwierciadła wód podziemnych ograniczał się jedynie do terenu budowy i nie wykraczał poza obszar realizacji przedsięwzięcia.
- 1.2.13. Na etapie eksploatacji inwestycji wody opadowe i roztopowe z pasa drogowego odprowadzać poprzez wpusty drogowe i ścieki przykrawędziowe do kanalizacji deszczowej, rowów

przydrożnych. Wody opadowe i roztopowe retencjonować w szczelnych zbiornikach retencyjnych, następnie za pomocą pompowni deszczowych odprowadzać do odbiorników naturalnych.

- 1.2.14. Wody opadowe i roztopowe z obiektów inżynierskich odprowadzać do projektowanej sieci kanalizacji deszczowej, a następnie do rowów drogowych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu.
- 1.2.15. W przypadku występowania wysokiego poziomu wód gruntowych oraz braku możliwości podniesienia niwelety należy zastosować odwodnienie wgłębne.
- 1.2.16. W celu zabezpieczenia środowiska gruntowo – wodnego przed skażeniem przed każdym zbiornikiem retencyjnym należy zastosować zasuwę, zastawki.
- 1.2.17. Wody opadowe i roztopowe odprowadzać do odbiorników w sposób nie powodujący zalewania terenów sąsiednich.
- 1.2.18. Przed wprowadzeniem wód opadowych lub roztopowych do odbiorników naturalnych zastosować zespoły urządzeń podczyszczających w postaci osadników lub osadników i separatorów substancji ropopochodnych.
- 1.2.19. Miejsca Obsługi Podróżnych wyposażyć w infrastrukturę uniemożliwiającą przenikanie zanieczyszczeń do warstw wodonośnych. Wody opadowe i roztopowe z terenu Miejsc Obsługi Podróżnych odprowadzać do systemu szczelnej kanalizacji wewnętrznej, a następnie po podczyszczeniu do odbiorników naturalnych.
- 1.2.20. Nawierzchnie miejsc postoju pojazdów przewożących materiały niebezpieczne należy wykonać jako szczelne, oddzielone od pozostałych nawierzchni MOP. Odwodnienie miejsc postoju pojazdów przewożących materiały niebezpieczne oraz stanowisk do zrzutu ścieków do kanalizacji deszczowej wykonać z zasuwą, skąd ścieki przekierowane zostaną do szczelnego zbiornika bezodpływowego i odebrane przez upoważnione służby, a następnie zutylizowane.
- 1.2.21. Prace związane z przebudową koryta rzeki: Chlebczanka, dopływ z Litewnik, Oczka i Dopływ spod Mostowa oraz przebudową koryta z konieczną zmianą przebiegu trasy rzeki: Kałuża, Dopływ z Mszanny i Rów E (wg. Mapy podziału hydrograficznego Polski - Dopływ spod Kopców), należy ograniczyć do niezbędnego minimum, eliminując ryzyko przekształcenia reżimu hydrologicznego podczas prac budowlanych. Prace w obrębie koryt cieków należy prowadzić przy niskim stanie wód, z zachowaniem ciągłości przepływu, w sposób ograniczający zmętnienie wody. Umocnienie koryta rzeki należy wykonać materiałami możliwie zbliżonymi do naturalnych z zachowaniem pierwotnych parametrów cieku.
- 1.2.22. Na etapie eksploatacji ścieki bytowe z MOP-ów należy odprowadzać do kanalizacji sanitarnej włączonej do projektowanej oczyszczalni ścieków bytowych, a następnie po podczyszczeniu do systemu rowów drogowych.
- 1.2.23. Na etapie eksploatacji należy utrzymywać system odwodnieniowy drogi w pełnej sprawności technicznej poprzez prowadzenie systematycznych przeglądów i konserwacji systemów zbierania i odprowadzania wód opadowych i roztopowych oraz urządzeń oczyszczających.
- 1.2.24. Powstające na etapie realizacji przedsięwzięcia odpady inne niż niebezpieczne należy magazynować selektywnie w wyznaczonym miejscu, w sposób który zabezpieczy odpady przed pyleniem, rozwiewaniem oraz w sposób zabezpieczający środowisko gruntowo – wodne przed zanieczyszczeniem. Powstałe odpady poddawać odzyskowi lub unieszkodliwieniu przez uprawnione podmioty.
- 1.2.25. Odpady niebezpieczne powstające na etapie realizacji przedsięwzięcia i ewentualnie mogące powstawać na etapie eksploatacji przedsięwzięcia należy magazynować w zamkniętych, szczelnych i oznakowanych pojemnikach/kontenerach (lub innych urządzeniach przystosowanych do danego rodzaju odpadów), odpornych na działanie składników umieszczanych w nich odpadów, zlokalizowanych w wyznaczonym, ogrodzonym, zadaszonym, o utwardzonym podłożu miejscu, zabezpieczonym przed wpływem warunków atmosferycznych. Odpady przekazywać do zagospodarowania uprawnionym podmiotom. Miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych oznaczyć i zabezpieczyć przed wstępem osób nieupoważnionych i zwierząt.
- 1.2.26. Odpady inne niż niebezpieczne powstałe na etapie eksploatacji inwestycji należy bez magazynowania przekazywać uprawnionym podmiotom do zagospodarowania.
- 1.2.27. Teren Miejsc Obsługi Podróżnych należy wyposażyć w urządzenia do zbierania odpadów (np.

kosze), a następnie (bez magazynowania) przekazywać odpady uprawnionym podmiotom do zagospodarowania.

- 1.2.28.** Prace budowlane należy prowadzić pod stałym nadzorem przyrodniczym specjalisty lub specjalistów posiadających wiedzę i doświadczenie z zakresu botaniki/fitosocjologii, dendrologii, ornitologii, chiropterologii, herpetologii, teriologii, malakologii, entomologii i hydrologii.
- 1.2.29.** Do zadań nadzoru malakologicznego należy w szczególności bieżąca weryfikacja metodyki poszczególnych prac poprzez ustalenie szczegółowego harmonogramu prac, szybkie reagowanie i ewentualne, okresowe wstrzymanie prac budowlanych w przypadku zaobserwowania niekorzystnego wpływu prac budowlanych na siedliska czy populacje gatunków chronionych, podejmowanie działań minimalizujących straty w środowisku w dostosowaniu do panujących warunków i możliwości technologicznych.
- 1.2.30.** Do zadań nadzoru herpetologicznego należy w szczególności:
- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla herpetofauny,
 - kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
 - nadzór nad niszczeniem siedlisk płazów,
 - odłów płazów i gadów z terenu przedsięwzięcia oraz przenoszenie ich na siedliska zastępcze w miejsca zlokalizowane poza granicami zamierzenia, wyznaczone z uwzględnieniem wymagań siedliskowych przenoszonych gatunków,
 - określanie dokładnego terminu montażu tymczasowych wygradzeń i szczegółowej lokalizacji ich przebiegu (na podstawie odnotowanej migracji płazów), w tym konieczności stosowania wiader jako pułapek łownych oraz nadzór nad prawidłowym ich wykonaniem i funkcjonowaniem,
 - modyfikowanie odcinków wygradzeń tymczasowych w odniesieniu do rzeczywistych potrzeb w czasie prowadzenia prac i kontrola ich szczelności,
 - dokonywanie przeglądu terenu przedsięwzięcia oraz jego sąsiedztwa pod kątem tworzących się nowych siedlisk rozrodczych i przebiegu nowych szlaków migracji; w przypadku takiej konieczności zalecanie dodatkowego ogrodzenia płotkami tymczasowymi także innych lokalizacji, które w opinii nadzoru stanowić będą miejsca potencjalnie narażone na wtargnięcie płazów na plac budowy,
 - kontrola zabezpieczenia wykopów przed możliwością uwięzienia w nich zwierząt i kontrola wszelkich zastoisk wody w celu niedopuszczenia do rozrodu płazów w tych miejscach, tym bardziej zasypania ich jaj, kijanek i postaci dorosłych, a w razie potrzeby ewakuacja, w tym przeniesienie ich poza rejon prowadzenia prac, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - nadzór nad zaprojektowaniem i wykonaniem przejść dedykowanych płazom, zintegrowanych z systemem trwałych ogrodzeń ochronno-naprowadzających na ich światło uwzględniającym ich optymalne parametry i zagęszczenie, przebieg rozpoznanych szlaków migracji płazów oraz funkcjonujące w sąsiedztwie inne urządzenia ochrony środowiska;
 - wskazywanie nowo odnotowanych stanowisk herpetofauny, koniecznych do translokacji i zniszczenia; uzyskiwanie, w razie konieczności, decyzji derogacyjnych na odstępstwa od zakazów w zakresie płazów i gadów.
- 1.2.31.** Do zadań nadzoru entomologicznego należy w szczególności:
- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla entomofauny,
 - wskazywanie siedlisk i stanowisk bezkręgowców nowo odnotowanych, uzyskiwanie w razie konieczności decyzji derogacyjnych na odstępstwa od zakazów obowiązujących wobec gatunków chronionych,
 - kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
 - nadzór nad wycinką drzew w szczególności w kierunku możliwości zasiedlenia ich przez pachnicę dębową,

- nadzór nad prawidłowym wykonaniem działań minimalizujących w przypadku konieczności usunięcia drzewa zasiedlonego przez pachnicę dębową,
- nadzór nad przenoszeniem ewentualnie stwierdzonych na obszarze budowy osobników entomofauny (np. pachnicy dębowej) w lokalizację zastępcze poza granicami przedsięwzięcia, wyznaczone z uwzględnieniem wymagań siedliskowych przenoszonych gatunków.

1.2.32. Do zadań nadzoru ornitologicznego należy w szczególności:

- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla ornitofauny,
- wskazywanie siedlisk i stanowisk ptaków nowo odnotowanych, uzyskiwanie w razie konieczności decyzji derogacyjnych na odstępstwa od zakazów obowiązujących wobec chronionych gatunków ptaków,
- kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
- nadzór nad koszeniem, odhumusowaniem oraz wycinką drzew w okresie lęgowym ptaków;
- regularne kontrole terenowe, nie mniej niż 2 razy w tygodniu, w okresie lęgowym w celu wykrycia, likwidacji niebezpiecznych i tymczasowych siedlisk dla ptaków podejmujących próby gniazdowania,
- nadzór przy wyburzeniach istniejących obiektów budowlanych przewidzianych do rozbiórki ze względu na możliwość występowania gatunków chronionych; wyburzenie możliwe jest po uzyskaniu stanowiska ornitologa o braku obecności lęgów lub siedlisk ptaków; w przypadku odnotowania osobników gatunków chronionych należy wstrzymać wyburzenia do czasu uzyskania stosownej decyzji derogacyjnej.

1.2.33. Do zadań nadzoru teriologicznego należy w szczególności:

- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla teriofauny,
- kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
- wskazywanie siedlisk i stanowisk ssaków nowo odnotowanych, uzyskiwanie w razie konieczności decyzji derogacyjnych na odstępstwa od zakazów obowiązujących wobec chronionych gatunków ssaków,
- regularne kontrole terenowe, w okresie rozrodczym w celu wykrycia, identyfikacji i zabezpieczenia nowo powstałych siedlisk ssaków podejmujących próby rozrodu, budowy tam, żeremi lub innych schronień itp. do czasu ich opuszczenia przez zwierzęta,
- kontrola wykopów, studzienek oraz innych miejsc mogących stanowić pułapki dla zwierząt; znajdujące się w nich zwierzęta należy niezwłocznie odławiać przy pomocy siatek lub podbieraków i wypuszczać poza obszar inwestycji, przy czym ostatnią kontrolę obecności zwierząt w wykopach przeprowadzić w miarę możliwości bezpośrednio przed zasypywaniem wykopów,
- bieżące, o ile zaistnieje taka potrzeba, modyfikowanie lokalizacji wygradzeń tymczasowych w odniesieniu do rzeczywistych potrzeb w czasie prowadzenia prac i kontrola ich szczelności,
- nadzór nad zaprojektowaniem i wykonaniem przejść dedykowanych ssakom, zintegrowanych z systemem trwałych ogrodzeń ochronno-naprowadzających na ich światło, uwzględniającym ich optymalne parametry i zagęszczenie, przebieg rozpoznanych szlaków migracji ssaków oraz funkcjonujące w sąsiedztwie inne elementy infrastruktury technicznej lub urządzenia ochrony środowiska.

1.2.34. Do zadań nadzoru chiropterologicznego należy w szczególności:

- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla chiropterofauny,
- kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
- nadzór przy wycinie drzew oraz wyburzeniach istniejących obiektów budowlanych przewidzianych do rozbiórki ze względu na możliwość występowania gatunków

chronionych; wycinka oraz wyburzenie możliwe jest po uzyskaniu stanowiska chiropterologa o braku obecności nietoperzy; w przypadku odnotowania osobników nietoperzy należy wstrzymać wycinkę oraz wyburzenia do czasu uzyskania stosownej decyzji derogacyjnej.

1.2.35. Do zadań nadzoru fitosocjologicznego/botanicznego należy w szczególności:

- zapewnienie bieżącego rozpoznania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych oraz wykrywanie i sprawne neutralizowanie zagrożeń dla stanowisk chronionych gatunków roślin i siedlisk przyrodniczych,
- kontrolowanie zgodności realizacji prac z warunkami decyzji środowiskowej oraz decyzji derogacyjnych wydanych na podstawie przepisów odrębnych,
- podejmowanie decyzji o konieczności zastosowania dodatkowych działań minimalizujących (np. oznaczenia płatu siedliska/ siedliska gatunku nieprzeznaczonego do zniszczenia),
- oznaczenie w sposób widoczny i odgrodzenie np. za pomocą drewnianych palików, palików z siatką lub taśmą ostrzegawczą, wszystkich zinwentaryzowanych stanowisk gatunków chronionych znajdujących się w zasięgu oddziaływania inwestycji, które narażone będą na zniszczenie w wyniku prowadzonych prac,
- wskazywanie ewentualnych stanowisk gatunków chronionych, koniecznych do przesadzenia, zabezpieczenia lub zniszczenia oraz uzyskiwanie, w razie konieczności, decyzji derogacyjnych na odstąpienia od zakazów w zakresie chronionych gatunków roślin;
- wskazywanie płatów siedlisk przyrodniczych objętych ochroną oraz podejmowanie odpowiednich działań zabezpieczających,
- nadzór nad ewentualnym niszczeniem stanowisk gatunków obcych/inwazyjnych stwierdzonych w zakresie terytorialnym inwestycji,
- współpraca ze specjalistą/ specjalistami pełniącymi nadzór nad inwestycją z zakresu hydrologii w aspekcie zabezpieczenia stanowisk lub płatów siedlisk gatunków chronionych.

1.2.36. Do zadań nadzoru dendrologicznego należy w szczególności:

- nadzór na wykonaniu zabezpieczeń dotyczących drzew i krzewów znajdujących się w strefie spodziewanych oddziaływań pośrednich (zmiana stosunków wodnych, wzrost antropopresji spowodowanej przemieszczaniem się maszyn i pojazdów podczas prowadzenia prac przygotowawczych i budowlanych, miejsc składowania materiałów budowlanych, mas ziemnych i odpadów oraz miejsc postoju maszyn i pojazdów itp.),
- kontrola stanu ww. zabezpieczeń i ewentualna ich modyfikacja w przypadku rozpoznania nowych zagrożeń,
- kontrola stanu zdrowotnego drzew i krzewów objętych planowanymi zabezpieczeniami do czasu zakończenia budowy oraz projektowanych nasadzeń, a w razie konieczności objęcie ich niezbędnym zakresem prac pielęgnacyjnych, w tym również wymianę na nowe nasadzenia w razie stwierdzenia nieprzyjęcia się poszczególnych egzemplarzy,
- dobór składu gatunkowego planowanych nasadzeń drzew i krzewów z uwzględnieniem pokroju i docelowych gabarytów poszczególnych gatunków i ich odmian.

1.2.37. Bezpośrednio przed podjęciem prac związanych z realizacją inwestycji, należy dokonać kontroli terenu inwestycji pod kątem występowania gatunków objętych ochroną i ich siedlisk oraz analizy przepisów z zakresu ochrony gatunkowej. Analiza winna być prowadzona również w kontekście możliwości uzyskania decyzji zezwalającej na odstąpienia od zakazów obowiązujących w stosunku do ww. formy ochrony przyrody.

1.2.38. Wycinkę drzew i krzewów wykonać pod nadzorem przyrodniczym specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu ornitologii i chiropterologii, w okresie od początku września do końca lutego lub poza tym okresem po dokonaniu przez nadzór przyrodniczy bezpośrednio przed podjęciem prac (maksymalnie 3 dni) weryfikacji co do braku występowania czynnych (zasiedlonych) siedlisk gatunków podlegających ochronie.

1.2.39. Każdorazowo przed rozpoczęciem robót w danym dniu oraz w trakcie prac należy kontrolować teren budowy pod kątem obecności zwierząt i umożliwić im ucieczkę lub przenieść je poza teren budowy w bezpieczne dla nich miejsce. Przeniesienie gatunków należy prowadzić pod

- nadzorem przyrodniczym specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu herpetologii, teriologii i malakologii, z zastosowaniem przepisów odrębnych.
- 1.2.40. Wszelkie „pułapki” (np. głębokie wykopy) starannie zabezpieczyć przed wpadaniem i uwięzieniem w nich drobnych zwierząt. Termin, lokalizację i sposób wykonania zabezpieczeń doprecyzuje nadzór przyrodniczy koordynujący całość prac zabezpieczających, po uwzględnieniu uwarunkowań lokalnych, występujących na gruncie.
 - 1.2.41. Przed zasypaniem wykopów przy udziale nadzoru przyrodniczego sprawdzić dno pod kątem obecności w nich zwierząt, a w przypadku stwierdzenia ewakuować je poza teren budowy, z zastosowaniem przepisów odrębnych.
 - 1.2.42. Prace w ciekach zasiedlonych przez bobra prowadzić poza okresem rozrodu tych zwierząt, czyli od początku września do końca lutego. Dopuszcza się prowadzenie prac poza ww. okresem, wyłącznie jeśli jest to podyktowane wymogami technologicznymi robót, pod stałym nadzorem nadzoru przyrodniczego specjalisty teriologa i po potwierdzeniu przez tego specjalistę braku zagrożenia dla ww. gatunku, przy czym w okresie od maja do sierpnia nadzór przyrodniczy potwierdzi brak przystąpienia do rozrodu osobników i wychowu narodzonych młodych. Prace w ciekach zasiedlonych przez wydrę prowadzić pod stałym nadzorem nadzoru przyrodniczego specjalisty teriologa i po potwierdzeniu przez tego specjalistę braku zagrożenia dla ww. gatunku, tj. braku występowania zasiedlonych nor/schronień lub z zastosowaniem przepisów odrębnych z zakresu ochrony gatunkowej.
 - 1.2.43. W przypadku prac prowadzonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, prace należy prowadzić poza terminem wzmożonej aktywności płazów, tj. poza terminem marzec-kwiecień oraz wrzesień-październik lub pod nadzorem przyrodniczym specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu herpetologii, który na bieżąco oceni stopień zagrożenia względem ww. grupy zwierząt oraz zadecyduje o konieczności zastosowania dodatkowych działań minimalizujących, w tym np. zastosowania płotków herpetologicznych.
 - 1.2.44. Do zabezpieczenia w postaci płotków herpetologicznych należy użyć tymczasowych wygrodzeń o min. wysokości 50 cm, wykonanych z np. litej folii o dużej gęstości przytwierdzonej do palików i wkopanych w podłoże na głębokość co najmniej 10 cm, posiadających minimum 10 cm przewieszki wygiętą w kierunku „na zewnątrz” placu budowy. Zakończenie wygrodzeń powinno zostać wyposażone w tzw. zawracacze zakończone pułapką. W konstrukcji pułapki muszą się znaleźć pochylnie (np. gałązka, drewniana listewka) po których mogą wydostać się na zewnątrz inne gatunki zwierząt – małe ssaki czy bezkręgowce. Pułapki muszą być kontrolowane do kilku razy dziennie, w zależności od natężenia migracji płazów i gadów oraz warunków pogodowych.
 - 1.2.45. Korony, pnie oraz korzenie drzew przewidzianych do zachowania należy zabezpieczyć zgodnie ze sztuką ogrodniczą, według wskazań i przy udziale nadzoru przyrodniczego specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu dendrologii. Zakazuje się składowania urobku, kruszyw, materiałów budowlanych i odpadów w zasięgu koron ww. drzew.
 - 1.2.46. Należy stosować oświetlenie charakteryzujące się parametrem ULR (ang. Upward Light Ratio) zbliżonym do 0, co wyeliminuje zagrożenie powstawania zjawiska zanieczyszczenia świetlnego. Oprawy oświetleniowe powinny zostać wyposażone w źródło światła o ciepłej barwie, najlepiej typu LED, przy czym parametr barwy światła (CCT) powinien mieścić się w zakresie 2700 - 3000 K. Ponadto o ile to możliwe lampy należy wyposażać w reduktory mocy zmniejszające emisję światła w okresach o niewielkim ruchu. Obudowy lamp należy stosować szczelne i uniemożliwiające owadom kontakt z rozżarzoną żarówką.
 - 1.2.47. Prace ziemne poprzedzić usunięciem z podłoża (na obszarze planowanych prac ziemnych) warstwy humusu. Magazynować humus w pryzmach w wyznaczonym miejscu, w sposób który zabezpieczy go przed przesuszeniem i zanieczyszczeniem. Po zakończeniu robót budowlanych humus wykorzystać w miarę możliwości (tylko gdy nie będzie zanieczyszczony substancjami niebezpiecznymi) w obrębie terenu inwestycyjnego do jego rekultywacji, ewentualny nadmiar przekazać uprawnionym odbiorcom.
 - 1.2.48. Prace związane z usuwaniem wierzchniej warstwy gruntu prowadzić pod nadzorem specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu ornitologii i teriologii w okresie od początku sierpnia do końca marca lub poza tym okresem po dokonaniu przez nadzór przyrodniczy bezpośrednio przed

podjęciem prac (maksymalnie 3 dni) weryfikacji co do braku występowania czynnych (zasiedlonych) siedlisk gatunków podlegających ochronie.

- 1.2.49. W rejonie przejść dla zwierząt należy zastosować środki zapewniające ograniczenia prędkości na drogach (technicznych, serwisowych itp.) przebiegających w obrębie przejść dla zwierząt, na obszarach szczególnie zagrożonych kolizjami ze zwierzętami. Należy zastosować ograniczenie prędkości poprzez montaż progów zwalniających oraz oznakowania z ograniczeniem prędkości.
- 1.2.50. W przypadku identyfikacji stanowiska inwazyjnego gatunku obcego, należy dokonać jego trwałego usunięcia. Działania należy prowadzić w uzgodnieniu i pod nadzorem specjalisty/specjalistów z nadzoru przyrodniczego, zależnie od przedmiotu usunąć stanowiska gatunków obcych/inwazyjnych stwierdzone w zakresie terytorialnym inwestycji.
- 1.2.51. Prace o wysokich częstotliwościach drgań w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej prowadzić w porze dnia (w godz. 6.00 – 22.00). W sytuacjach wyjątkowych, np. wymagających zachowania ciągłości robót dopuszcza się prowadzenie tych prac w porze nocy.
- 1.2.52. Nie stosować urządzeń wibracyjnych w pobliżu terenów zabudowanych, a w szczególności w miejscach, gdzie zabudowa zlokalizowana jest w odległości mniejszej niż 20 m od źródła drgań technologicznych (z wyłączeniem sytuacji wyjątkowych np. prac wymagających zachowania ciągłości robót).

1.3. Wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy ooś:

- 1.3.1. Likwidację zbiorników i zalewisk przeznaczonych do zniszczenia prowadzić z wyłączeniem okresu przystąpienia do odrętwienia zimowego płazów (okresu hibernacji) lub w tym okresie, jeśli nadzór przyrodniczy specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu herpetologii potwierdzi, że zbiorniki lub zalewiska nie stanowią miejsca zimowania płazów, tj. proces odłowu zwierząt rozpoczął się przed okresem zimowania płazów i został zakończony. W dopuszczonym do ww. prac okresie, prace prowadzić wg następującego schematu, z zastosowaniem przepisów odrębnych:
 - a) etap I - szczelne wyгородzenie herpetologiczne obszaru zbiornika lub zalewisk, przy jednoczesnym odławianiu wszystkich form rozwojowych płazów (dorosłe osobniki, kijanki, skrzek), np. przy pomocy wiaderk wkopanych przy ogrodzeniu od strony zbiornika w przypadku osobników dorosłych; wysokość części nadziemnej ogrodzenia - 50 cm, część podziemna wkopana na głębokość 10-15 cm, odgięcie górnej krawędzi na zewnątrz drogi (w kierunku otaczającego terenu) pod kątem 45-90°, tworzące przewieszkę o szerokości 5-10 cm, ogrodzenie wykonane z materiału umożliwiającego odpowiedni naciąg, jak brezent, plandeka, siatka polimerowa lub stalowa (przy czym oczka siatki nie mogą przekraczać 0,5 cm), geowłóknina, geotkanina itp., ogrodzenie musi być wykonane w taki sposób, aby uniemożliwić zwierzętom przekraczanie go dołem (pod dolną krawędzią), jak również wspinięcie się i przechodzenie górą,
 - b) etap II - po odłowieniu zwierząt (także z części lądowej wyгородzonego obszaru) stopniowe obniżanie lustra wody do dna (w części likwidowanej, oddzielonej szczelną ścianką), przy ciągłym odławianiu, następnie penetracja dna przez wykwalifikowanych pracowników przy udziale nadzoru przyrodniczego specjalisty posiadającego wiedzę z zakresu herpetologii i odłowienie pozostałych zwierząt (nie tylko płazów); w przypadku wykorzystania pomp, węże ssące należy zabezpieczyć siatkami, tak by nie przedostały się do nich odławiane zwierzęta; odłowione zwierzęta należy uwolnić w miejscach wyznaczonych przez nadzór przyrodniczy adekwatnych do wymogów środowiskowych odłowionych zwierząt i stadium rozwojowego, oddalone od pasa robót ziemnych o co najmniej 200 m,
 - c) etap III - zasypywanie (osuszonej) misy zbiornika lub zalewiska bezpośrednio po odłowieniu wszystkich form rozwojowych zwierząt (dorosłe osobniki, kijanki, skrzek), małym, jednostronnym frontem roboczym, przy udziale nadzoru herpetologicznego na przedpolu zasypywanego obszaru i przy umożliwieniu samodzielnej ucieczki zwierząt. Przed ostateczną likwidacją misy zbiornika lub zalewisk, szczególnie w okresach największej aktywności płazów (głównie w godzinach nocnych), należy kilkakrotnie, dokładnie

spenetrować teren przeznaczony do likwidacji i odłowić napotkane osobniki. Jeśli podczas trzech kontroli przeprowadzanych w ciepłe dni (optymalnie), w 24-godzinnych odstępach czasu, obecność płazów nie zostanie stwierdzona, można uznać, iż wszystkie osobniki zostały odłowione.

Podczas prac związanych z likwidacją zbiorników i zalewisk należy stale kontrolować szczelność wygrodzeń herpetologicznych. Po zakończeniu prac wygrodzenia należy zdemontować.

- 1.3.2.** Należy zaprojektować na całej długości trasy (z wyjątkiem stref podejść do poprzecznych przejść dla zwierząt) ogrodzenie, w celu minimalizacji śmiertelności dziko żyjących zwierząt oraz zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom ruchu drogowego. Ogrodzenie ochronne winno posiadać parametry i rozwiązania projektowe zapewniające skuteczność dla wszystkich gatunków dużych i średnich ssaków, w szczególności dla łosia i jelenia, których okresowa/epizodyczna aktywność jest możliwa w bezpośrednim otoczeniu drogi ekspresowej. W celu zabezpieczenia przed podkopami małych zwierząt oraz dla poprawy ogólnej stabilności ogrodzenia, siatka zakopana zostanie dodatkowo w gruncie. Parametry projektowanych ogrodzeń: ogrodzenie z siatki stalowej węzłowej, zabezpieczonej przeciwkorozyjnie, wysokość minimalna ogrodzenia – 240 cm (część nadziemna), 50 cm (część podziemna, zakopana w gruncie), konstrukcja wsporcza ze słupków stalowych – maksymalny rozstaw słupków 300 cm, zmienna wielkość oczek siatki, zapewniająca skuteczne zatrzymywanie mniejszych zwierząt przy powierzchni gruntu. Należy zastosować III strefy wielkości oczek:
- strefa I: do 50 cm n.p.t. – oczka wielkości 2,0 x 15,0 cm,
 - strefa II: 50 cm n.p.t. do 100 cm n.p.t. – oczka wielkości 5,0 x 15,0 cm,
 - strefa III: 100 cm n.p.t. do 240 cm n.p.t. – oczka wielkości 15,0 x 15,0 cm.

Całkowita wysokość siatki w części nadziemnej i podziemnej winna wynosić 290 cm.

Ogrodzenia ochronne wzdłuż drogi należy płynnie łączyć z ogrodzeniem na powierzchni; ogrodzenia ochronne przy przejściach dolnych prowadzić przy podstawach nasypów i skarp oporowych łącząc je szczelnie z krawędziami przyczółków; na odcinkach stwierdzonej migracji płazów oraz drobnych zwierząt i w odległości do 100 m od tych miejsc w obie strony zastosować dodatkowe zabezpieczenie w postaci siatek o wysokości do 50 cm o oczkach wielkości 0,5 x 0,5 cm, trwale powiązanych z ogrodzeniem; w miejscach lokalizacji przepustów dla małych zwierząt, płazów i cieków wodnych, ogrodzenia muszą łączyć się w sposób szczelny z czołem przepustu lub przechodzić bezpośrednio ponad czołem przepustu; ogrodzenia dla płazów należy wyposażyć w 10 cm przewieszkę; płyty lub siatki muszą szczelnie przylegać do powierzchni gruntu i muszą być stabilnie zakotwione.

- 1.3.3.** Należy wykonać przejścia dla zwierząt w następujących lokalizacjach:

1.3.3.1. MS-14.3 +PZD w km ok. 14+357 o wym. szer. min. 15 m, wys. 5 m (dwie suche półki lub samodzielne przesła szerokości minimum 15 m, wysokość minimum 5 m); po obu stronach drogi pełny nieprzezroczysty ekran przeciwoślnościowy dla zwierząt na wysokości przejścia oraz obustronne ogrodzenie naprowadzające zwierzęta do przejścia;

1.3.3.2. MS-24.1+PZD w km ok. 24+119 o wym. szer. min. 15 m, wys. 5 m (dwie suche półki lub samodzielne przesła szerokości minimum 15 m, wysokość minimum 5 m); po obu stronach drogi pełny nieprzezroczysty ekran przeciwoślnościowy dla zwierząt na wysokości przejścia oraz obustronne ogrodzenie naprowadzające zwierzęta do przejścia.

- 1.3.4.** Należy wykonać następujące przejścia dla małych zwierząt i płazów w następujących lokalizacjach:

1.3.4.1. MS-2.3+PZM w km ok. 2+364 – ciek Chlebczanka, dwie suche półki - szerokość minimalna półki ziemnej nie mniejsza niż 1 m; wysokość minimalna 1,5 m;

1.3.4.2. MS-10.0+PZM w km ok. 10+095 – ciek dopływ z Litewnik Nowych, dwie suche półki - szerokość minimalna półki ziemnej nie mniejsza niż 1 m; wysokość minimalna 1,5 m;

1.3.4.3. MS-12.0+PZM w km ok. 12+091 – rzeka Oczka, dwie suche półki - szerokość minimalna półki ziemnej nie mniejsza niż 1 m; wysokość minimalna 1,5 m.

- 1.3.4.4. P/PZM w km ok. 2+122 – zespolone z ciekim, obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m.
- 1.3.5. Należy wykonać przepusty zintegrowane z przejściem dla małych zwierząt w następujących lokalizacjach:
- 1.3.5.1. P-RBN1 w km ok. 2+880 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.2. P-RBN2 w km ok. 3+531 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.3. P-RBN2 w km ok. 4+202 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.4. P_R-N2 w km ok. 9+501 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.5. P- R-O w km ok. 10+747 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.6. P- R-L w km ok. 12+758 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.7. P E w km ok. 28+614 – obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.8. P_RBN 5.1 w km ok. 30+893 - obustronne półki po 0,5 m szerokości i wysokości 1,0 m;
 - 1.3.5.9. P_RBN 5.2 w km ok. 31+293 – obustronne półki po 0,5 szerokości i wysokości 1,0 m.
- 1.3.6. Obszary migracji i bytowania płazów należy wygrodzić na etapie prac przygotowawczych poprzez montaż tymczasowych ogrodzeń ochronno-naprowadzających, np. siatka z drobnymi oczkami, geowłóknina. W razie zastosowania wygrodzenia z innego materiału musi mieć on naciąg zapewniający stabilność i sztywność ogrodzenia, a jego montaż należy przeprowadzić pod kontrolą nadzoru przyrodniczego. Działania należy prowadzić z zastosowaniem następujących zasad:
- a) w trakcie wykonywania czynności, nadzór herpetologiczny powinien zweryfikować poprawność lokalizacji ogrodzeń wskazanych w projekcie – w oparciu o aktualne dane terenowe i bieżące obserwacje w terenie dotyczące aktywności poszczególnych gatunków w otoczeniu drogi; rozmieszczenie wygrodzeń tymczasowych winno być tożsame z lokalizacją docelowych wygrodzeń ochronno-naprowadzających dla płazów oraz w razie konieczności być rozszerzane na bieżąco przez nadzór przyrodniczy,
 - b) płotki należy ustawić przed rozpoczęciem budowy i weryfikować ich lokalizację podczas jej trwania,
 - c) płotki tymczasowe muszą zabezpieczać teren budowy przynajmniej w terminie 1 marca - 30 czerwca i 15 września - 15 października; termin może zostać wydłużony zgodnie z zaleceniami nadzoru przyrodniczego w zależności od panujących warunków pogodowych,
 - d) tymczasowe wygrodzenia mają mieć wysokość min. 40 cm nad powierzchnię gruntu i być wkopane 15 cm w grunt,
 - e) górną krawędź ogrodzeń należy odgiąć na zewnątrz w stosunku do pasa drogowego pod kątem 45-90°, tworząc przewieszkę szerokości min. 5 cm,
 - f) wygrodzenie należy zamontować szczelnie, aby uniemożliwić płazom jego przekraczanie pod dolną krawędzią oraz zapewniając trwałą naciąg uniemożliwiający fałdowanie obniżające jego skuteczność,
 - g) w okresie wiosennych i jesiennych migracji, tj. od 1 marca do 15 maja oraz od 15 sierpnia do 15 października wygrodzenia należy kontrolować w kierunku obecności zwierząt raz dziennie, w pozostałym okresie raz na trzy dni; w przypadku stwierdzenia obecności zwierząt, osobniki należy przenieść do odpowiedniego dla danego gatunku siedliska bezpośrednio po stwierdzeniu ich obecności, z zastosowaniem przepisów odrębnych.
- Nadzór powinien wytypować lokalizacje ogrodzeń, jeśli będą przemawiały za tym aktualne dane faunistyczne i zmiany w aktywności gatunków w stosunku do obserwacji prowadzonych na etapie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.
- 1.3.7. Jeśli przekładane linie napowietrzne wysokich napięć przekraczają miejsca ważne dla ptaków (np. obszary pól, doliny rzeczne, miejsca koncentracji ptaków przy stawach) przewody odgromowe linii należy zabezpieczyć przed kolizjami; należy zastosować znaczniki zwiększające widoczność przewodów odgromowych np. poprzez zastosowanie zawieszek typu FireFly lub spirali (o średnicy co najmniej 30 cm), które powinny być zamontowane na przewodach odgromowych w odległości nie większej niż 60 m od siebie i w układzie naprzemiennym na jednej i drugiej nitce przewodu, aby sumarycznie zwiększyć widoczność przewodów, uzyskując widok z boku linii, co 30 m.

- 1.3.8. Zaprojektować system odwodnienia dróg poprzez wpusty drogowe i ścieki przykrawędziowe do kanalizacji deszczowej, rowów przydrożnych oraz zbiorników retencyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą.
- 1.3.9. Zbiorniki retencyjne zaprojektować jako szczelne o pojemnościach umożliwiających zmagazynowanie przyjętych wód opadowo – roztopowych.
- 1.3.10. Wykonać ekrany akustyczne minimalizujące oddziaływanie hałasu na terenach chronionych akustycznie, zgodnie z przedstawioną lokalizacją i podanymi parametrami:

Lp.	Oznaczenie	Strona	Kilometraż (ok.)		Wysokość [m]	Typ ekranu
1	EK-1	P	8+626	8+855	3,5	pochłaniający
2	EK-2	P	22+960	23+060	3,0	pochłaniający
3	EK-3	P	30+770	30+940	3,5	pochłaniający
4	EK-4	L	4+643	4+807	3,5	pochłaniający
5	EK-5	L	9+051	9+217	3,5	pochłaniający
6	EK-6	L	9+460	9+692	3,5	pochłaniający
7	EK-7	L	13+320	13+470	3,5	pochłaniający
8	EK-8	L	31+035	31+146	5,0	pochłaniający

2. Stwierdzam konieczność monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze.

- 2.1. Należy wykonać monitoring stanu zachowania staroduba łąkowego oraz monitoring warunków gruntowo-wodnych na stanowisku staroduba łąkowego za pomocą piezometrów. Monitoring należy rozpocząć co najmniej pół roku przed realizacją inwestycji, prowadzić w trakcie realizacji oraz w okresie do 3 lat po oddaniu inwestycji do użytkowania. Piezometry umożliwią kontrolę poziomu wody gruntowej i jego ewentualnych wahań w okresie budowy i po oddaniu drogi do użytkowania.

Odczyty wykonane przed rozpoczęciem prac budowlanych będą punktem odniesienia dla określenia naturalnej zmienności wysokości zwierciadła wód podziemnych w rejonie monitorowanego siedliska. W przypadku zagrożenia dla osobników staroduba łąkowego przez spadek wód, należy podjąć działania zmierzające do nawodnienia terenu i zapewnienia odpowiedniego uwilgotnienia dla osobników staroduba łąkowego. Lokalizację i harmonogram montażu piezometrów należy uzgodnić z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie. Dane z piezometrów należy przekazywać w formie sprawozdań do Regionalnego Dyrektora, co najmniej jeden raz na kwartał kalendarzowy od dnia zamontowania piezometrów w okresie do 3 lat od momentu oddania inwestycji do użytkowania. Prace należy prowadzić pod nadzorem botanika/hydrologa.

- 2.2. Należy wykonać monitoring wraz z oceną skuteczności i intensywności użytkowania przejść dla zwierząt przez poszczególne gatunki (grupy gatunków o zbliżonej ekologii gatunku), kontrolę stanu przejść oraz ocenę utrzymania przejść, w tym szpalerów drzew naprowadzających zwierzęta na przejścia, monitoring otoczenia przejść oraz aktywności ludzi na przejściach, w tym aktywności kłusowniczej (wnyki) oraz myśliwskiej (ambony), należy prowadzić w następującym zakresie i zgodnie z poniższą metodyką:

2.2.1. ocena skuteczności i intensywności użytkowania przejść dla średnich i dużych zwierząt:

- a) metodyka: identyfikacja gatunków oraz określenie ich liczebności i kierunków przemieszczania w trakcie tropień na specjalnie wykonanych pasach piaszczystych (o ile jest techniczne ich wykonanie), całej powierzchni przejść oraz w bezpośrednim otoczeniu obiektów (w promieniu 50 m); dodatkowa identyfikacja wszelkich śladów obecności zwierząt z oznaczaniem gatunków w oparciu o odchody, ślady uszkodzenia roślinności, ścieżki migracji, nory etc.; pasy piaszczyste należy wykonać z mieszanki drobno- i średnioziarnistego, ostrego piasku, zapewniającego czytelność tropów kluczowych gatunków; pasy zlokalizowane w centralnej części obiektów, na całej szerokości stref przeznaczonych dla zwierząt, min. szer. pasa 2,0 m, grubość warstwy 8 cm.

Harmonogram:

- II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, kontrole co 30 dni, przez okres całego roku, każda kontrola składa się z wizyty wstępnej (w trakcie której należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt) i kontroli właściwej, przeprowadzonej po 5-7 dniach (w trakcie której następuje identyfikacja śladów obecności zwierząt),
- II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, dodatkowe kontrole (sesje specjalne) co 7 dni, w okresie wiosennym (15 marca – 15 maja) oraz jesiennym (15 września – 15 listopada) – po każdej kontroli należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt,
- II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji – przeprowadzenie sesji zimowych – w przypadku korzystnych warunków do prowadzenia tropień na śniegu, identyfikacja tropów zwierząt w bezpośrednim otoczeniu obiektu (w strefach naprowadzania do przejść z zalegającą pokrywą śnieżną), przeprowadzona najwcześniej po 3 dniach od ustania opadów i następnie powtarzana co 7 dni – w okresie gdy pokrywa pozwala na odczyt tropów, identyfikację należy przeprowadzić na transektach przecinających strefy naprowadzania zwierząt, zlokalizowanych możliwie najbliżej krawędzi przejść, po każdej kontroli tropy należy zatrzeć w pasie objętym kontrolą,

b) metodyka: identyfikacja gatunków i osobników w trakcie obserwacji przy pomocy kamer automatycznych (fotopułapek), instalowanych na konstrukcji wsporczej ekranów (przejścia górne) oraz ścianach zewnętrznych (przejścia dolne); fotopułapki muszą obejmować zasięgiem (czujniki ruchu, doświetlacze IR) całą szerokość przejść, dlatego w razie potrzeby należy zastosować dodatkowe kamery na słupie zlokalizowanym w centralnej części obiektu; kamery muszą posiadać autonomiczne zasilanie pozwalające na min. 7 dni ciągłej pracy oraz zabezpieczenia antykradzieżowe.

Harmonogram: II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, sesje ciągłe w okresie wiosennym (15 marca – 15 maja) oraz jesiennym (15 września – 15 listopada) – kontrole kamer (wymiana baterii, nośników danych) należy zsynchronizować z kontrolami na pasach piaszczystych;

2.2.2. ocena intensywności i częstotliwości użytkowania przejść dla średnich i dużych zwierząt z określeniem liczby osobników:

metodyka: identyfikacja gatunków i osobników w trakcie obserwacji przy pomocy kamer automatycznych (fotopułapek), instalowanych na konstrukcji wsporczej ekranów (przejścia górne) oraz ścianach zewnętrznych (przejścia dolne); fotopułapki muszą obejmować zasięgiem (czujniki ruchu, doświetlacze IR) całą szerokość przejść, dlatego w razie potrzeby należy zastosować dodatkowe kamery na słupie zlokalizowanym w centralnej części obiektu oraz w rejonie asfaltowych dróg serwisowych; kamery muszą posiadać autonomiczne zasilanie pozwalające na min. 7 dni ciągłej pracy oraz zabezpieczenia antykradzieżowe.

Harmonogram: II, III i V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, sesje ciągłe w okresie wiosennym (15 marca – 15 maja) oraz jesiennym (15 września – 15 listopada) – kontrole kamer (wymiana baterii, nośników danych) należy zsynchronizować z kontrolami na pasach piaszczystych;

2.2.3. ocena skuteczności i intensywności użytkowania przejść dla małych zwierząt:

metodyka: identyfikacja gatunków oraz określenie ich liczebności i kierunków przemieszczania w trakcie tropień na specjalnie wykonanych pasach piaszczystych; dodatkowa identyfikacja wszelkich śladów obecności zwierząt z oznaczaniem gatunków w oparciu o odchody, ślady uszkodzenia roślinności, ścieżki migracji, nory etc.; pasy piaszczyste należy wykonać z mieszanki drobno- i średnioziarnistego, ostrego piasku, zapewniającego czytelność tropów kluczowych gatunków; pasy zlokalizowane przy wylotach obiektów, na całej szerokości stref przeznaczonych dla zwierząt (dno przepustu lub półki), min. szer. pasa 0,4 m, grubość warstwy min. 3 cm.

Harmonogram:

- II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, kontrole co 30 dni, przez okres całego roku, każda kontrola składa się z wizyty wstępnej (w trakcie której należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt) i kontroli właściwej, przeprowadzonej po 5-7 dniach (w trakcie której następuje identyfikacja śladów obecności zwierząt),
- II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, dodatkowe kontrole (sesje specjalne) co 7 dni, w okresie wiosennym (15.III-15.V) oraz jesiennym (15.IX-15.XI) – po każdej kontroli należy zatrzeć wszelkie ślady obecności zwierząt;

2.2.4. ocena skuteczności i intensywności użytkowania przejść dla płazów:

metodyka: identyfikacja gatunków oraz określenie ich liczebności i kierunków przemieszczania w trakcie bezpośrednich obserwacji oraz poprzez stosowanie tymczasowych pułapek z ogrodzeniami (przepusty suche).

Harmonogram: II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji, kontrole codzienne, w porze wieczornej i nocnej, przez cały okres trwania sezonowych migracji wiosennych wszystkich gatunków potwierdzonych w otoczeniu przejścia, początek migracji należy wyznaczyć przez prowadzenie wstępnych obserwacji warunków pogodowych i przebiegu hibernacji; stosowanie tymczasowych pułapek wymaga bezwzględnie codziennych kontroli i uwalniania osobników, w przypadku szczytu masowych migracji ropuch i żab pułapki należy kontrolować min. 2-krotnie w ciągu doby – rano i wieczorem;

2.2.5. ocena stanu technicznego, drożności i zagospodarowania przejść:

metodyka: ekspercka ocena stanu technicznego i środowiskowych uwarunkowań przejścia - na podstawie obserwacji terenowych, z uwzględnieniem: oceny udatności i stanu rozwoju roślinności naprowadzającej i osłonowej, oceny stanu i skuteczności dodatkowych struktur naprowadzających i siedliskotwórczych (karpy, głązy) oraz stanu zabezpieczeń (szczelność ogrodzeń, zabezpieczenia przed przejazdami); identyfikacja śladów niepożądanego aktywności ludzi (przejazdy, piesi, aktywność rekreacyjna) w strefach przeznaczonych dla zwierząt, wraz z oceną jej intensywności i wskazaniem możliwości ew. ograniczania.

Harmonogram: II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji - ocena przeprowadzona min. 1 raz w roku, w sezonie wegetacyjnym – z podsumowaniem dla każdego roku, w trakcie opracowywania raportów merytorycznych;

2.2.6. ocena szczelności ogrodzeń ochronno-naprowadzających:

metodyka: identyfikacja wszelkich uszkodzeń eksploatacyjnych, usterek montażowych i innych nieszczelności w ogrodzeniach, przeprowadzana w trakcie pieszych kontroli wzdłuż zewnętrznych krawędzi ogrodzeń, na całej ich długości; szczególne uwzględnienie połączeń ogrodzeń z przejściami dla zwierząt, zabezpieczeń w miejscach przekraczania rowów oraz zabezpieczeń bram i furtek.

Harmonogram: II, III i V rok po oddaniu drogi do eksploatacji - kontrola 1 raz w roku, przed rozpoczęciem sezonowych migracji płazów; dodatkowe zbieranie informacji w trakcie bieżących kontroli przejść; ekspercka ocena z formułowaniem wniosków i zaleceń zmian - dla każdego roku, w trakcie opracowywania raportów merytorycznych; wszelkie stwierdzone nieszczelności mogące skutkować istotnymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa ruchu oraz śmiertelności zwierząt (w tym płazów) – powinny być zgłaszane w trybie natychmiastowym do oddziału/rejonu GDDKiA;

2.2.7. monitoring śmiertelności zwierząt na drogach równoległych:

Harmonogram: II, III, V rok po oddaniu drogi do eksploatacji – sesje wiosenne i jesienne – polegające na codziennym przejechaniu dróg oznakowanym samochodem (rano i wieczorem) w celu identyfikacji martwych zwierząt. Zalecane są sesje minimum 2-tygodniowe uwzględniające okres masowej migracji płazów. Dodatkowo należy wykonać sesję letnią w okresie masowej migracji młodych ropuch szczególnie narażonych na drogach asfaltowych (również sesja 2-tygodniowa).

3. Stwierdzam konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy ooŚ w szczególności w zakresie:

- 3.1. Przedstawienia szczegółowych rozwiązań dotyczących planowanego systemu odwodnienia drogi oraz prac wykonywanych przy ciekach wodnych.
- 3.2. Weryfikacji i uszczegółowienia lokalizacji, rodzaju oraz parametrów technicznych projektowanych zabezpieczeń akustycznych uwzględniającej aktualizację zabudowy i terenów podlegających ochronie akustycznej oraz prognozy ruchu.
- 3.3. Analizy oddziaływania wynikającego z emisji drgań na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia ze szczególnym uwzględnieniem etapu budowy drogi.

4. Nakładam obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej w zakresie poziomów hałasu w terminie 12 miesięcy od dnia oddania przedmiotowej inwestycji do użytkowania i przedstawienia jej wyników Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie w terminie 18 miesięcy od dnia oddania drogi do użytkowania. Kontrolne pomiary hałasu wykonać m. in. w następujących punktach:

Lp.	Kilometraż	Strona	Gmina	Rodzaj użytkowania	Nr receptora
1	4+740	P	Sarnaki	ZZ	R016
2	13+320	P	Łosice	ZZ	R039
3	30+860	P	Huszele	ZZ	R062
4	13+420	L	Łosice	ZZ	R092
5	24+550	L	Olszanka	ZZ	R112

Przy stwierdzeniu przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu, należy przedstawić rozwiązania zabezpieczające tereny chronione przed ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym (w tym m.in. podwyższenie już zrealizowanych lub wykonanie dodatkowych ekranów akustycznych, ew. zastosowanie dodatkowo dyfraktorów). Jeżeli nie będzie możliwości technicznych, technologicznych i organizacyjnych, by zapobiec ewentualnym przekroczeniom dopuszczalnych poziomów hałasu, należy podjąć działania mające na celu utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania.

5. Nie nakładam konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.
6. Zgodnie z art. 82a ustawy ooś, przed uzyskaniem decyzji, o której mowa w art. 72 ust 1 pkt 10 ustawy ooś, wskazuję działki konieczne do przeprowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów:

Lp.	powiat	gmina	obręb ewidencyjny	nr działki
1	łosicki	Sarnaki	Kózki	952
2	łosicki	Sarnaki	Kózki	963
3	łosicki	Sarnaki	Kózki	969
4	łosicki	Sarnaki	Kózki	973
5	łosicki	Sarnaki	Kózki	632
6	łosicki	Sarnaki	Kózki	643
7	łosicki	Olszanka	Szawły	458
8	łosicki	Olszanka	Szawły	477

Uzasadnienie

W dniu 14 grudnia 2021 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie (zwanego dalej „Regionalnym Dyrektorem”) wpłynął wniosek Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, reprezentowanego przez pełnomocnika – [REDAKTOWANE], następnie przez Pana [REDAKTOWANE] o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: *Budowa drogi ekspresowej S19 na odcinku granica województwa podlaskiego – Łosice – granica województwa lubelskiego*. Przedmiotowy wniosek został uzupełniony w dniu 10 lutego 2022 r.

Rodzaj inwestycji i fakt zakwalifikowania jej do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko potwierdziły – wynikającą z art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy ooś – właściwość Regionalnego Dyrektora w przedmiotowej sprawie.

Rodzaj, parametry techniczne oraz zasięg potencjalnego oddziaływania na środowisko przedmiotowej inwestycji zaliczają ją do grupy przedsięwzięć wymienianych w § 2 ust. 1 pkt 31 rozporządzenia Rady

Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839, ze zm.).

W ramach prowadzonego postępowania Regionalny Dyrektor pismami z dnia 16 lutego 2022 r., znak: WOOS-II.420.108.2021.AG.4 i WOOS-II.420.108.2021.AG.5, wystąpił odpowiednio do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie (zwanego dalej „MPWIS”) oraz do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (zwanego dalej „RZGW w Lublinie”) o zajęcie stanowiska.

Pismem z dnia 18 marca 2022 r., znak: ZS.7040.33.2022, MPWIS zaopiniował pozytywnie planowane zamierzenie inwestycyjne pod względem spełnienia wymogów sanitarnych i zdrowotnych pod warunkiem zastosowania wskazanych rozwiązań minimalizujących.

Pismem z dnia 22 marca 2022 r., znak: LU.RZŚ.4360.15.2022.AP, RZGW w Lublinie wezwał do uzupełnienia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (zwanego dalej „raportem ooś”).

Uwzględniając powyższe, pismem z dnia 04 kwietnia 2022 r., znak: WOOS-II.420.108.2021.AG.7 oraz pismem z dnia 15 czerwca 2022 r., znak: WOOS-II.420.108.2021.AG.8, Regionalny Dyrektor wezwał Inwestora do uzupełnienia raportu ooś. Uzupełnienie doręczono w dniu 08 września 2022 r.

W toku prowadzonego postępowania Regionalny Dyrektor stwierdził konieczność dalszego uzupełnienia raportu ooś. W dniach 10 października 2022 r., 28 marca 2023 r., 07 czerwca 2023 r., 07 września 2023 r., 21 grudnia 2023 r., wystosowano wezwania określające zakres wymaganych uzupełnień. Uzupełnienia doręczono do Regionalnego Dyrektora w dniach 28 kwietnia 2023 r., 31 lipca 2023 r., 14 listopada 2023 r., 01 marca 2024 r.

Następnie, pismami z dnia 25 marca 2024 r., znak: WOOS-II.420.108.2021.AG.25 i WOOS-II.420.108.2021.AG.26, Regionalny Dyrektor przekazał powyższe uzupełnienia odpowiednio do MPWIS i RZGW w Lublinie i zwrócił się o zajęcie stanowiska w sprawie.

W odpowiedzi na powyższe MPWIS pismem z dnia 09 kwietnia 2024 r., znak: ZS.7040.33.2022 PK podtrzymał stanowisko wyrażone w opinii z dnia 18 marca 2022 r., znak: ZS.7040.33.2022 i dokonał korekty jej zapisu, zaś RZGW w Lublinie postanowieniem z dnia 07 maja 2024 r., znak: LU.RZŚ.4360.15.2022.AP, uzgodnił realizację przedsięwzięcia.

W trakcie prowadzonego postępowania, pismem z dnia 15 maja 2024 r., znak: O/LU.I-1.4111.7.2.2024.AF, Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Lublinie potwierdził, że wszystkie czynności urzędowe dokonane od dnia wpływu wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do dnia wpływu wzmiankowanego pisma dokonane przez Pana [REDAKTOWANE] zostały dokonane w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad. Ponadto inwestor poinformował, iż od dnia 16 maja 2024 r., wszystkie czynności urzędowe związane z procedowaniem wniosku będą dokonywane przez Pana [REDAKTOWANE].

Opinia MPWIS zawiera uwagi na temat wymagań sanitarnych i zdrowotnych koniecznych do spełnienia w trakcie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. Uwagi MPWIS zostały uwzględnione w pkt. 1.2.3. – 1.2.5., 1.2.7., 1.2.9., 1.2.10, 1.3.10. i 4 sentencji decyzji.

Regionalny Dyrektor uwzględnił warunek 1 opinii MPWIS w części dotyczącej pory prowadzenia prac budowlanych w sąsiedztwie zabudowy chronionej akustycznie w pkt 1.2.3. sentencji decyzji, jednak z dopuszczeniem prowadzenia ww. prac poza porą dnia w sytuacjach wyjątkowych, np. prac wymagających zachowania ciągłości robót.

Organ nie uwzględnił części warunku 3 opinii MPWIS mówiącego o potrzebie zabezpieczenia zaplecza budowy i postoju maszyn budowlanych przed dostępem osób postronnych oraz oznakowania go w zakresie informacji o zagrożeniach panujących w pobliżu i na terenie budowy. Powyższe zalecenia nie dotyczą środowiskowych uwarunkowań realizacji i eksploatacji przedmiotowej drogi i nie mogą być

przedmiotem rozstrzygnięcia Regionalnego Dyrektora.

W pkt. 1.2.6., 1.2.13., 1.2.14., 1.2.18 – 1.2.21. i 1.2.23. sentencji decyzji zostały uwzględnione warunki realizacji inwestycji wskazane w uzgodnieniu RZGW w Lublinie. Z ww. uzgodnienia wynika, że planowane zamierzenie inwestycyjne nie będzie stwarzać zagrożeń dla osiągnięcia celów środowiskowych jednolitych części wód, w tym będzie odbywało się w sposób zapewniający nienaruszalność przepisów prawnych dotyczących ochrony wód, określonych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Regionalny Dyrektor nie uwzględnił warunku I.5. i I.8. postanowienia RZGW w Lublinie, gdyż jego zapisy wynikają z Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 1311). W związku z powyższym Inwestor z mocy prawa jest zobligowany do przestrzegania tych przepisów.

Regionalny Dyrektor w trakcie prowadzonego postępowania przeanalizował dokumentację zgromadzoną w sprawie. Przeprowadzona analiza – o której mowa powyżej – potwierdziła, że treść przedłożonego raportu oś wraz z uzupełnieniami jest zgodna z art. 66 ustawy oś, a zawarte w niej warunki realizacji przedsięwzięcia i projektowane rozwiązania chroniące środowisko zostały zaproponowane racjonalnie i adekwatnie do charakteru i skali oddziaływania inwestycji na środowisko. Regionalny Dyrektor w celu zminimalizowania wpływu rozpatrywanego przedsięwzięcia na środowisko wziął pod uwagę i uwzględnił ww. ustalenia zawarte w raporcie oś oraz jego uzupełnieniach i określił na ich podstawie:

- 1) rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia (pkt 1.1. sentencji decyzji);
- 2) istotne warunki korzystania ze środowiska w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich (pkt 1.2. sentencji decyzji);
- 3) wymagania dotyczące ochrony środowiska konieczne do uwzględnienia w dokumentacji wymaganej do wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 10 ustawy oś (pkt 1.3 sentencji decyzji);
- 4) konieczność wykonania badań monitoringowych (pkt 2 sentencji decyzji);
- 5) konieczność przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy oś (pkt 3 sentencji decyzji);
- 6) konieczność wykonania analizy porealizacyjnej (pkt 4 sentencji decyzji),
- 7) brak konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (pkt 5 sentencji decyzji),
- 8) określił działki konieczne do przeprowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów (pkt 6 sentencji decyzji).

W przedłożonym raporcie oś Inwestor przedstawił analizę sześciu wariantów lokalizacyjnych przedmiotowego przedsięwzięcia: wariant 1 (fioletowy), wariant 2 (czerwony), wariant 3 (niebieski), wariant 4 (cyjan), wariant 5 (pomarańczowy) oraz wariant 6 – preferowany. Raport oś zawierał również opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia.

Wariant preferowany jest kombinacją wariantu nr 3 (niebieskiego) z wariantem nr 5 (pomarańczowym). Przebieg wariantu oparto na wariacie nr 5 ze zmianą przebiegu na terenie gminy Platerów, gdzie projektowana droga ekspresowa nr 19 od km ok. 6+000 przechodzi z wariantu pomarańczowego na wariant niebieski. Na granicy gminy Łosice w km ok. 13+500 trasa S19 ponownie wpisuje się w ślad wariantu pomarańczowego.

Poszczególne warianty przebiegają w niewielkiej odległości od siebie. Tam, gdzie nie wykorzystują wspólnego śladu lub nie krzyżują się, oddalają się od siebie na 600-1200 m. Poszczególne warianty pozostają w tym samym krajobrazie i zagospodarowaniu terenu, przecinają te same rzeki, na podobnie

wykształconych odcinkach koryt, w podobnym miejscu naruszają kompleks leśny. Wpływ na krajobraz nie różnicuje poszczególnych wariantów w znaczący sposób.

Rozwiązania techniczne każdego z analizowanych wariantów będą analogiczne. Budowa nasypów, konstrukcja nawierzchni, posadowienie obiektów, odwodnienie drogi, oświetlenie węzłów będą rozwiązane w taki sam sposób, w dostosowaniu do geometrii drogi, topografii terenu, warunków hydrogeologicznych i wymogów technicznych. Z tego powodu rozwiązania techniczne same w sobie nie są kryterium różnicującym w analizie.

Analiza porównawcza wariantów, zawarta w studium techniczno – ekonomiczno – środowiskowym z elementami koncepcji, wykazała, iż najkorzystniejszym wariantem po łącznym uwzględnieniu uwarunkowań ekonomicznych, technicznych, środowiskowych oraz społecznych jest wariant pomarańczowy. Zgodnie z treścią raportu oś wariant 5 – pomarańczowy jest również wariantem o największym poparciu społecznym (na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych uzyskał 74,88% wskazań).

W raporcie oś wskazano, że wariantem wykazującym najmniejszą liczbę kolizji z cennymi elementami środowiska przyrodniczego jest wariant niebieski. Z przedłożonych analiz wynika, że wariant niebieski jest wariantem najkorzystniejszym dla środowiska. Wariant preferowany, w zakresie tego kryterium, wykazuje umiarkowany, drugi co do wielkości procent zajęcia siedlisk chronionych. Analiza wielokryterialna wykazała, że najmniej korzystnym dla środowiska jest wariant 2 czerwony.

Wybór do realizacji wariantu preferowanego (będącego połączeniem wariantu 3 i 5) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji. Wariant preferowany wskazuje na potrzebę budowy ekranów o najmniejszej długości, i zarazem najmniejszej powierzchni.

Planowana inwestycja jest jednym z etapów budowy drogi ekspresowej S19, która w przyszłości będzie stanowiła na terenie Polski część międzynarodowego szlaku Via Carpatia, łączącego Litwę, Polskę, Słowację, Węgry, Rumunię, Bułgarię oraz Grecję.

Celem nadrzędnym jest zwiększenie przepustowości ruchu tranzytowego i poprawa bezpieczeństwa, a także umożliwienie aktywizacji gospodarczej pobliskich terenów i poprawa warunków ekologicznych. Ponadto inwestycja wpłynie bezpośrednio na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, skrócenie czasu przejazdu, eliminację zatorów drogowych, zmniejszenie niekorzystnej emisji spalin i hałasu drogowego, zmniejszenie ilości wypadków drogowych oraz, biorąc pod uwagę inne zrealizowane już inwestycje, w znaczącym stopniu przyczyni się do rozwoju gospodarczego terenów, przez które będzie przebiegać.

Zgodnie ze stanowiskiem RZGW w Lublinie planowane przedsięwzięcie leży w dorzeczu rzeki Wisły w regionie wodnym Bugu. Zgodnie z podziałem dokonany w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300), planowane przedsięwzięcie jest zlokalizowane w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych oznaczonych kodami:

1. PLRW2000172665589 o nazwie „Sarenka”, typ: PNp – potok lub strumień nizinny piaszczysty. Status: naturalna, monitorowana część wód. Ocena stanu JCWP – brak danych ze względu na brak badań biologicznych JCWP. Celem środowiskowym dla JCWP jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP oceniono jako niezagrożone. Dla JCWP określono cel środowiskowy: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D Stan chemiczny: stan dobry. JCWP nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

2. PLRW2000232665899 o nazwie „Toczna”, typ: P_org – Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk. Status: naturalna, monitorowana część wód. Ocena stanu JCWP – zły stan. Celem środowiskowym dla JCWP jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP oceniono jako zagrożone. Dla JCWP określono cel środowiskowy: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku wg. wskazań dla gatunków chronionych. Stan chemiczny: dla załagodzonych wskaźników poniżej stanu dobrego, dla pozostałych stan dobry. JCWP nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
3. PLRW2000172664189 o nazwie „Piszcanka”, typ: PNp – potok lub strumień nizinny piaszczysty. Status: naturalna, monitorowana część wód. Ocena stanu JCWP – zły stan. Celem środowiskowym dla JCWP jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP oceniono jako zagrożone. Dla JCWP określono cel środowiskowy: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki MMI, pozostałe wskaźniki II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D, stan chemiczny: dobry. JCWP nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nie są przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
4. PLRW20001226714759 o nazwie „Bug od granicy w Niemirowie do Broku”, typ: RwN – Wielka rzeka nizinna. Status: naturalna, monitorowana część wód. Ocena stanu JCWP – zły stan. Celem środowiskowym dla JCWP jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. Osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP oceniono jako zagrożone. Dla JCWP określono cel środowiskowy: umiarkowany stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Bug w obrębie JCWP (dla jesiota), zapewnienie drożności cieku wg. wskazań dla gatunków chronionych; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników (benzoapiren) poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników stan dobry. JCWP nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Zlewnie ww. JCWP stanowią obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacenie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. W obrębie ww. jednolitych części wód znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

Planowany odcinek drogi, zgodnie z podziałem dokonany w ww. Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, zlokalizowany jest na obszarze jednolitych części wód podziemnych oznaczonych kodem PLGW200055 i PLGW200067, które charakteryzują się dobrym stanem ilościowym oraz chemicznym. Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. JCWPd znajdują się w obszarze wyznaczonym do poboru wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz w obszarze przeznaczonym do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

Przedsięwzięcie zlokalizowane jest poza obszarem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Analizowane elementy przedsięwzięcia nie kolidują z ujęciami wód powierzchniowych i podziemnych, nie są zlokalizowane w obszarach stref ochronnych ujęć wód podziemnych. W odległości ok. 200 – 1200 m od granic przedsięwzięcia zlokalizowane są lokalne indywidualne ujęcia wody, które nie posiadają wyznaczonych stref ochrony pośredniej. Ujęcia te posiadają zatwierdzone strefy ochrony bezpośredniej.

Planowana inwestycja przebiega na terenie Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu, dla którego obowiązują przepisy zawarte w Rozporządzeniu Nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 20 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu" w części położonej

w województwie mazowieckim (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 120, poz. 3563). Ww. Rozporządzenie wprowadza na terenie omawianej formy ochrony przyrody szereg zakazów. Ze względu jednak na fakt, że budowa analizowanej drogi jest inwestycją celu publicznego, zastosowanie znajduje art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym zakazy te nie mają zastosowania.

Najbliższymi obszarami Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 są: Dolina Dolnego Bugu PLB140001 oddalona o około 1,15 km na północny-zachód od terenu planowanego przedsięwzięcia i Ostoja Nadbużańska PLH 140011 oddalona o około 1,2 km na północny-zachód od terenu planowanego przedsięwzięcia, dla których obowiązują kolejno: rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25 poz. 133, z późn. zm.) i zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 9006, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 października 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk *Ostoja Nadbużańska* PLH140011 (Dz. U. poz. 2388) i zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 8654). Rozpatrywana inwestycja częściowo zlokalizowana jest na terenie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym (Dolina Dolnego Bugu GKPnC-4).

W ramach inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzono prace terenowe w zakresie siedlisk przyrodniczych, chronionych prawem krajowym i europejskim oraz rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych, grzybów, mszaków, porostów, bezkręgowców, ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków, w tym nietoperzy. Pracami inwentaryzacyjnymi objęto również wybrane gatunki roślin inwazyjnych oraz ssaki nie objęte ochroną, dla których rozpoznanie tras migracyjnych było niezbędne. Inwentaryzacje prowadzono w okresie grudzień 2018 r. – grudzień 2019 r.

Pod względem siedliskowym analizowany obszar jest bardzo słabo zróżnicowany. W obszarze inwentaryzacji przeważają pola uprawne. Powierzchnie leśne pojawiają się nieregularnie, w niewielkich płatach. Rejon opracowania jest suchy – poza kilkoma stawami i rowami melioracyjnymi nie ma tu większych powierzchni wód lub obszarów podmokłych. Na obszarach pól leśnych przeważa krajobraz roślinny borów mieszanych i grądów w odmianie mazowiecko-podlaskiej. Niewielkie powierzchnie krajobrazu borów mieszanych, dąbrów świetlistych i grądów występują w części centralnej i północno-zachodniej, borów mieszanych i grądów w odmianie mazowiecko-podlaskiej. Enklawy leśne znajdują się częściowo w administracji Lasów Państwowych.

Pod względem użytkowania terenu dominują pola uprawne, w tym również wieloletnie odłogi – szczególnie w sąsiedztwie obszarów zainwestowanych. Niewielkie fragmenty użytkowane są jako łąki, szczególnie w północnej części przebiegu projektowanego odcinka drogi ekspresowej. W buforze planowanej inwestycji stwierdzono następujące siedliska przyrodnicze:

- **6410** Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) – siedlisko obejmuje płaty z dużym udziałem staroduba łąkowego *Ostericum palustre* w rejonie wsi Sarnaki. Siedlisko jest mocno przekształcone – wchodzi tu w grę również fragmenty przekształcone przez podsiew lub wręcz uprawę nowej łąki z siewu. Jego reprezentatywność i stan zachowania kształtują się na niskim poziomie (C).
- **9170** Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - na analizowanym obszarze reprezentowany przez jeden płat, położony w okolicy wsi Mszanna. Pomimo wzrostu dębów zarówno runo, jak i drzewostan są tu znacznie przekształcone. Znamienny jest duży udział sosny zwyczajnej. Reprezentatywność tego płatu i jego stan zachowania określono na niski (C).
- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, siedlisko priorytetowe w postaci niżowych łęgów jesionowo-olszowych zajmuje na analizowanym obszarze kilkanaście hektarów. Jego płaty

rozciągają się wzdłuż rzeki Kałuża i są w większości nisko reprezentatywne (C). W ramach racjonalnej gospodarki leśnej nie budzą też wątpliwości perspektywy ochrony tego typu siedliska.

Na analizowanym obszarze odnotowano także jeden gatunek chronionej rośliny naczyniowej, związanej głównie z przestrzenią otwartą **1617 starodub łkowy** *Ostericum palustre*. Liczną populację tego gatunku stwierdzono na łące w pobliżu miejscowości Sarnaki. Łącznie liczebność populacji określono na tysiąc osobników w stadium generatywnym. Odnotowano 3 gatunki grzybów z klasy workowców *Ascomycota* i 28 podstawczaków *Basidiomycota*. Nie ma wśród nich gatunków chronionych. Tylko dwa gatunki spośród stwierdzonych na obszarze inwentaryzacji gatunków grzybów (czyreń sosnowy i wrośniaczek sosnowy) znajdują się na aktualnej czerwonej liście (Wojewoda i Ławryniewicz 2006). Oba określone są jako rzadkie.

Podczas badań prowadzonych od maja do sierpnia 2019 r., wzdłuż ok. 32 km każdego z wariantów planowanej inwestycji, odnotowano łącznie obecność 29 gatunków owadów o różnym statusie ochronnym:

- 1 gatunek chroniony prawem unijnym,
- 13 gatunków chronionych prawem krajowym (jeden podlegający ochronie ścisłej, reszta ochronie częściowej),
- 1 gatunek znajdujący się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt – Bezkręgowce,
- 29 gatunków znajdujących się na Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce,
- 15 gatunków znajdujących się na europejskich czerwonych listach.

Gatunki wykazane podczas niniejszych badań figurują jednocześnie zarówno na Czerwonych Listach jak i Czerwonej Księdze lub posiadają status zwierzęcia chronionego prawem krajowym lub europejskim. Większość stwierdzonych owadów stanowiły błonkówki – 17 gatunków. Liczebność gatunków pozostałych grup wynosiła: chrząszcze – 7 gatunków, muchówki – 5 gatunków, motyle – 3 gatunki oraz prostoskrzydłe – 2 gatunki.

Najcenniejsze pod względem bogactwa gatunkowego owadów chronionych, z Czerwonej Księgi i Czerwonych List (jednocześnie nie posiadających kategorii ochronnych, a uznawanych za gatunki rzadko spotykane), okazały się łąki, pastwiska i ziołorośla na gruntach wilgotnych i podmokłych oraz występujące w ich pobliżu brzegi wód płynących i stojących. Najmniej interesująco przyrodniczo wydają się zwarte drzewostany gospodarcze z przewagą sosny. Mimo ochrony gatunkowej wykazanych 13 gatunków, większość uznawana jest za gatunki pospolite lub przynajmniej często występujące na terenie naszego kraju (Czechowski i in., 2002, Radchenko i in., 2004, Krzysztofiak i in., 2004), a ich obecność nie jest odpowiednim wyznacznikiem cennej przyrodniczej siedliska. Jedynie *Bombus humilis* i *Bombus ruderatus* są gatunkami nielicznymi i spotykanymi rzadko (Banaszak 1993; Pawlikowski 1996, 1999, 2008; Krzysztofiak i in. 2004). Dodatkowo do gatunków rzadko spotykanych można zaliczyć *Necrodes litoralis* (Burakowski i in. 1978). Pospolitym, często spotykanym w swoich siedliskach na terenie naszego kraju jest również czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar* (Buszko. 2004; Buszko, Masłowski. 2015). Gatunek ten posiada rozbudowany status ochronny, głównie statusy prawa unijnego, lecz związane jest to głównie z sytuacją jego populacji poza granicami naszego kraju.

Podczas inwentaryzacji ichtiologicznej nie wykazano gatunków chronionych, ani gatunków ujętych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Pośród płazów, z gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej UE stwierdzono jedynie obecność kumaka nizinnego. Gatunek ten stwierdzono łącznie jedynie na 2 stanowiskach, przy czym na zbiorniku w miejscowości Mszanna stwierdzono jedynie pojedyncze osobniki. Bardzo ważnym siedliskiem gatunku był obszar stawów w Woźnikach, gdzie odnotowano kilkaset godujących osobników, które rozmieszczone były dość równomiernie na obszarze całego kompleksu. Ogólnie rzecz ujmując miejscami występowania płazów na badanym terenie były przede wszystkim śródpolne zbiorniki wodne oraz nieliczne ciek. Rozpowszechnione na ich obszarze były żaby zielone, znacznie rzadziej rejestrowano żaby brunatne (trawne i moczarowe) oraz ropuchy szare. Jedynie na pojedynczych stanowiskach rejestrowano kumaka nizinnego, ropuchę zieloną, grzebiuszkę ziemną oraz traszkę

zwyczajną. Na terenie planowanej drogi nie stwierdzono miejsc szczególnie intensywnej migracji płazów, z wyjątkiem obszarów sąsiadujących z kompleksem stawów w Woźnikach. Główne trasy migracji dotyczyły wędrówki wzdłuż cieków biegnących przez teren stawów.

W obszarze badań stwierdzono cztery gatunki gadów takich jak padalec *Anguis fragilis*, zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurkę żyworodną *Zootoca vivipara*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*.

W okresie od początku grudnia 2018 r. do początku października 2019 r. prowadzono inwentaryzację ornitologiczną obszaru planowanej inwestycji, podczas której stwierdzono łącznie 148 gatunków ptaków, z 18 rzędów. Spośród tych gatunków 108 uznano za lęgowe w buforze 200 metrów od planowanych przebiegów drogi lub w strefie pomiędzy poszczególnymi wariantami trasy planowanej drogi. Z listy stwierdzonych gatunków 113 objętych jest ochroną ścisłą, a kolejne 15 to gatunki objęte ochroną ścisłą, które wymagają działań ochrony czynnej. Ze wszystkich stwierdzonych gatunków 3 gatunki objęte są ochroną ścisłą z ustaleniem strefy ochronnej wokół miejsc rozrodu i regularnego przebywania, 13 gatunków wymienionych jest na liście gatunków łownych, a 4 gatunki objęte są ochroną częściową.

Podczas inwentaryzacji ssaków stwierdzono łącznie 20 gatunków ssaków. W obszarze analiz stwierdzono występowanie co najmniej 7 gatunków nietoperzy, przy czym grupa gacków i małychnocków może zawierać więcej niż jeden gatunek. W zakresie projektowanego odcinka stwierdzono dwa lokalne korytarze ekologiczne. Dolina cieku Kałuża i obszar sąsiadujących z nią stawów w Woźnikach ma znaczenie dla migrujących ssaków – w tym wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej bobra i wydry. Na podstawie obserwacji śladów obecności teriofauny można stwierdzić, że wzdłuż rzeki przemieszczają się również dziki, sarny oraz łosie. Lokalnym szlakiem migracji pospolitych zwierząt polnych i leśnych jest ciąg lasów i zadrzewień na wysokości Mszanny. Oba szlaki przewiduje się zabezpieczyć przejściami dla zwierząt dużych.

Zajęcie terenu pod inwestycję będzie skutkowało zajęciem powierzchni gruntów rolnych, użytków przyrodniczych, zielonych terenów łąkowych, zakrzewień, zadrzewień i lasów. Przekroczenia wykonane obiektami inżynierskimi pozwolą docelowo zachować procesy przyrodnicze (hydrologiczne) i siedliska (wodne i przybrzeżne), które nie będą fizycznie kolidować z projektowaną drogą, poza samą zajętością terenu. Przejście drogi przez ekosystemy pól, łąk, zakrzewień i lasów spowoduje ograniczenie dotychczasowej powierzchni odpowiednich zbiorowisk roślinnych i siedlisk dzikich zwierząt. Powtarzalność krajobrazów i siedlisk gwarantują, że żadne z siedlisk przyrodniczych lub siedlisk roślin, grzybów i zwierząt nie zostanie w skali regionu wyeliminowane lub zagrożone. System odwodnienia drogi, nie będzie prowadził do zalewania ani drenowania terenów sąsiednich. Nie przewiduje się jednak zmiany stosunków wodnych na gruntach przyległych do drogi. Nie przewiduje się zmiany warunków siedliskowych dla płatów roślinności nie naruszonych i pozostałych przy wybudowanej drodze. Kolizje z siedliskami rozrodczymi płazów nie są częste i wynoszą 2 do 3 przypadków w wariancie. Siedliska te służą najpospolitszym gatunkom naszych płazów. Niezależnie od tego dla tej grupy przewidziano działania minimalizujące na etapie realizacji i eksploatacji. Realizacja drogi oznacza zajęcie części siedlisk pospolitych gatunków gadów, przy czym także dla tej grupy przewidziano działania minimalizujące oddziaływanie inwestycji. Oddziaływanie inwestycji na gatunki ptaków w głównej mierze odnosi się do bezpośredniego ograniczenia siedlisk poszczególnych gatunków i kolizji stwierdzonych w roku wykonania inwentaryzacji stanowisk lęgowych. Biorąc jednak pod uwagę uwarunkowania terenu (krajobraz rolniczy), ptaki przeniosą się na tereny sąsiednie, gdzie występuje również atrakcyjne do niszczonego siedlisko. Dodatkowo także w odniesieniu do gatunków ptaków zdefiniowano działania minimalizujące oddziaływanie inwestycji. Zagęszczenie kluczowych gatunków jest niskie i poszczególne rewiry ze sobą nie sąsiadują, stąd też utrudniony kontakt głosowy nie wpłynie na skuteczność lęgów i wychowu młodych. Wpływ hałasu na siedliska lokalnych populacji ptaków nie będzie znaczący i dla fazy realizacji przemijający.

W aspekcie oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000 wskazać należy na następujące.

Najbliżej zidentyfikowane stanowiska/płaty siedlisk przedmiotów ochrony obszaru Ostoja Nadbużańska PLH140011 to płat siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe

(*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, zlokalizowany ok. 1,2 km od granic inwestycji.

Dla siedliska 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe, zagrożeniami są m. in. wycinka lasu, zmiana składu gatunkowego, zabudowa rozproszona, obce gatunki inwazyjne, zasypywanie terenu, modyfikowanie funkcjonowania wód, melioracje i osuszanie. Działania na rzecz doprecyzowania celów ochrony ustalonych w planie zadań ochronnych podjęto w 2023 r., a ich wyniki opublikowano na ogólnodostępnej stronie [www. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie](https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-srodowiska-w-warszawie-znak-wpn-ii6320262023jbr), pod adresem <https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-srodowiska-w-warszawie-znak-wpn-ii6320262023jbr>. Celem działań ochronnych dla siedliska jest: utrzymanie występowania siedliska na powierzchni minimum 2301 ha (stan niezadowalający – U1); utrzymanie wartości wskaźnika w stanie minimum nie pogorszonym (stan niezadowalający – U1), to jest utrzymanie zubożonej, lecz opartej na gatunkach typowych dla łągów kombinacji florystycznej (występowanie w warstwie drzewostanu gatunków takich jak m.in.: olsza czarna, wierzba krucha, jesion wyniosły, topola biała, w warstwie podszytu: wierzba krucha, czeremcha zwyczajna, kalina koralowa, w warstwie runa: przytulia czepna, ziarnopłon wiosenny, pokrzywa zwyczajna, chmiel zwyczajny, bluszcz kurdybanek); utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (FV – stan właściwy), to jest utrzymanie występowania we wszystkich warstwach gatunków typowych dla siedliska jako dominujących, przy czym dopuszcza się zaburzoną relację ilościową; utrzymanie udziału gatunków obcych na poziomie < 10% (stan niezadowalający – U1); utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (stan właściwy – FV), to jest utrzymanie nielicznego występowania najwyżej jednego gatunku inwazyjnego obcego w podszyciu i runie; utrzymanie braku występowania silnych ekspansywnie gatunków w runie (stan właściwy – FV); stopniowa poprawa oceny wskaźnika poprzez utrzymanie występowania martwego drewna (łączne zasoby) na poziomie minimum 10 m³/ha (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadowalającego – U1); stopniowa poprawa oceny wskaźnika poprzez utrzymanie występowania martwego drewna leżącego lub stojącego na poziomie minimum 3 szt./ha (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadowalającego – U1); utrzymanie braku regulacji koryta rzeczno (stan właściwy – FV); utrzymanie wartości wskaźnika w stanie minimum nie pogorszonym (stan niezadowalający – U1), to jest utrzymanie okresowej dynamiki zalewów; stopniowa poprawa oceny wskaźnika poprzez utrzymanie wartości wskaźnika w stanie minimum nie pogorszonym (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2), to jest występowania minimum <20 % udziału drzew starszych niż 100 lat i > 50% udziału drzew starszych niż 50 lat; utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (stan właściwy – FV), to jest struktura naturalna, zróżnicowana; utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (stan właściwy – FV), to jest występowania naturalnego odnowienia; utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (stan właściwy – FV), to jest występowania braku zniszczeń runa; utrzymanie wartości wskaźnika w stanie nie pogorszonym (stan niezadowalający – U1), to jest występowanie nieznaczających zniekształceń dla cech siedlisk. Inwestycja nie ingeruje w ww. siedlisko stąd nie zachodzi obawa wystąpienia znacząco negatywnego wpływu i braku realizacji ustalonych celów. Stanowiska pozostałych przedmiotów ochrony, siedlisk przyrodniczych i gatunków takich jak: 2330 Wydmę śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*), 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodium rubri* p.p. i *Bidention* p.p., 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*), 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*), 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis* *Festucion pallentis*), 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*), 6440 Łąki selernicowe (*Cnidion dubii*), 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), 91T0 Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*), 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris* (= *Ostericum palustre*), 1130 boleń *Aspius aspius*, 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*, 1337 bóbr europejski *Castor fiber*, 1149 koza *Cobitis taenia*, 4030 szlaczkoń szafrańiec *Colias*

myrmidone, 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, 1083 jelonek rogacz *Lucanus cervus*, 1355 wydra *Lutra lutra*, 1060 czerwoczyk nieparek *Lycaena dispar*, 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*, 1084 pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, *Osmoderma barnabita*, 1477 sasanka otwarta *Pulsatilla patens*, 5339 różanka *Rhodeus sericeus amarus*, 1146 koza złotawa *Sabanejewia aurata*, 1437 leniec bezpodkwiatkowy *Thesium ebracteatum*, 1166 traszka grzebieniasta *Triturus cristatus* (*Triturus cristatus cristatus*) i 1032 skójka gruboskorupowa *Unio crassus*, znajdują się większym niż 1,5 km oddaleniu od inwestycji. Ustalono dla ww. przedmiotów ochrony cele obejmują utrzymanie lub stopniową poprawę poszczególnych wskaźników parametrów oceny stanu ich zachowania.

Najbliżej zidentyfikowane stanowisko gatunku ptaków przedmiotów ochrony obszaru Dolina Dolnego Bugu PLB140001 to stanowisko bociana białego *Ciconia ciconia*, zlokalizowane w odległości ok. 2 km od granic inwestycji. Zgodnie z pzo zidentyfikowanymi zagrożeniami dla gatunku są napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne, zmian składu gatunkowego (sukcesja), usuwanie trawy pod grunty orne oraz zasypywanie terenu, melioracje – ogólnie i osuszanie. Potencjalnym zagrożeniem jest produkcja energii wiatrowej. Działania na rzecz doprecyzowania celów ochrony ustalonych w planie zadań ochronnych podjęto w 2023 r., a ich wyniki opublikowano na ogólnodostępnej stronie www. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, pod adresem <https://www.gov.pl/web/rdos-warszawa/obwieszczenie-regionalnego-dyrektora-ochrony-srodowiska-w-warszawie-znak-wpn-ii6320262023jbr>. Celem działań ochronnych dla gatunku jest: Utrzymanie populacji lęgowej na poziomie minimum 150 par (stan niezadowolający – U1) oraz utrzymanie rzeczywistych i potencjalnych powierzchni siedlisk lęgowych i żerowiskowych o powierzchni minimum 30 000 ha (stan właściwy – FV). Stanowiska pozostałych gatunków będących przedmiotami ochrony, A168 brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, A229 zimorodek *Alcedo atthis*, A056 płaskonos *Anas clypeata*, A055 cyranka *Anas Querquedula*, A136 sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, A137 sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula*, A197 rybitwa czarna *Chlidonias Niger*, A030 bocian czarny *Ciconia nigra*, A081 błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*, A122 derkacz *Crex crex*, A153 kszyc *Gallinago gallinago*, A156 rycyk *Limosa limosa*, A272 podróżniczek *Luscinia svecica*, A160 kulik wielki *Numenius arquata*, A120 zielonka *Porzana parva*, A119 kropiatka *Porzana porzana*, A118 wodnik *Rallus aquaticus*, A195 rybitwa białoczelna *Sterna albifrons*, A193 rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* i A162 krwawodziób *Tringa totanus*, znajdują się większym niż 2 km oddaleniu od inwestycji. Ustalono dla ww. przedmiotów ochrony cele obejmują utrzymanie lub stopniową poprawę stanu populacji danego gatunku i powierzchni jego siedliska. Inwestycja nie ingeruje w stanowiska i siedliska przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, potencjalne oddziaływanie (np. nowego przebiegu linii energetycznych) zostanie zminimalizowane poprzez ustalone warunki realizacji inwestycji.

Informacje o stanie środowiska umożliwiły ustalenie harmonogramu prac budowlanych, najmniej uciążliwego dla lokalnej fauny oraz zaprojektowanie szczególnych rozwiązań dla najwrażliwszych jej przedstawicieli.

Biorąc pod uwagę charakterystykę omawianego przedsięwzięcia, jego zakres oraz lokalizację, a także posiadane dane przyrodnicze (dokumentacja planu zadań ochronnych), przeanalizowano rzeczywisty i potencjalny wpływ przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze, w tym przedmioty ochrony i cele ochrony obszaru Natura 2000, w stopniu umożliwiającym określenie, czy możliwe jest wystąpienie znacząco negatywnego oddziaływania jego realizacji na osiągnięcie ustalonych założeń. Inwestycja nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze. Z uwagi na odległość inwestycji od stanowisk i siedlisk przedmiotów ochrony obszaru, nie nastąpią również oddziaływania o charakterze znacząco negatywnym na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Przedsięwzięcie pozostaje bez wpływu na realizację celów ochrony i działań ochronnych (brak działań ochronnych na terenie realizacji zamierzenia i jego oddziaływania). Realizacja inwestycji nie spowoduje również sytuacji eskalacji zdefiniowanych planem zadań ochronnych zagrożeń. Planowane przedsięwzięcie nie przyczyni się do zmniejszenia różnorodności biologicznej terenu, zwiększenia wrażliwości elementów środowiska przyrodniczego na ewentualne zmiany klimatyczne obszaru oraz nie wpłynie znacząco negatywnie na siedliska lęgowe, przy zastosowaniu proponowanych działań i środków ochrony.

Warunki, o których mowa powyżej, znajdują racjonalne uzasadnienie wynikające z przepisów prawa oraz ogólnie przyjętych zasad zachowania ładu społecznego i można umotywić je w przedstawiony poniżej sposób.

Prace związane z realizacją inwestycji będą powodowały uciążliwości hałasowe, których źródło stanowić będzie praca maszyn budowlanych i innych urządzeń oraz środki transportu wykorzystywane podczas budowy. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Charakteryzować się będzie dużą dynamiką zmian, jednak będzie on miał charakter odwracalny, nie kumulujący się w środowisku i ustąpi w momencie zakończenia prac budowlanych.

Mając zatem na względzie zachowanie odpowiedniego klimatu akustycznego wokół terenu inwestycji w trakcie jej realizacji, Inwestor został zobowiązany do tego, by prace w sąsiedztwie miejsc ochrony akustycznej prowadzić w miarę możliwości poza porą nocy (pkt 1.2.3. sentencji decyzji) przy użyciu wysokosprawnych maszyn i narzędzi budowlanych o najkorzystniejszych parametrach akustycznych (pkt 1.2.5. sentencji decyzji). W celu minimalizacji wpływu fazy budowy na środowisko, warunki życia i zdrowie ludzi, należy opracować i wdrożyć taki plan robót, aby urządzenia emitujące hałas o dużym natężeniu nie pracowały w pobliżu zabudowań mieszkalnych jednocześnie oraz aby zoptymalizować wykorzystanie sprzętu budowlanego i środków transportu np. poprzez wyeliminowanie zbędnych przejazdów (pkt 1.2.2. sentencji decyzji). Dodatkowo Regionalny Dyrektor wskazał na konieczność lokalizacji zaplecza budowy w możliwie jak największej odległości od terenów z zabudową chronioną akustycznie (pkt 1.2.4. sentencji decyzji).

Na obszarach otaczających przeznaczoną do rozbudowy drogę występują tereny zagrodowe oraz mieszkaniowe jednorodzinne.

Eksploracja planowanej drogi będzie wiązała się z emisją hałasu, którego źródłem będą poruszające się pojazdy. Na podstawie przeprowadzonych obliczeń równoważnego poziomu dźwięku dla lat 2025 i 2035 z uwzględnieniem lokalizacji drogi, ukształtowania terenu, zabudowy oraz oddziaływania skumulowanego przedmiotowego przedsięwzięcia z innymi drogami, wykazano przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach chronionych akustycznie. W związku z powyższym w pkt 1.3.10. sentencji decyzji zobowiązano do zastosowania rozwiązań ograniczających i minimalizujących emisję hałasu w postaci ekranów akustycznych.

Według prognozy przedstawionej w raporcie o oś po zastosowaniu zaprojektowanych zabezpieczeń akustycznych zostaną dotrzymane dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.

W celu zabezpieczenia terenów chronionych akustycznie zastosowano ekrany pochłaniające. Dokładnego podziału ekranów na ekrany akustyczne pochłaniające i odbijające (na obiektach) należy dokonać na etapie projektu budowlanego, kiedy będą znane dokładne ostateczne rozwiązania projektowe obiektów.

Należy zaznaczyć, że na etapie ponownej oceny zostaną przeprowadzone analizy akustyczne uwzględniające aktualizację i weryfikację zabudowy podlegającej ochronie akustycznej, prognozy ruchu oraz uszczegółowienie rozwiązań technicznych. Ich wyniki wskażą na możliwość modyfikacji lokalizacji, jak i parametrów technicznych ekranów akustycznych określonych w decyzji środowiskowej (pkt 3.2. sentencji decyzji).

Dla zweryfikowania rzeczywistego oddziaływania akustycznego planowanego przedsięwzięcia i oceny skuteczności zastosowanych ekranów, nałożono na inwestora obowiązek wykonania analizy porealizacyjnej (pkt 4 sentencji decyzji) i wskazano punkty kontrolne hałasu. Jej wyniki umożliwią ewentualną korektę lokalizacji oraz parametrów ekranów akustycznych (w tym zaprojektowanie i wykonanie dodatkowych zabezpieczeń) lub potwierdzą konieczność utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

W trakcie realizacji inwestycji wystąpi emisja drgań związana przede wszystkim z pracą ciężkiego sprzętu budowlanego. Spośród stosowanych w budownictwie drogowym maszyn za istotne źródło drgań uznawane są maszyny zagęszczające. Źródłem drgań będzie również ruch pojazdów na odcinku prowadzenia robót budowlanych. Emisja drgań ograniczona będzie do okresu wykonywania robót budowlanych oraz do frontu wykonywanych prac.

W celu zminimalizowania wpływu drgań na zabudowę mieszkaniową prace o wysokich częstotliwościach drgań prowadzone będą wyłącznie w porze dnia, w godzinach 6.00 – 22.00 (pkt 1.2.51. sentencji decyzji). Dodatkowo, do wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie terenów zabudowanych, a w szczególności budynków znajdujących się w odległości mniejszej niż 20 m od źródła drgań technologicznych nie będą stosowane urządzenia wibracyjne (pkt 1.2.52. sentencji decyzji). W sytuacjach wyjątkowych, np. wymagających zachowania ciągłości robót dopuszcza się prowadzenie ww. prac w porze nocy oraz stosowanie urządzeń wibracyjnych w pobliżu terenów zabudowanych. Oddziaływanie wibracji na budynki mieszkalne w trakcie prowadzonych prac budowlanych będzie na bieżąco monitorowane.

Nowoczesna masywna konstrukcja drogi dostosowana do przenoszenia ruchu o dużym natężeniu ogranicza możliwość powstawania i przenoszenia drgań do otoczenia na etapie eksploatacji inwestycji. Na etapie eksploatacji przedsięwzięcia w zasięgu przewidywanego oddziaływania wibracyjnego nie znajdują się żadne budynki mieszkalne.

Na obecnym etapie przedsięwzięcia, ze względu na brak danych o stosowanym sprzęcie budowlanym i harmonogramie jego pracy Inwestor nie był w stanie określić, które tereny zabudowane będą narażone na drgania w trakcie realizacji inwestycji. W związku z powyższym w pkt 3.3. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor nałożył warunek dokonania w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko analizy oddziaływania wynikającego z emisji drgań na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W sposób szczególny należy odnieść się do zagadnienia dotyczącego oddziaływania wynikającego z powstawania wibracji na etapie budowy (pkt 3.3. sentencji decyzji).

Realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia będzie źródłem uciążliwości związanych z emisją substancji zanieczyszczających powietrze, pochodzących z procesu spalania paliw w silnikach samochodów spalinowych oraz innych pojazdów, wykorzystywanych przy pracach budowlanych. Dodatkowo podczas prowadzenia prac ziemnych i rozbiórkowych może wystąpić emisja pyłu.

W celu ograniczenia tych oddziaływań na tereny pozostające w najbliższym otoczeniu miejsca realizacji inwestycji Regionalny Dyrektor określił warunki wskazane w pkt 1.2.1. i 1.2.2. sentencji decyzji.

Emisja substancji zanieczyszczających powietrze w okresie realizacji przedsięwzięcia będzie miała jedynie charakter okresowy, a uciążliwości z nią związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. Ponadto spełnienie przez Inwestora nałożonych na niego warunków sprawi, że uciążliwości te zostaną zminimalizowane.

W trakcie eksploatacji projektowanej drogi będą powstawać zanieczyszczenia komunikacyjne spowodowane ruchem pojazdów. Z przedstawionych w raporcie oś wyników modelowania rozprzestrzeniania się substancji w powietrzu wynika, że na etapie eksploatacji inwestycji wartości stężeń średniorocznych i maksymalnych substancji w powietrzu poza liniami rozgraniczającymi drogi będą niższe od dopuszczalnych.

W raporcie oś odniesiono się również do możliwości kumulacji oddziaływań w zakresie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Oddziaływanie powodowane funkcjonowaniem dróg przebiegających w sąsiedztwie projektowanej drogi S19 zostało uwzględnione w obliczeniach wpływu na jakość powietrza poprzez uwzględnienie aktualnych wartości tła zanieczyszczeń powietrza uzyskanych z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, które to tło uwzględnia również emisję zanieczyszczeń z istniejącego ruchu drogowego.

Przedmiotowa inwestycja wiąże się z pracami budowlanymi o szerokim zakresie. Wpływ na środowisko gruntowo-wodne wynikał będzie z poruszania się ciężkiego sprzętu mechanicznego oraz z konieczności przeprowadzenia prac budowlanych.

W celu ochrony środowiska gruntowo – wodnego przed zanieczyszczeniami podczas prowadzenia prac budowlanych w rejonie rozbudowywanej drogi Inwestor został zobowiązany do zastosowania odpowiednich środków organizacyjnych i technicznych dotyczących lokalizacji zaplecza budowy, jego zagospodarowania oraz wyposażenia (pkt 1.2.6. – 1.2.10. sentencji decyzji). Ograniczenie zapleczy technicznych do lokalizacji na przekształconym antropogenicznie terenie nie spowoduje zajęcia dodatkowych terenów czy dodatkowych zniszczeń szaty roślinnej. Dodatkowo Inwestor będzie używać sprzętu sprawnego technicznie co zapewni zabezpieczenie gruntu i wód przed wyciekami płynów technicznych i paliw (pkt 1.2.5. sentencji decyzji). Warunkiem w pkt. 1.2.10. sentencji decyzji organ wskazał jakie kroki należy podjąć w wypadku awaryjnego wystąpienia zanieczyszczenia gleby substancjami niebezpiecznymi.

W celu zabezpieczenia środowiska gruntowo – wodnego oraz zapewnienia odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych i bezpieczeństwa pracy na terenie budowy, jego zaplecze zostanie wyposażone w pomieszczenia sanitarne i socjalne. Ścieki sanitarne będą gromadzone w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i usuwane przez uprawnione do tego podmioty (pkt 1.2.11. sentencji decyzji).

W celu zminimalizowania oddziaływania inwestycji na stosunki wodne na przedmiotowym terenie w pkt 1.2.12. i 1.2.15. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor określił sposób wykonywania odwodnień w trakcie robót budowlanych.

Planowany do budowy odcinek drogi ekspresowej obejmuje przebudowę koryt rzek po istniejącym śladzie: rzeka Chlebczanka w km drogi ok. 2+364, Litewnik w km drogi ok. 10+094, Oczka w km drogi ok. 12+091 i Dopływ spod Mostowa w km ok. 31+673 oraz przebudowę koryt rzek z konieczną zmianą przebiegu trasy: rzeki Kałuża w km drogi ok. 14+347, Dopływu z Mszanny w km ok. 24+207, Rów E w km ok. 28+600. Wszystkie ciekі zostaną przekroczone mostami z zachowaniem ciągłości przepływu. Na ciekach planowane są do wykonania prace związane z przebudową koryt, polegające na ich umocnieniu przy pomocy budowli regulacyjnych po istniejącej lub projektowanej, przełożonej trasie w rejonie projektowanych obiektów inżynierskich. Przewidywany zakres umocnienia wynosi około 50 m powyżej obiektu oraz 100 m poniżej. Umocnienie zostanie wykonane przy pomocy materiałów naturalnych – kamienia, darniny i faszyny. W ramach przebudowy, jeśli zajdzie taka konieczność, może zostać wykonane odmulenie dna ciekі tak, aby ujednolicony został spadek ich dna na odcinku przekroczenia i przebudowy co poprawi warunki spływu wody. Na czas odcinkowej przebudowy (przełożenia cieków) zapewniona będzie ciągłość przepływu wód (pkt 1.2.21. sentencji decyzji).

Na etapie eksploatacji inwestycji wody opadowe i roztopowe z terenu drogi odprowadzane będą rowami trawiastymi i kanalizacją deszczową (na odcinkach dróg gdzie znajdują się obiekty mostowe, wewnętrzne strony jezdni na łukach, przekroje uliczne dróg). Wody opadowe i roztopowe będą trafiać do zbiorników retencyjnych i naturalnych odbiorników, tj. rowów lub cieków (pkt. 1.2.13. i 1.2.14. sentencji decyzji). W pkt 1.3.8. i 1.3.9. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor określił warunki dotyczące projektowanego systemu odwodnienia dróg oraz konstrukcji i pojemności projektowanych zbiorników retencyjnych. Przed każdym zbiornikiem retencyjnym przewidziane będą zasuwy, zastawki awaryjne (pkt 1.2.16. sentencji decyzji). Przy projektowaniu odwodnienia będą brane pod uwagę sytuacje awaryjne, dlatego też w ramach systemu kanalizacji wody opadowe i roztopowe zostaną podczyszczone w osadnikach lub osadnikach i separatorach substancji ropopochodnych (pkt 1.2.18. sentencji decyzji) w taki sposób, aby jakość odprowadzanych wód opadowych i roztopowych spełniała wymagania Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełniać przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 1311). Wody opadowe i roztopowe należy odprowadzać do odbiorników w sposób nie powodujący zalewania terenów sąsiednich (pkt 1.2.17. sentencji decyzji).

Odwodnienie Miejsc Obsługi Podróżnych (zwanych dalej „MOP”) odbywać się będzie analogicznie jak odwodnienie układu drogowego tj. do systemu szczelnej kanalizacji z której wody po podczyszczeniu zostaną wprowadzone do odbiorników naturalnych. Miejsca postoju pojazdów przewożących materiały niebezpieczne wyposażone zostaną w szczelną nawierzchnię. Aby zapobiec ewentualnemu rozlaniu się materiałów niebezpiecznych na niezabezpieczone nawierzchnie, nawierzchnia jezdni w obszarze miejsca postojowego będzie oddzielona od pozostałych nawierzchni MOP. Kanalizacja odwadniająca zabezpieczona zostanie zasuwą, dzięki której, w przypadku wycieku substancji niebezpiecznych dla środowiska ścieki zostaną przekierowane do szczelnego zbiornika bezodpływowego skąd zostaną odpompowane przez upoważnione służby i zutylizowane (pkt 1.2.19. i 1.2.20. sentencji decyzji).

Powstałe na terenie MOP ścieki bytowe oczyszczane będą w projektowanej biologicznej oczyszczalni ścieków i odprowadzane do systemu rowów drogowych (pkt 1.2.22. sentencji decyzji).

System odwadniania, zbierania i podczyszczania ścieków związany z przedmiotowym przedsięwzięciem wymaga regularnych przeglądów oraz konserwacji, dzięki czemu zachowana zostanie jego wysoka efektywność (pkt 1.2.23. sentencji decyzji).

Organ analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy i ustalając na jego podstawie charakter i skalę przedsięwzięcia oraz wielkość i zakres jego oddziaływania na środowisko, a także proponując konieczne do zastosowania rozwiązania chroniące środowisko, uznał, że w sytuacji, gdy na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie jest sprecyzowany zakres prac na ciekach oraz szczegółowe rozwiązania dotyczące planowanego systemu odwodnienia drogi konieczne jest nałożenie na Inwestora obowiązku ponownego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 ustawy ooś (pkt 3.1. sentencji decyzji).

Przy zastosowaniu się inwestora do warunków wskazanych w sentencji decyzji inwestycja nie spowoduje niekorzystnych zmian w środowisku gruntowo-wodnym.

Podstawowym źródłem odpadów wytwarzanych na etapie realizacji inwestycji będą: wyburzenia budynków, usuwanie kolizji z przecinającymi drogami oraz z uzbrojeniem terenu: siecią wodną, kanalizacyjną, energetyczną, telefoniczną, itp.; roboty ziemne – wykopy, w tym magazynowanie warstwy urodzajnej ziemi; uzupełniająca wycinka drzew i krzewów kolidujących z projektowaną drogą. Ponadto odpady będą powstawać w zapleczu socjalnym i zapleczu technicznym placu budowy.

Odpady, powstające w fazie realizacji inwestycji, zaliczane będą, zgodnie z katalogiem odpadów do m. in. następujących grup:

- odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych – grupa 12,
- oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw – grupa 13,
- odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nieujęte w innych grupach – grupa 15,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) – grupa 17,
- odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie – grupa 20.

W celu realizacji wymogów odpowiedniego prowadzenia gospodarki odpadami zobowiązano Inwestora do realizacji następujących zasad postępowania z różnymi grupami odpadów. Odpady niebezpieczne należy magazynować w zamkniętych, szczelnych i oznakowanych pojemnikach odpornych na działanie składników umieszczanych w nich odpadów, zlokalizowanych w wyznaczonym, ogrodzonym, zadaszonym, o utwardzonym podłożu miejscu, zabezpieczonym przed wpływem warunków atmosferycznych, następnie muszą być przekazywane uprawnionym odbiorcom. Jednocześnie Inwestor został zobowiązany, aby miejsce magazynowania odpadów niebezpiecznych zostało oznaczone i zabezpieczone przed wstępem osób nieupoważnionych i zwierząt (pkt 1.2.25. sentencji decyzji).

Inwestor został zobligowany do tego, aby powstające na etapie realizacji przedsięwzięcia odpady inne niż niebezpieczne magazynować selektywnie w wyznaczonym miejscu, w sposób, który zabezpieczy odpady przed pyleniem, rozwiewaniem oraz w sposób zabezpieczający środowisko gruntowo – wodne przed zanieczyszczeniem oraz przekazywać je uprawnionym odbiorcom (pkt 1.2.24. sentencji decyzji).

W trakcie eksploatacji drogi będą powstawać odpady wynikające z jej funkcjonowania (typowe odpady komunalne powstające podczas użytkowania drogi) oraz odpady powstające w czasie prowadzonych okresowo prac remontowych, utrzymaniowych i konserwacyjnych. Podczas eksploatacji inwestycji będą powstawać odpady zaliczane zarówno do niebezpiecznych jak i do innych niż niebezpieczne.

Odpady inne niż niebezpieczne, powstające w fazie eksploatacji przedsięwzięcia nie będą magazynowane. Odpady te będą na bieżąco przekazywane do zagospodarowania uprawnionym podmiotom (pkt 1.2.26. sentencji decyzji).

Odpady niebezpieczne, które powstaną na etapie eksploatacji inwestycji, w sytuacjach awaryjnych np. podczas wypadków drogowych nie będą magazynowane tylko bezpośrednio po powstaniu przekazywane do odzysku bądź unieszkodliwienia specjalistycznym firmom.

W pkt 1.2.27. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor określił sposób postępowania z odpadami wytworzonymi na terenie MOP.

Prawidłowa organizacja systemu bieżącego gospodarowania odpadami oraz właściwa organizacja placu budowy, jego zaplecza i parku maszyn, a także przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pracy i postępowania z odpadami niebezpiecznymi, wpłynie na minimalizację bezpośredniego oddziaływania odpadów na zdrowie i życie ludzi oraz na środowisko.

W związku z powyższym ocenia się, że w wyniku prawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami powstającymi w procesie budowy, jak i eksploatacji przedmiotowej inwestycji, z zachowaniem warunków określonych w niniejszej decyzji, oddziaływanie związane z powstającymi odpadami nie będzie wywierało negatywnego wpływu na środowisko.

W odniesieniu do warunków przyrodniczych zawartych w sentencji decyzji, Regionalny Dyrektor uzasadnia, co następuje.

W celu zminimalizowania wpływu inwestycji na lokalne populacje flory i fauny w pkt 1.2.28. – 1.2.36. sentencji decyzji wskazano konieczność prowadzenia prac pod nadzorem przyrodniczym. Kontrola terenu przy udziale specjalistycznego nadzoru przyrodniczego na różnych etapach prowadzenia prac (przed przystąpieniem do prac przygotowawczych i podczas ich przebiegu oraz realizacji zaplanowanych działań minimalizujących i kompensacji przyrodniczej) pozwoli ograniczyć do minimum szkody wśród gatunków podlegających ochronie i zwiększy prawdopodobieństwo prawidłowego wykonania zaplanowanych działań i ich skuteczność.

Na terenie przedmiotowego przedsięwzięcia podczas realizacji inwestycji możliwe jest stwierdzenie występowania gatunków objętych ochroną. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w *sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), w stosunku do dziko występujących zwierząt objętych ochroną, obowiązuje szereg zakazów. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie lub Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska mogą wydać decyzję zezwalającą na czynności podlegające zakazom, w trybie i na zasadach określonych ww. ustawą. Regionalny dyrektor ochrony środowiska między innymi może zezwolić na obszarze swojego działania na odstępstwa od zakazów: niszczenia siedlisk lub ostoi, będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania gatunków zwierząt podlegających ochronie oraz niszczenia gniazd w stosunku do gatunków ptaków objętych częściową i ścisłą ochroną.

Podkreślenia wymaga fakt, iż zezwolenie na czynności podlegające zakazom w stosunku do zwierząt gatunków objętych ochroną może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1-7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz.1336, zwanej dalej „uop”), tj.:

- 1) leży w interesie ochrony dziko występujących gatunków roślin, zwierząt, grzybów lub ochrony siedlisk przyrodniczych ;
- 2) wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybostanu, wody lub innych rodzajów mienia lub;
- 3) leży w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego lub;
- 4) jest niezbędne w realizacji badań naukowych, działań edukacyjnych lub celów związanych z odbudową populacji, reintrodukcją gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, albo do celów działań reprodukcyjnych, w tym do sztucznego rozmnażania roślin lub;
- 5) umożliwia, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów roślin lub grzybów oraz chwytanie, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów zwierząt gatunków objętych ochroną w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie lub;
- 6) w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - wynika z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska lub;
- 7) w przypadku gatunków innych niż wymienione w pkt 6 - wynika ze słusznego interesu strony lub koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że przywołane wyżej przepisy są szczególnie rygorystyczne wobec gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Tu zastosowanie mają jedynie przesłanki indywidualne określone w art. 56 ust. 4 pkt 1-6 uop (punkty 1-6 wskazano powyżej). Co istotne, przesłanka indywidualna wskazana w art. 56 ust. 4 pkt 6 uop, w odniesieniu do gatunków ptaków dotyczy jedynie wydania zezwolenia na niszczenie siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania (art. 56 ust. 4a uop). W przypadku wydania zezwolenia na czynności niszczenia, usuwania gniazd bądź schronień ptaków objętych ochroną gatunkową, zastosowanie mają jedynie przesłanki indywidualne określone w art. 56 ust. 4 pkt 1-5 uop (punkty 1-5 wskazano powyżej).

Wnikliwa analiza możliwości realizacji planowanych działań w kontekście przepisów dotyczących ochrony gatunkowej i możliwości uzyskania derogacji leży w gestii inwestora. Jednocześnie Regionalny Dyrektor informuje, że zgodnie z art. 131 pkt 14 ww. ustawy, kto bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową podlega karze aresztu lub grzywny. W związku z powyższym w pkt 1.2.37. sentencji decyzji tutejszy organ wskazał warunek dotyczący postępowania w stosunku do gatunków objętych ochroną.

W ramach realizacji inwestycji planowana jest wycinka drzew i krzewów. Będzie ona, co do zasady, realizowana poza okresem rozrodu zwierząt, co przyczyni się do minimalizacji strat sukcesu rozrodczego gatunków chronionych. W celu zapewnienia właściwej ochrony poszczególnych elementów przyrody w pkt 1.2.38. sentencji decyzji wskazano optymalne terminy wycinki.

Warunki wskazane w pkt 1.2.39. – 1.2.42. sentencji decyzji mają na celu ograniczenie ryzyka nieumyślnego zabijania lub zranienia zwierząt podczas wykonywania prac budowlanych. W przypadku wydry, w odróżnieniu od wielu innych łasicowatych, w sprzyjających warunkach mogą one rozmnażać

się przez cały rok, w zależności od sprzyjających warunków środowiskowych i obecności odpowiedniej obfitości pokarmu. W Polsce nie odnotowano u wydry wyraźnie zaznaczonego okresu rozrodczego. Schronienia, w których przychodzą na świat młode wydry znajdują się zwykle w miejscach trudno dostępnych, często w znacznym oddaleniu od głównych cieków wodnych, dobrze zamaskowane i nieoznakowane (latryny znajdują się wewnętrznym korytarzu głównej nory). Z tego względu prace na/przy ciekach zasiedlonych przez gatunek należy prowadzić pod stałym nadzorem przyrodniczym. W przypadku bobra europejskiego, pora godowa przypada zwykle na styczeń i luty, a młode przychodzą na świat zazwyczaj w maju lub czerwcu. Samica rodzi raz w roku. Po około 2 miesiącach młode zaczynają nurkować i pływać w pełnym zanurzeniu. Wynika to z faktu, że przed 2 miesiącem nie są w stanie zamykać nozdrzy i otworów usznych. Niezależnie od nabycia umiejętności spożywania roślinnego pokarmu, młode karmione są mlekiem matki aż do ukończenia 1-2 miesiąca życia. Pozostają w żeremiu bądź norze przez około 5-6 tygodni. Z powyższych względów wskazano aby co do zasady prace na/przy ciekach zasiedlonych przez bobry prowadzić poza okresem rozrodu ww. zwierząt. W wyjątkowych sytuacjach, podyktowanych technologią prac dopuszcza się prowadzenie prac pod stałym nadzorem przyrodniczym i po potwierdzeniu przez specjalistę braku zagrożenia dla gatunku, przy czym w okresie od maja do sierpnia nadzór przyrodniczy potwierdzi brak przystąpienia do rozrodu osobników i wychowu narodzonych młodych.

W pkt 1.2.43. – 1.2.44. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor wskazał działania minimalizujące wpływ planowanych prac budowlanych na lokalną populację płazów, szczególnie w okresie ich wiosennych i jesiennych migracji.

W celu ograniczenia wpływu przedsięwzięcia na zieleń znajdującą się w strefie oddziaływania inwestycji w pkt 1.2.45. sentencji decyzji wprowadzono warunek w zakresie postępowania z drzewami. Ma on na celu minimalizację negatywnego wpływu inwestycji na pozostającą zieleń, co w dalszej perspektywie pozwoli także na jej utrzymanie we właściwym stanie zdrowotnym.

Zastosowanie odpowiednio dobranego oświetlenia zewnętrznego, o parametrach wskazanych w pkt 1.2.46. sentencji decyzji pozwoli chronić owady i ograniczyć ich przywabianie.

Humus jako najcenniejsza warstwa profilu glebowego podlega ochronie i jako taka powinna być zabezpieczona na czas realizacji inwestycji i wykorzystana do zagospodarowania otoczenia inwestycji (pkt 1.2.47. sentencji decyzji). Jednocześnie prowadzenie prac związanych ze zdjęciem humusu pod nadzorem przyrodniczym oraz z zastosowaniem ewentualnych zabezpieczeń pozwoli na realizację prac z poszanowaniem ochrony gatunkowej (pkt 1.2.48. sentencji decyzji).

W celu ograniczenia negatywnego wpływu inwestycji na funkcjonalność (skuteczność) przejść dla zwierząt należy zastosować środki zapewniające ograniczenia prędkości na drogach (technicznych, serwisowych itp.) przebiegających w obrębie przejść dla zwierząt, na obszarach szczególnie zagrożonych kolizjami ze zwierzętami (pkt 1.2.49. sentencji decyzji).

W toku prowadzonych prac możliwe jest stwierdzenie występowania inwazyjnych gatunków obcych. W związku z koniecznością ograniczania ekspansji gatunków obcych/inwazyjnych w pkt 1.2.50. sentencji decyzji wprowadzono warunek trwałego ich usunięcia.

W granicach oddziaływania przedsięwzięcia znajdują się miejsca rozrodu płazów. Likwidacja zidentyfikowanych zbiorników lub podmokłości może mieć miejsce bez szkody dla tej grupy zwierząt przy zachowaniu warunków określonych w pkt 1.3.1. sentencji decyzji. Ograniczenie możliwości likwidacji zbiorników lub zalewisk podczas okresu odrętwienia zimowego płazów podyktowana jest możliwością pozostawiania w dnie zimujących osobników. Z tego względu likwidacja ogrodzonej wcześniej misy zbiornika powinna być wstrzymana do momentu ocieplenia, tak by zimujące płazy się uaktywniły. Ograniczenie okresu likwidacji zbiornika wynika z faktu, iż znalezienie zagrzebanych w dnie zbiornika zwierząt może okazać się niemożliwe.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom ruchu drogowego oraz minimalizacji śmiertelności dziko żyjących zwierząt na całej długości projektowanej drogi S19 należy wykonać wygrodenie siatką o parametrach wskazanych w pkt 1.3.2. sentencji decyzji.

W celu minimalizacji oddziaływania drogi S19 na łączność ekologiczną, w szczególności dla zachowania ciągłości odnogi korytarzy ekologicznych, zaprojektowany został system przejść dla zwierząt wskazany w pkt 1.3.3. – 1.3.5. sentencji decyzji, dostosowany do wymagań wszystkich gatunków występujących w otoczeniu drogi i wykorzystujących korytarz w trakcie migracji i dyspersji osobników. Dopuszcza się zastosowanie w przepustach dla płazów i małych zwierząt półek przełazowych podwieszanych, obustronnych, o szerokości 0,5 m. Najścia na wszystkie przejścia dla zwierząt będą dodatkowo uzupełnione na odcinku min. po 100 m w każdą stronę płotkami herpetologicznymi. Przejścia oprócz zapewnienia bezpieczeństwa migracji będą również zoptymalizowane pod względem ich funkcjonalności i przyjazności dla zwierząt. Po obu stronach drogi pełny nieprzezroczysty ekran przeciwoślnieniowy dla zwierząt na wysokości przejścia oraz obustronne ogrodzenie naprowadzające zwierzęta do przejścia Minimalny odcinek drogi wyposażony w panele to 50 m od krawędzi przejścia.

W związku z sąsiedztwem obszarów migracji i bytowania płazów wykonanie wygrodenia na etapie prac przygotowawczych poprzez montaż tymczasowych ogrodzeń ochronno-naprowadzających ograniczy ich śmiertelność (pkt 1.3.6. sentencji decyzji).

Zakres planowanej inwestycji obejmuje również budowę linii napowietrznej niskiego nN i średniego sN napięcia, jako przejście istniejącej linii napowietrznej pod drogą w kablu, który poprowadzony będzie w rurze ochronnej. Jedynie przebudowa istniejącej linii napowietrznej wysokiego napięcia WN zrealizowana zostanie jako linia napowietrzna. Oddziaływanie infrastruktury elektroenergetycznej i ptaków niesie ze sobą szkodliwe, jak i pozytywne aspekty. Jednak niekorzystny wpływ linii elektromagnetycznych na ptaki jest przeważający. Badania potwierdzają, że napowietrzne linie elektroenergetyczne stanowią drugie miejsce (po budynkach i oszklonych powierzchniach) wśród czynników powodujących śmiertelność awifauny. W celu ograniczenia lub wyeliminowania śmiertelności ptaków w związku z kolizją z przewodami w pkt 1.3.7. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor wskazał na zasadność oznaczenia linii napowietrznych wysokiego napięcia.

W związku z sąsiedztwem planowanej drogi ze stanowiskiem staroduba łąkowego konieczne jest podjęcie działań zabezpieczających osobniki staroduba poprzez wskazany w pkt 2.1. sentencji decyzji monitoring stanu zachowania, monitoring poziomu wód gruntowych, który zabezpieczy i pozwoli wyeliminować negatywne oddziaływanie tj. osuszenie siedliska i obumarcie osobników staroduba łąkowego, na każdym z etapów realizacji przedsięwzięcia. Konieczne jest aby piezometry były odpowiednio zamontowane przed rozpoczęciem prac.

W celu oceny skuteczności i efektywności ekologicznej zastosowanych działań minimalizujących barierowe oddziaływanie drogi na faunę w pkt 2.2. sentencji decyzji został wskazany zakres i metodyka monitoringu przyrodniczego. Jednocześnie należy wskazać, że inwestycje liniowe zaliczają się do przedsięwzięć, które poprzez swoją charakterystykę oddziałują negatywnie na spójność i integralność siedlisk gatunków (fragmentacja, uniemożliwienie lub ograniczenie dyspersji genów itp.) Prawidłowa lokalizacja i organizacja przejść (tj. skuteczność urządzeń ochrony środowiska) jest kluczowa dla minimalizacji oddziaływań tego typu inwestycji. Projektowana droga S19 przecina korytarz ekologiczny Dolina Dolnego Bugu (GKPnC-4). Z tego względu badaniami winny zostać objęte wszystkie przejścia dla zwierząt, zrealizowane w celu ograniczenia oddziaływania inwestycji na korytarze migracji o znaczeniu zarówno lokalnym, jak i krajowym.

Planowana droga ekspresowa S19 będzie przebiegała w nowo wyznaczonym korytarzu drogowym, a zatem będzie nowym elementem antropogenicznym w krajobrazie. Budowa węzłów, MOP-ów, wiaduktów oraz poprowadzenie drogi nasypami, wiązać się będzie z dodatkowym wyekspozowaniem inwestycji w krajobrazie. Realizacja inwestycji wiązać się będzie z koniecznością usunięcia roślinności i wycinki drzew, jak również realizacji ekranów akustycznych.

Na odcinkach biegnących na nasypie, a w mniejszym stopniu na poziomie terenu droga i sznur pojazdów będą stanowiły optyczne rozcięcie pejzażu. Innym aspektem krajobrazowo przestrzennym powstania rozpatrywanej inwestycji będzie powstanie rzeczywistych barier na funkcjonujących do tego czasu przyrodniczych oraz społecznych szlakach migracyjnych lub komunikacyjnych.

Najważniejszym aspektem zmian w krajobrazie na etapie realizacji inwestycji będzie naruszenie okrywy roślinnej terenu i czasowe odsłonięcie gruntów rodzimych lub ekspozycja kruszyw budowlanych na nasypach. Biorąc pod uwagę skalę całej inwestycji, terenowe place techniczne i zaplecze socjalne pracowników nie będą w sposób znaczący kształtowały krajobrazu rejonu budowy. Dodatkowe, czasowe zajęcie terenu wynikało będzie z potrzeby zapewnienia dojazdu w słabiej skomunikowanych rejonach inwestycji oraz z potrzeby usunięcia kolizji z przekraczanymi sieciami.

Po zakończeniu prac budowlanych teren zostanie uporządkowany, a walory krajobrazowe odtworzone na miarę nowych warunków technicznych. Szlaki migracji zwierząt zostaną odtworzone w formie dedykowanych przejść dla zwierząt. W granicach pasa drogowego znajdą się projektowane rowy trawiaste i zieleń przydrożna.

Trwałymi elementami kształtującymi krajobraz na etapie eksploatacji inwestycji będą w szczególności ekrany akustyczne. Dużymi obiektami będą również górne przejścia dla zwierząt. Ich śródlądowe położenie i wynikające z funkcji wkomponowanie w krajobraz, ograniczy ich znaczenie w krajobrazie. Położenie znacznej części drogi i węzłów w obrębie lasów sprawia, że nie będą one znacząco wpływały na krajobraz. Przez tereny otwarte przechodzą płaskie odcinki drogi, których ekspozycja nie jest duża.

Ważne jest również wkomponowanie ekranów w otaczający krajobraz tak, by polepszyć ich odbiór wizualny. Na łagodzenie oddziaływania ekranów na krajobraz wpływ ma rodzaj wykorzystanych konstrukcji i ich kolorystyka. Zaleca się by, przy zachowaniu wymaganej skuteczności, ekrany posiadały lekką w odbiorze konstrukcję i naturalną, stonowaną kolorystykę.

W raporcie o oś zinwentaryzowano obiekty zabytkowe i stanowiska archeologiczne zlokalizowane w odległości do 300 m od analizowanych wariantów inwestycji. Planowana inwestycja nie koliduje z zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków. Na trasie wariantu inwestycyjnego zlokalizowany jest jeden zabytek architektury wpisany do ewidencji zabytków oraz jedna kolizja ze stanowiskiem archeologicznym (AZP 56-83/111).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) wojewódzki konserwator zabytków ustala w drodze decyzji zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych w obrębie inwestycji zlokalizowanej na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub naruszającej stanowisko archeologiczne znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków lub chronionym na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na wykonywane w fazie realizacji drogi prace budowlane, w tym ingerencję w strukturę gruntu, wszystkie stanowiska archeologiczne zlokalizowane w pasie drogowym narażone są na zniszczenie. Realizacja inwestycji wymagała będzie, aby wszystkie prace budowlane związane z przedmiotowym odcinkiem drogi S19 były prowadzone pod stałym nadzorem archeologicznym.

W przypadku odkrycia wcześniej nierozpoznanego znaleziska archeologicznego wykonawca ma obowiązek wstrzymania robót i powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków lub właściwego wójta gminy stosownie do wymagań ustawy o ochronie zabytków, który podejmie decyzję o możliwości kontynuacji prac bądź ich wstrzymania w celu przeprowadzenia ewentualnych dalszych działań (np. przeprowadzenie archeologicznych ratowniczych badań wykopaliskowych).

W pkt 5 sentencji decyzji Regionalny Dyrektor, biorąc pod uwagę uzgodnienie RZGW w Lublinie, stwierdził brak konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Stanowisko takie przyjął wzięwszy pod uwagę, że analizowane przedsięwzięcie nie znajduje się w bliskim sąsiedztwie granic państwa. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w raporcie

oś, z uwagi na lokalizację przedsięwzięcia w odległości ok. 21 km od najbliższej granicy państwa, nie przewiduje się możliwości wystąpienia oddziaływania transgranicznego.

Zgodnie z treścią przedmiotowego wniosku, decyzją następczą po uzyskaniu niniejszego rozstrzygnięcia będzie decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Tym samym, zgodnie z treścią art. 74 ust 1 pkt 7 ustawy oś inwestor załączył do przedmiotowego wniosku wykaz działek przewidzianych do przeprowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego, zmierzającego do wydania niniejszej decyzji, dnia 16 października 2023 r. na mocy art. 1 pkt 19 ustawy z dnia 13 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 1890) uchylony został art. 82a ustawy oś.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ww. ustawy do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem 16 października 2023 r. stosuje się przepisy ustawy oś obowiązujące na dzień złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Mając powyższe na uwadze Regionalny Dyrektor ma obowiązek uwzględnienia w niniejszym rozstrzygnięciu zapisów art. 82a ustawy oś.

Zgodnie z art. 82a ustawy oś, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana przed uzyskaniem decyzji, o której mowa w art. 72 ust. 1 pkt 10 ustawy oś, w której wskazano działki konieczne do przeprowadzenia prac przygotowawczych, stanowi podstawę do wykonania prac polegających na wycince drzew

i krzewów, przeprowadzenia badań archeologicznych lub geologicznych, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530). Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach uprawnia do nieodpłatnego wejścia na teren, na którym jest przewidywana realizacja inwestycji, celem wykonania tych prac.

W związku z powyższym w pkt 6 sentencji decyzji Regionalny Dyrektor wskazał działki konieczne do przeprowadzenia prac przygotowawczych polegających na wycince drzew i krzewów.

Zgodnie z art. 30 ustawy oś organ zapewnił w ramach przeprowadzanej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu. Na podstawie art. 33 ust. 1 ww. ustawy oś organ prowadzący postępowanie podał do publicznej wiadomości informacje o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wszczęciu postępowania, przedmiocie decyzji, która ma być wydana w sprawie, organie właściwym do wydania decyzji oraz organach właściwych do wydania opinii i uzgodnienia, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, możliwości, sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie 30-dniowy termin ich składania oraz organie właściwym do rozpatrzenia ewentualnych uwag i wniosków. Ww. informacje umieszczane były na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz w: Urzędzie Gminy w Huszlewie, Urzędzie Miasta i Gminy w Łosicach, Urzędzie Gminy Olszanka, Urzędzie Gminy Platerów, Urzędzie Gminy Sarnaki oraz w Urzędzie Gminy Międzyrzec Podlaski Urzędzie Gminy Wiązowna oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie.

W dniu 21 maja 2024 r. Regionalny Dyrektor obwieszczeniem, znak: WOŚ-II.420.108.2021.AG.31, wyznaczył termin udziału społeczeństwa od 23 maja 2024 r. do 21 czerwca 2024 r., w którym każdy tym zainteresowany, bez względu na przymiot strony, mógł składać uwagi i wnioski w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

W przewidzianym do tego terminie do organu uwagi i wnioski dotyczące realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia złożyli:

- [REDAKTOWANE] – pismo z dnia 04 czerwca 2024 r. oraz wniosek wysłany emailiem dnia 03 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] spółka z o.o. pismo z dnia 28 maja 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – pisma z dnia: 06 czerwca 2024 r., 12 czerwca 2024, r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 13 czerwca 2024 r. wysłany e-mailem dnia 13 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – pismo z dnia 14 czerwca 2024 r. doręczone do tutejszego organu w dniu 17 czerwca 2024 r. oraz przesłane za pośrednictwem platformy ePUAP 19 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 18 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 16 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 15 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 13 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – Wójt Gminy Platerów – wniosek z dnia 21 czerwca 2024 r. oraz przesłany za pośrednictwem platformy ePUAP 21 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – Przewodniczący Rady Gminy Platerów – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 24 czerwca 2024 r., wysłane e-mailem dnia 21 czerwca 2024 r. oraz za pośrednictwem platformy ePUAP 21 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 19 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 17 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.,
- [REDAKTOWANE] – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 26 czerwca 2024 r.,
- Gmina Olszanka – wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.

Sposób wykorzystania uwag i wniosków zgłoszonych w związku z udziałem społeczeństwa przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	WNIOSKI I UWAGI	STANOWISKO ORGANU
1.	[REDAKTOWANE] – pismo z dnia 04 czerwca 2024 r. oraz wniosek doręczony emailiem dnia 03 czerwca 2024 r.	
1.1.	Sprzeciw wobec realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem 3 – niebieskim. Uwaga, iż wariant ten jest najbardziej szkodliwy dla lokalnej społeczności, gdyż spowoduje wysiedlenie czterech rodzin.	Wariant preferowany jest połączeniem wariantu 5 – stanowiącego wariant najkorzystniejszy względem poszczególnych uwarunkowań z wariantem 3 – niebieskim stanowiącym wariant najkorzystniejszy środowiskowo. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (wariant nr 5 (pomarańczowy) z odcinkową zmianą na wariant nr 3 (niebieski)) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji.

		Zauważyć należy, że sprzeciw wnioskujących w zakresie zaproponowanego przebiegu drogi ekspresowej S19 nie uprawnia tutejszego organu do wskazania innego wariantu niż preferowany przez inwestora, wbrew jego żądaniu. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia, w tym wariantów jego realizacji jest uprawnieniem podmiotu występującego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia. Jedynie w przypadku spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 81 ust. 1 ustawy o oś organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest uprawniony do wskazania wariantu dopuszczonego do realizacji, innego niż wariant proponowany przez wnioskodawcę. W przedmiotowym przypadku nie ma takich przesłanek.
1.2.	Uwaga, iż wariant niebieski zlokalizowany jest w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej miejscowości Ostrómczyn Kolonia. Realizacja inwestycji zgodnie z wariantem niebieskim doprowadzi do podziału miejscowości Ostrómczyn Kolonia na dwie części i pozbawi mieszkańców jednej części swobodnego dojazdu do DK19 oraz do miejscowości Ostrómczyn.	Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, realizacja drogi ekspresowej S19 na terenie gminy Platerów wg wariantu nr 3 – niebieskiego odbywa się w większej odległości od zabudowań niż w przypadku wariantu czerwonego, a także mniejsza liczba budynków narażonych jest na ponadnormatywne oddziaływanie inwestycji w zakresie hałasu, co skutkuje mniejszą ilością koniecznych do zastosowania ekranów akustycznych. W odniesieniu do uwagi dotyczącej podziału miejscowości zauważyć należy, że ocena rozwiązań funkcjonalnych drogi, w tym zapewnienia komunikacji pomiędzy terenami przecinanymi przez drogę, wykracza poza zakres niniejszego postępowania. Zgodnie z treścią raportu o oś przecinane drogi poprzeczne zachowują ciągłość dzięki wiaduktom, przejazdom lub dostępności do projektowanych dróg dojazdowych. Możliwość dojazdu zachowują również wszystkie tereny przydrożne w tym działki budowlane i istniejące zakłady.
1.3.	Wniosek o realizację przedsięwzięcia na terenie miejscowości Ostrómczyn Kolonia i Ostrómczyn zgodnie z wariantem 2 – czerwonym.	Wniosek nieuwzględniony. Organ po przeprowadzeniu wielokryterialnej analizy poszczególnych wariantów przedsięwzięcia uznał, że wariant preferowany stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia:

		ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji.
1.4.	Wniosek o wydanie decyzji odmownej na realizację inwestycji zgodnie z wariantem inwestycyjnym.	Regionalny Dyrektor informuje, że ustawa ooś wskazuje katalog sytuacji, w których organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia. W przedmiotowym przypadku przesłanki ustawowe wydania decyzji odmownej nie zostały spełnione.
2.	██████████ spółka z o.o. pismo z dnia 28 maja 2024 r.	
	Uwaga dotycząca problemu przekształcenia elementów przyrodniczych, w szczególności wody i kruszyw naturalnych. Wniosek o uwzględnienie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warunku minimalizującego zużycie wody, promującego recykling oraz stosowanie produktów wykonanych z polimerobetonów, perlitu itp., o takich samych parametrach jak beton, do produkcji których nie wykorzystuje się wody i kruszyw naturalnych. Wnioskodawca przedstawił następujące propozycje zapisów do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach: 1. W fazie projektowania, produkcji oraz realizacji stosować technologię i rozwiązania niepowodujące jakiegokolwiek zużycia wody, a w razie ich braku stosować inne dostępne technologie. 2. W fazie projektowania, produkcji oraz realizacji możliwe jest stosowanie technologii i rozwiązań wykorzystujących odpady w ponad połowie składu, w tym poprzez pozyskiwanie elementów o parametrach równorzędnych betonowi wytwarzanych w ponad połowie z odpadów, a w razie ich braku stosować inne dostępne technologie.	Organ dokonał oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w oparciu o złożoną dokumentację i zaproponowane w niej rozwiązania. Przyjęte przez inwestora rozwiązania zagwarantują odpowiednie zabezpieczenie wszystkich komponentów środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem inwestycji. W sentencji niniejszej decyzji zostały sformułowane warunki realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia, które mają na celu minimalizację jego wpływu na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi. Realizacja inwestycji zgodnie z nałożonymi na inwestora warunkami nie wpłynie znacząco na stan środowiska. Kwestie dotyczące projektowania i używanych technologii podnoszone we wniosku przekraczają kompetencje Regionalnego Dyrektora określone przepisami ustawy ooś w zakresie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i nie są przedmiotem rozpoznania w prowadzonym przez ten organ postępowaniu.
3.	██████████ pismo z dnia 06 czerwca 2024 r.	
3.1.	Uwagi dotyczące treści pisma Pani ██████████ z dnia 12 listopada 2022 r. w zakresie informacji ze spotkania zorganizowanego przez Inwestora z mieszkańcami wsi Ostromęczyn Kolonia i Ostromęczyn dnia 09 listopada 2022 r.: 3.1.1. Na ww. spotkaniu dyrektor GDDKiA nie podjął samodzielnej decyzji o zmianie wariantu niebieskiego na wariant czerwony;	Zgodnie z treścią pisma inwestora z dnia 29 listopada 2022 r., znak: O/LU.I-1.4111.12.48.2022.ASJ, nawiązującego do spotkania z dnia 09 listopada 2022 r. Wójta Gminy Platerów i mieszkańców gminy Platerów z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz projektantami z firmy Mosty Katowice sp. z o.o., po ww. spotkaniu do inwestora wpływała

	wariant czerwony otrzymał poparcie lokalnej społeczności w wyniku głosowania. 3.1.2. Dyrektor GDDKiA zapewnił mieszkańców i władze gminy Platerów, iż na jej terenie wariant niebieski przebiegu inwestycji zostanie zmieniony na wariant czerwony. 3.1.3. Wariant czerwony przebiega w bliższym sąsiedztwie terenów archeologicznych (grodziska) niż wariant niebieski.	korespondencja przedstawicieli mieszkańców gminy Platerów, którzy wyrazili odmienne (w stosunku do wyrażonego przez mieszkańców obecnych na ww. spotkaniu) stanowisko w kwestii preferowanego przebiegu inwestycji przez teren gminy Platerów. Ponadto w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego do Regionalnego Dyrektora wpływała liczna korespondencja osób popierających przebieg inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym, jak i przeciwnych temu wariantowi. Wśród mieszkańców gminy Platerów panuje odmienne postrzeganie preferowanego przebiegu drogi ekspresowej w stosunku do stanowiska wyrażonego przez mieszkańców na ww. spotkaniu oraz pismach Wójta gminy Platerów. Z powyższego względu głosowanie za wyborem wariantu inwestycyjnego na terenie gminy Platerów nie zostało uznane przez Inwestora za obiektywne. W związku z powyższym, pismem z dnia 29 listopada 2022 r. Inwestor poinformował tut. organ o pozostawieniu we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotychczas procedowanego wariantu preferowanego przebiegu inwestycji, stanowiącego połączenie wariantu 5 pomarańczowego i 3 niebieskiego. W odniesieniu do uwagi 3.1.3. zauważyć należy, iż wariant czerwony jest wariantem najbardziej kolizyjnym ze stanowiskami archeologicznymi czy zabytkami podlegającymi ochronie konserwatorskiej. Wariant czerwony na wysokości gminy Platerów, koliduje ze stanowiskiem archeologicznym o nr AZP 56-83/6 w km ok. 8+900 - 10+000 na powierzchni około 157 arów. Natomiast brak jest kolizji z zabytkami objętymi ochroną konserwatorską w wariantcie niebieskim na wysokości gminy Platerów.
3.2.	Uwaga, iż ze względu na mniejszą liczbę kolizji inwestycji z zabudową mieszkaniową wariant czerwony został wybrany przez większość mieszkańców gminy Platerów w marcu 2020 r.. Wariant ten powoduje wyburzenie starej zlewni mleczarskiej,	Wybór wariantu preferowanego przez Inwestora wskazany został na podstawie analizy porównawczej wariantów, w której wzięto pod uwagę nie tylko planowaną liczbę wyburzeń, ale również kryteria techniczne, niezbędne do prawidłowego zaprojektowania,

	domku letniskowego i jednego gospodarstwa zaś wariant niebieski powoduje wyburzenie czterech gospodarstw.	wybudowania oraz funkcjonowania planowanej inwestycji jako całości biorąc także pod uwagę kryteria ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. W przypadku realizacji drogi ekspresowej o długości ok. 32 km ważne jest pogodzenie sprzecznych interesów stron i lokalnych społeczności oraz dokonanie wyboru optymalnego wariantu, zapewniającego ochronę środowiska. Analizowane w raporcie oś i jego uzupełnieniach warianty przebiegu drogi ekspresowej S19 zostały zaprojektowane w celu ominięcia terenów zabudowanych. Omawiane przedsięwzięcie dotyczy ok. 32 km odcinka drogi ekspresowej S19, a jego realizacja skutkowałaby będzie wyburzeniem jedynie 16 budynków.
3.3.	Uwaga, iż wariant niebieski dzieli miejscowość Ostromęczyn Kolonia na dwie odrębne części oraz powoduje przecięcie dróg gminnych 200430W i 200429W, które wykorzystywane są przez rolników z Ostromęczyna, Ostromęczyna Kolonii, Puczyca i Czuchowa. Przecięcie ww. dróg spowoduje utrudnienia w zakresie dojazdu do pól. Dojazd DK nr 19 znacznie wydłuży czas pracy, zwiększy jej koszty oraz niebezpieczeństwo na drodze spowodowane spowolnieniem ruchu drogowego.	Kwestie dotyczące rozwiązań funkcjonalnych drogi, w tym zapewnienia komunikacji pomiędzy terenami przecinanymi przez drogę, czy utrudnień związanych z wydłużeniem czasu dojazdu do pól jak również kwestie bezpieczeństwa proponowanych rozwiązań projektowych w odniesieniu do analizowanej inwestycji, przekraczają kompetencje Regionalnego Dyrektora określone przepisami ustawy o oś w zakresie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i nie są przedmiotem rozpoznania w prowadzonym przez ten organ postępowaniu. Zauważyć należy, że każdy z analizowanych wariantów zmienia sposób obsługi komunikacyjnej terenów przyległych do drogi ekspresowej. Zgodnie z treścią raportu oś przecinane drogi poprzeczne zachowują ciągłość dzięki wiaduktom, przejazdom lub dostępności do projektowanych dróg dojazdowych. Możliwość dojazdu zachowują również wszystkie tereny przydrożne w tym działki budowlane i istniejące zakłady.
3.4.	Uwaga, iż mieszkańcy Gminy Platerów nie zostali poinformowani o zmianie wariantu czerwonego na niebieski podczas posiedzenia Zespołu Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych.	Uwaga nie dotyczy prowadzonego postępowania. Posiedzenie Zespołu Oceny Przedsięwzięć Inwestycyjnych odbyło się przed doręczeniem do tegoż organu wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
3.5.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.

4.	██████████ – wniosek z dnia 12 czerwca 2024 r.	
4.1.	Wniosek jak w pkt 1.1.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.
4.2.	Uwaga, iż wariant niebieski prowadzi do podziału miejscowości Ostromęczyn Kolonia na dwie części oraz prowadzi do większej ilości wyburzeń zabudowy mieszkaniowej.	Odpowiedź jak w pkt 3.2.
4.3.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
5.	██████████ – wniosek z dnia 13 czerwca 2024 r. wysłany e-mailem dnia 13 czerwca 2024 r.	
5.1.	Sprzeciw wobec budowy drogi ekspresowej S19 na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem 3 – niebieskim.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.
5.2.	Uwaga, iż realizacja inwestycji zgodnie z wariantem niebieskim pozbawi wnioskodawców możliwości nawadniania upraw. Na działce wnioskodawców o nr. ewid. 121 w miejscowości Ostromęczyn Kolonia znajdują się dwie studnie głębinowe z których nawadniana jest większość ich pól uprawnych (ok. 16 ha).	Przebieg inwestycji zgodnie z wariantem preferowanym nie koliduje z działką o nr. ewid. 121 w miejscowości Ostromęczyn Kolonia, w związku z czym nie zachodzi konieczność likwidowania studni.
5.3.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
6.	██████████ – wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.	
6.1.	Uwaga, iż na spotkaniu zorganizowanym przez Inwestora dnia 09 listopada 2022 r. w Platerowie większością głosów osób na nim obecnych jako wariant preferowany na terenie miejscowości Kolonia Ostromęczyn wybrany został wariant czerwony.	Zgodnie z treścią pisma inwestora z dnia 29 listopada 2022 r., znak: O/LU.I-1.4111.12.48.2022.ASJ, nawiązującego do spotkania z dnia 09 listopada 2022 r. Wójta Gminy Platerów i mieszkańców gminy Platerów z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz projektantami z firmy Mosty Katowice sp. z o.o., po ww. spotkaniu do Inwestora wpływała korespondencja przedstawicieli mieszkańców gminy Platerów, którzy wyrazili odmienne (w stosunku do wyrażonego przez mieszkańców obecnych na ww. spotkaniu) stanowisko w kwestii preferowanego przebiegu inwestycji przez teren gminy Platerów.
6.2.	Uwaga, że zgodnie z ustaleniami z ww. spotkania Dyrektor GDDKiA zapewnił mieszkańców, że po otrzymaniu pisma od Wójta Gminy Platerów, potwierdzającego głosowanie i wybór wariantu przez mieszkańców wystąpi o wyłączenie odcinka drogi ekspresowej S-19 z postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i złoży wniosek o odrębną decyzję środowiskową na konfliktowy odcinek drogi S-19 na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym.	Ponadto w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego do Regionalnego Dyrektora wpływała liczna korespondencja osób popierających przebieg inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym, jak i przeciwnych temu wariantowi. Wśród mieszkańców gminy Platerów panuje odmienne postrzeganie preferowanego przebiegu drogi ekspresowej w stosunku do stanowiska wyrażonego przez mieszkańców na ww. spotkaniu oraz pismach Wójta gminy Platerów. Z powyższego względu głosowanie

		za wyborem wariantu inwestycyjnego na terenie gminy Platerów nie zostało uznane przez Inwestora za obiektywne. W związku z powyższym, pismem z dnia 29 listopada 2022 r. Inwestor poinformował tut. organ o pozostawieniu we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotychczas procedowanego wariantu preferowanego przebiegu inwestycji, stanowiącego połączenie wariantu 5 pomarańczowego i 3 niebieskiego.
6.3.	Wniosek o odstąpienie od realizacji inwestycji na terenie Kolonii Ostromęczyn zgodnie z wariantem 3 – niebieskim. Uwaga, iż wariant ten jest najbardziej szkodliwy dla lokalnej społeczności, gdyż spowoduje wyburzenie 6 gospodarstw.	Brak akceptacji społecznej nie jest podstawą do odmowy wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W ocenie oddziaływania na środowisko przyjęte do analizy warianty poddawane są ocenie pod względem kilku różnych kryteriów, a kryterium społeczne nie jest jedyne i przesądzające o jej wynikach. Wariant preferowany jest połączeniem wariantu 5 – stanowiącego wariant najkorzystniejszy względem poszczególnych uwarunkowań z wariantem 3 – niebieskim stanowiącym wariant najkorzystniejszy środowiskowo. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (wariant nr 5 (pomarańczowy) z odcinkową zmianą na wariant nr 3 (niebieski)) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji.
6.4.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
7.	Wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.	
7.1.	Sprzeciw wobec budowy drogi ekspresowej S19 na terenie miejscowości Kolonii Ostromęczyn/Ostromęczyn zgodnie z wariantem 3 – niebieskim.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.
7.2.	Wniosek jak w pkt 6.1.	Odpowiedź jak w pkt 6.1.
7.3.	Wniosek o odstąpienie od realizacji inwestycji w miejscowości Ostromęczyn – Kolonia i Ostromęczyn zgodnie z wariantem niebieskim.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
7.4.	Wniosek o realizację przedsięwzięcia na terenie miejscowości Ostromęczyn Kolonia i Ostromęczyn zgodnie z wariantem 2 – czerwonym, który w opinii wnoszącej jest najkorzystniejszym wariantem na terenie Kolonii Ostromęczyn pod względem społecznym i środowiskowym.	Odpowiedź jak w pkt 1.3. i 1.1. W raporcie ooś wskazano, że wariantem wykazującym najmniejszą ilość kolizji z cennymi elementami środowiska przyrodniczego jest wariant niebieski. Z przedłożonych analiz wynika, że wariant

		niebieski jest wariantem najkorzystniejszym dla środowiska. Analiza wielokryterialna wykazała, że najmniej korzystnym dla środowiska jest wariant 2 czerwony. Wariant preferowany, w zakresie tego kryterium, wykazuje umiarkowany, drugi co do wielkości procent zajęcia siedlisk chronionych. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (będącego połączeniem wariantu 3 i 5) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji.
7.5.	Uwaga, iż sąsiadująca z nieruchomością wnioskodawcy fosa otaczająca pozostałości zamku bastionowego daje schronienie oraz możliwość lęgów wielu gatunkom zwierząt. W opinii Wnioskodawcy realizacja drogi ekspresowej S-19 przez ten teren będzie dewastacją otaczającej flory i fauny.	Omawiana nieruchomość znajduje się poza granicami omawianego przedsięwzięcia. Ponadto inwentaryzacja przyrodnicza stanowiąca załącznik do raportu ooś, nie wykazała cennych gatunków chronionych na sąsiadującym obszarze.
7.6.	Uwaga, iż mieszkańcy Kolonii – Ostromęczyn nie otrzymali informacji w zakresie przebiegu planowanej inwestycji na załącznikach mapowych.	Przedłożony wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zawierał komplet wymaganych przepisami prawa załączników, w tym mapy sporządzone na podkładzie map ewidencyjnych obrazujące przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie oraz przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie. Ponadto, w celu czytelnego zobrazowania przebiegu inwestycji zgodnie z wariantem preferowanym, stanowiącym połączenie wariantu nr 5 pomarańczowego z wariantem nr 3 niebieskim, w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego Regionalny Dyrektor wezwał inwestora m.in. do przedstawienia szczegółowego przebiegu inwestycji dla wariantu preferowanego, a także uzupełnienie dokumentacji o analizę oddziaływania akustycznego inwestycji dla wariantu preferowanego. W związku z powyższym raport ooś wraz z jego uzupełnieniami zawiera również część graficzną opracowania obrazującą przebieg inwestycji w każdym z analizowanych wariantów w odniesieniu do poszczególnych uwarunkowań.

		Zauważyć należy, iż od momentu doręczenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla niniejszego przedsięwzięcia, Regionalny Dyrektor publikował wszystkie określone w ustawie o oś dokumenty, w tym wniosek, raport o oś, aneksy i uzupełnienia raportu o oś, czy stanowiska organów. Od początku postępowania dokumentacja podlegała udostępnieniom w siedzibie Regionalnego Dyrektora. Tym samym, przez cały okres prowadzonego przez tutejszy organ postępowania administracyjnego w analizowanej sprawie istniała możliwość zapoznania się z dokumentacją, w tym z raportem o oś i jego uzupełnieniami – prezentującymi m.in. wariant wybrany przez Inwestora jako preferowany – na stronie Regionalnego Dyrektora przez każdego tym zainteresowanego. Ponadto, stosownie do art. 49 Kpa oraz art. 74 ust. 3 ustawy o oś strony były zawiadomione o czynnościach organu prowadzącego postępowanie poprzez obwieszczenia. Obwieszczenia umieszczane były na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz w: Urzędzie Gminy w Huszlewie, Urzędzie Miasta i Gminy w Łosicach, Urzędzie Gminy Olszanka, Urzędzie Gminy Platerów, Urzędzie Gminy Sarnaki oraz w Urzędzie Gminy Międzyrzec Podlaski, a także w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie.
7.7.	Zarzut dotyczący zaniedbań i chaotyczności w zakresie całej dokumentacji będącej w posiadaniu Urzędu Gminy Platerów w przedmiotowej sprawie oraz nie informowania mieszkańców o zmianach w zakresie przebiegu inwestycji.	Zarzut nie dotyczy procedowanego postępowania. Regionalny Dyrektor jest organem właściwym z zakresu postępowania dotyczącego wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Kwestie nadzoru nad działalnością gminną reguluje rozdział 10 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.). Zauważyć należy, iż w trakcie postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach Inwestor nie dokonał zmiany wariantu inwestycyjnego.
8.	wniosek z dnia 11 czerwca 2024 r.	
8.1.	Wniosek jak w pkt 7.1.	Odpowiedź jak w pkt 7.1.

8.2.	Wniosek jak w pkt 6.1.	Odpowiedź jak w pkt 6.1.
8.3.	Zarzut, iż mieszkańcy Kolonii Ostromęczyn nie otrzymali oficjalnych informacji, który wariant został wskazany przez Inwestora jako preferowany oraz jak wyglądają mapy przebiegu inwestycji.	Zgodnie z załączonym do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach raportem oś inwesor wskazał, że wariantem preferowanym do realizacji jest wariant stanowiący połączenie wariantu nr 5 pomarańczowego z wariantem nr 3 niebieskim. Odpowiedź w kwestii braku map prezentujących przebieg inwestycji – jak do pkt 7.6.
8.4.	Wniosek jak w pkt 7.7.	Odpowiedź jak w pkt 7.7.
9.	██████████ – pismo z dnia 14 czerwca 2024 r. doręczone do tutejszego organu w dniu 17 czerwca 2024 r. oraz przesłane za pośrednictwem platformy ePUAP 19 czerwca 2024 r.	
9.1.	Wniosek o odstąpienie od realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim i przyjęcie jako wariantu inwestycyjnego – wariantu czerwonego.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.
9.2.	Wniosek jak w pkt 1.2.	Odpowiedź jak w pkt 1.2.
9.3.	Uwaga, iż po złożeniu uwag przez Panią ██████████ nastąpiła zmiana wariantu preferowanego rozpatrywanej inwestycji.	Zgodnie z treścią pisma inwestora z dnia 29 listopada 2022 r., znak: O/LU.I-1.4111.12.48.2022.ASJ, nawiązującego do spotkania z dnia 09 listopada 2022 r. Wójta Gminy Platerów i mieszkańców gminy Platerów z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz projektantami z firmy Mosty Katowice sp. z o.o., po ww. spotkaniu do Inwestora wpływała korespondencja przedstawicieli mieszkańców gminy Platerów, którzy wyrazili odmienne (w stosunku do wyrażonego przez mieszkańców obecnych na ww. spotkaniu) stanowisko w kwestii preferowanego przebiegu inwestycji przez teren gminy Platerów. Wśród mieszkańców gminy Platerów panuje odmienne postrzeganie preferowanego przebiegu drogi ekspresowej w stosunku do stanowiska wyrażonego przez mieszkańców na ww. spotkaniu oraz pismach Wójta gminy Platerów. Z powyższego względu głosowanie za wyborem wariantu inwestycyjnego na terenie gminy Platerów nie zostało uznane przez Inwestora za obiektywne. W związku z powyższym, pismem z dnia 29 listopada 2022 r. inwestor poinformował tut. organ o pozostawieniu we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotychczas procedowanego

		wariantu preferowanego przebiegu inwestycji, stanowiącego połączenie wariantu 5 pomarańczowego i 3 niebieskiego. Zauważyć należy, iż w trakcie prowadzonego przez Regionalnego Dyrektora postępowania administracyjnego w przedmiocie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestor nie występował o zmianę przebiegu wariantu preferowanego określonego we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, bądź jego modyfikację.
9.4.	Uwagi dotyczące pracy Wójta Gminy Platerów.	Zarzut nie dotyczy procedowanego postępowania. Regionalny Dyrektor jest organem właściwym z zakresu postępowania dotyczącego wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Kwestie nadzoru nad działalnością gminną reguluje rozdział 10 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.).
10.	██████████ – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 18 czerwca 2024 r.	
10.1.	Wniosek o maksymalne możliwe odsunięcie planowanej drogi ekspresowej S19 od działek będących własnością wnoszącego (działki o nr. ewid. 447/1, 447/2, 448 oraz 449 w obrębie miejscowości Rzewuski, gm. Sarnaki, powiat łosicki) oraz istniejących na tych działkach zabudowań.	Regionalny Dyrektor nie ma uprawnień do zmiany przebiegu projektowanej drogi, wbrew żądaniu inwestora. Organ jest związany wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i przebiegiem drogi w nim określonym.
10.2.	Uwaga, iż realizacja inwestycji doprowadzi do utraty dużej powierzchni pastwiska do wypasu zwierząt, podziału pastwiska na dwie części oraz konieczności pozostawienia części działek o nr. ewid. 448 i 449 (od strony Samak) jako nieużytek rolny.	Kwestie podnoszone we wniosku przekraczają kompetencje Regionalnego Dyrektora określone przepisami ustawy o oś w zakresie ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i nie są przedmiotem rozpoznania w prowadzonym przez ten organ postępowaniu.
10.3.	Na granicy działek o nr. ewid. 447/1 oraz 447/2 wnoszący planuje budowę domu mieszkalnego jednorodzinnego. Ww. działki zlokalizowane są w sąsiedztwie gospodarstwa rolnego wnoszącego, a ich planowane przeznaczenie zgodne jest z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sarnaki. Uwaga, iż zgodnie z informacją uzyskaną przez wnioskodawcę w Urzędzie Gminy Platerów „na działkach zlokalizowanych w stronę Platerowa nie można stawiać żadnych budynków, ani w przyszłości w nowym miejscowym planie zagospodarowania	Dla inwestycji polegającej na budowie drogi ekspresowej nie jest wymagana zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

	przestrzennego nie będzie przewidziana taka możliwość”.	
11.	– wniosek z dnia 16 czerwca 2024 r.	
11.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
11.2.	Wniosek jak w pkt 4.2.	Odpowiedź jak w pkt 4.2.
11.3.	Wniosek jak w pkt 6.1.	Odpowiedź jak w pkt 6.1.
12.	– wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.	
12.1.	Zapytanie o wpływ budowy wiaduktu nad drogą ekspresową S-19 oraz dróg technicznych na zabudowę mieszkaniową oznaczoną receptorem R-87 ok. km 11+000 rozpatrywanej inwestycji.	W sentencji niniejszej decyzji zostały sformułowane warunki realizacji i eksploatacji inwestycji, które mają na celu minimalizację wpływu na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi. Zdaniem Regionalnego Dyrektora ww. warunki są sformułowane w sposób pełny oraz adekwatny do charakteru, wielkości i zasięgu przestrzennego oddziaływań wywołanych realizacją i eksploatacją inwestycji. Realizacja inwestycji zgodnie z nałożonymi na inwestora warunkami nie wpłynie znacząco na stan środowiska, w tym zdrowie ludzi. Dodatkowo, w toku prowadzonego postępowania Regionalny Dyrektor uzyskał opinię MPWIS - organu powołanego do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, m.in. w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, a tym samym również w zakresie wszelkich aspektów społecznych oraz zdrowia ludzkiego.
12.2.	Zapytanie czy realizacja inwestycji w sąsiedztwie receptora R-87 i związane z nią użycie ciężkiego sprzętu nie spowoduje uszkodzenia budynków i zagrożenia życia ludzkiego.	Odpowiedź jak w pkt 12.1. W czasie prowadzenia prac budowlanych mogą występować drgania, związane z pracą urządzeń i sprzętu budowlanego. Należy jednak podkreślić, iż będzie to zjawisko przemijające i będzie się przesuwać wraz z postępem prac budowlanych. W celu zminimalizowania wpływu drgań na zabudowę znajdującą się w sąsiedztwie drogi ekspresowej S19 Regionalny Dyrektor nałożył na inwestora warunki wskazane w pkt 1.2.51. i 1.2.52. sentencji decyzji. Na obecnym etapie koncepcji Inwestor nie wskazał budynków znajdujących się w strefie narażonej na drgania i wibracje. Dokładne określenie budynków mogących znaleźć się w strefie oddziaływań dynamicznych nastąpi na etapie projektu

		budowlanego, kiedy to będą znane dokładne rozwiązania techniczne planowanej inwestycji. W związku z powyższym w pkt 3.3. sentencji decyzji Regionalny Dyrektor nałożył warunek dokonania w ramach ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko analizy oddziaływania wynikającego z emisji drgań na etapie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W sposób szczególnie należy odnieść się do zagadnienia dotyczącego oddziaływania wynikającego z powstawania wibracji na etapie budowy.
12.3.	Zapytanie o skuteczność proponowanych zabezpieczeń akustycznych w celu ochrony zabudowy mieszkaniowej – receptora R-87.	Zgodnie z przedłożoną w ramach raportu oś i jego uzupełnień analizą akustyczną zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana w km 11+010 po lewej stronie drogi w żadnym z analizowanych horyzontów czasowych (2025 r. i 2035 r.) nie znajduje się w strefie ponadnormatywnego oddziaływania. Ponadto Regionalny Dyrektor informuje, że ww. zabudowa nie podlega ochronie akustycznej. Ochronę przed hałasem terenów objętych zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego regulują zapisy art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. Urz. z 2024 r. poz. 54, ze zm.).
12.4.	Wniosek o przeanalizowanie możliwości odsunięcia ww. wiaduktu oraz drogi technicznej w kierunku zachodnim od zabudowy mieszkaniowej w sposób nie kolidujący z ww. posesją.	Odpowiedź jak w pkt 10.1.
13.	– wniosek z dnia 15 czerwca 2024 r.	
13.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
13.2.	Wniosek jak w pkt 5.2.	Odpowiedź jak w pkt 5.2.
13.3.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
14.	– wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.	
14.1.	Uwaga, iż wariant inwestycyjny przebiega przez środek miejscowości Czuchleby w bliskiej odległości od zabudowy mieszkaniowej, świetlicy wiejskiej oraz placu zabaw.	Odpowiedź jak w pkt 3.2.
14.2.	Uwaga, iż wariant inwestycyjny realizowany będzie na glebach 3 i 4 klasy bonitacyjnej, zaś wariant czerwony akceptowany przez większość mieszkańców Czuchleb przebiega przez tereny 5 i 6 klasy bonitacyjnej.	Zgodnie z treścią raportu oś wariant preferowany wykazuje najniższą powierzchnię kolizji z gruntami rolnymi wysokich klas. Analizowane w raporcie oś i jego uzupełnieniach warianty przebiegu drogi ekspresowej S19 zostały zaprojektowane w celu ominięcia terenów zabudowanych.

		Powoduje to konieczność zajęcia m.in. gruntów rolnych, na cele budowy drogi, co spowoduje utratę ich dotychczasowych funkcji.
14.3.	Uwaga, że na spotkaniu zorganizowanym przez Inwestora dnia 09 listopada 2022 r. w Platerowie większością głosów osób na nim obecnych jako wariant preferowany na terenie m.in. miejscowości Czuchleby wybrany został wariant czerwony.	Odpowiedź jak w pkt 6.1.
14.4.	Wniosek o odstąpienie od realizacji przedsięwzięcia w wariantcie inwestycyjnym.	Odpowiedź jak w pkt 1.4.
14.5.	Wniosek o realizację przedsięwzięcia na terenie miejscowości Czuchleby zgodnie z wariantem czerwonym.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
15.	██████████ – wniosek z dnia 13 czerwca 2024 r.	
15.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
15.2.	Wniosek jak w pkt 4.2.	Odpowiedź jak w pkt 4.2.
15.3.	Wniosek jak w pkt 6.1.	Odpowiedź jak w pkt 6.1.
15.4.	Uwagi do pisma Pani ██████████ z dnia 12 listopada 2022 r. W opinii wnoszącego wariant niebieski jest nieuzasadniony ekonomicznie, powoduje konieczność realizacji większej ilości ekranów akustycznych niż wariant czerwony. Ponadto w wariantcie czerwonym tereny archeologiczne nie kolidują z przebiegiem inwestycji na terenie gminy Platerów	Wybór do realizacji wariantu preferowanego (będącego połączeniem wariantu 3 i 5) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji. Wariant preferowany wskazuje na potrzebę budowy najmniejszej długości ekranów, o najmniejszej zarazem powierzchni. Wariant czerwony na terenie gminy Platerów, koliduje ze stanowiskiem o nr AZP 56-83/6 w km ok. 8+900- 10+000 na powierzchni około 157 arów. Brak jest kolizji z zabytkami objętymi ochroną konserwatorską w wariantcie niebieskim na wysokości gminy Platerów.
16.	██████████ – wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.	
16.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
16.2.	Uwaga dotycząca braku ekonomicznego uzasadnienia realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim.	Podkreślić należy że raport oos służyć ma wyłącznie ocenie możliwości wystąpienia negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a nie stanowić obszernego opracowania ekonomicznego realizacji inwestycji. Kryterium ekonomiczne zostało uwzględnione w analizie wielokryterialnej przedstawionej w raporcie oos.
16.3.	Zarzut niejasnych kryteriów wyboru wariantu trasy oraz utrudniania dostępu do informacji w Urzędzie Gminy Platerów w zakresie korespondencji z GDDKiA w sprawie drogi S-19, a także podejmowania ważnych decyzji bez konsultacji z mieszkańcami.	Organ stoi na stanowisku, że przedłożony przez Inwestora raport oos wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy oos i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania

		przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. We właściwy sposób omówiono w nim kwestie dotyczące wariantowania przedsięwzięcia (w tym uzasadnienia wyboru wariantu preferowanego przez wnioskodawcę). Kwestie podnoszone we wniosku dotyczące Urzędu Gminy Platerów nie dotyczą prowadzonego postępowania. Regionalny Dyrektor nie jest organem właściwym do oceny prawidłowości postępowania prowadzonego przez Urząd Gminy Platerów. Kwestie nadzoru nad działalnością gminną reguluje rozdział 10 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.). Ponadto, w trakcie prowadzonego postępowania, w dniu 21 maja 2024 r. Regionalny Dyrektor obwieszczeniem, znak: WOOS-II.420.108.2021.AG.31, wyznaczył termin udziału społeczeństwa od 23 maja 2024 r. do dnia 21 czerwca 2024 r., w którym każdy tym zainteresowany, bez względu na przymiot strony, mógł składać uwagi i wnioski w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym.
17.	■■■■■ – Wójt Gminy Platerów – wniosek z dnia 21 czerwca 2024 r. oraz przesłany za pośrednictwem platformy ePUAP 21 czerwca 2024 r.	
17.1.	Wniosek o ponowne rozpatrzenie wariantów przebiegu trasy S19 na terenie gminy Platerów oraz uwzględnienie wariantu pozostającego w najmniejszej kolizji z istniejącą zabudową, w szczególności zabudową mieszkaniową.	Organ stoi na stanowisku, że przedłożony przez Inwestora raport ooś wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. We właściwy sposób omówiono w nim kwestie dotyczące wariantowania przedsięwzięcia (w tym uzasadnienia wyboru wariantu preferowanego przez wnioskodawcę). W związku z powyższym nie ma podstaw do ponownego rozpatrzenia wariantów przebiegu trasy S19 na terenie gminy Platerów.
18.	■■■■■ – Przewodniczący Rady Gminy Platerów – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 24 czerwca 2024 r., wysłane e-mailem dnia 21 czerwca 2024 r. oraz za pośrednictwem platformy ePUAP 21 czerwca 2024 r.,	

18.1.	Wniosek o uwzględnienie uwag i wniosków mieszkańców gminy Platerów w sprawie zmiany wariantu przebiegu drogi S19 na odcinku gminy Platerów przedkładanych Regionalnemu Dyrektorowi w ramach prowadzonego postępowania.	Zgodnie z ustawą o oś organ prowadzący postępowanie w uzasadnieniu decyzji podaje informacje o tym, w jakim zakresie zostały wzięte pod uwagę uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. Regionalny Dyrektor przeanalizował wszystkie uwagi i rozpatrzył wszystkie wnioski złożone w udziale społeczeństwa i ustosunkował się do nich w niniejszej decyzji. Regionalny Dyrektor wyjaśnia, że wszystkie uwagi i wnioski złożone w trakcie niniejszego postępowania w trakcie udziału społeczeństwa oraz uwagi i wnioski Stron postępowania wniesione w trakcie prowadzonego postępowania zostały rozpatrzone, co nie jest jednak tożsame z ich uwzględnieniem. Zauważyć należy, że sprzeciw wnioskujących w zakresie zaproponowanego przebiegu drogi ekspresowej S19 nie uprawnia tutejszego organu do wskazania innego wariantu niż preferowany przez inwestora, wbrew jego żądaniu. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia, w tym wariantów jego realizacji jest uprawnieniem podmiotu występującego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia.
19.	– wniosek z dnia 19 czerwca 2024 r.	
19.1.	Wniosek o odstąpienie od realizacji drogi ekspresowej S19 na terenie gminy Łosice według wariantu preferowanego, stanowiącego połączenie wariantu 5 (pomarańczowego) i 3 (niebieskiego).	Odpowiedź jak w pkt 14.5.
19.2.	Wniosek o realizację drogi ekspresowej S19 na terenie gminy Łosice zgodnie z wariantem czerwonym.	
19.3.	Zarzut dotyczący negatywnego przedstawienia przez wykonawców raportu o oś wariantu 2 – czerwonego oraz przedstawienia niezgodnych z prawdą wyników konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy Łosice. W raporcie o oś nie uwzględniono pisma mieszkańców miejscowości Meszki i Czuchleby popierającego realizację inwestycji zgodnie z wariantem czerwonym.	W opinii Regionalnego Dyrektora przedłożony przez Inwestora raport o oś wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy o oś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko. We właściwy sposób omówiono w nim kwestie dotyczące poszczególnych elementów środowiska oraz kwestie dotyczące wariantowania przedsięwzięcia (w tym uzasadnienia wyboru wariantu preferowanego przez wnioskodawcę). W sentencji niniejszej decyzji zostały sformułowane warunki realizacji

		i eksploatacji które mają na celu minimalizację wpływu przedsięwzięcia na środowisko. Realizacja inwestycji zgodnie z nałożonymi na Inwestora warunkami ograniczy jej wpływ na środowisko.
19.4.	Uwaga, iż wszystkie analizowane warianty przebiegu drogi ekspresowej S19, z wyłączeniem wariantu czerwonego, w okolicy miejscowości Meszki przechodzą przez cenne przyrodniczo siedliska nad rzeką Kałuża.	Dolina cieków Kałuża i obszar sąsiadujących z nią stawów w Woźnikach ma znaczenie dla migrujących ssaków – w tym wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej bobra i wydry. Na podstawie obserwacji śladów obecności teriofauny można stwierdzić, że wzdłuż rzeki przemieszczają się również dziki, sarny oraz łosie. Lokalnym szlakiem migracji pospolitych zwierząt polnych i leśnych jest ciąg lasów i zadrzewień na wysokości Mszanny. Oba szlaki przewiduje się zabezpieczyć w zakresie projektu przejściami dla zwierząt dużych. Ponadto w ramach minimalizacji oddziaływania w decyzji dodano warunek prowadzenia prac w ciekach zasiedlonych przez bobra lub wydrę poza okresem rozrodu tych zwierząt, czyli od początku września do końca lutego lub pod stałym nadzorem przyrodniczym. Część cieków stanowi powiązania położonych nad nimi siedlisk przyrodniczych i osie lokalnych korytarzy ekologicznych małych zwierząt, reprezentowanych głównie przez płazy, owadożerne, gryzonie, a także zająca, lisa, borsuka i kuny. Przepusty lub małe mosty projektowane na takich ciekach przewiduje się dostosować do potrzeb migracji małych zwierząt. Zaprojektowanie funkcjonalnych przejść dla zwierząt przyczyni się do znacznego ograniczenia wpływu planowanej inwestycji na ssaki i herpetofaunę.
20.	– wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.	
20.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
20.2.	Wniosek jak w pkt 4.2.	Odpowiedź jak w pkt 4.2.
20.3.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
21.	– wniosek z dnia 17 czerwca 2024 r.	
21.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
21.2.	Uwaga, iż realizacja inwestycji zgodnie z wariantem niebieskim na terenie Kolonii Ostromęczyn pozbawi wnioskodawcę źródła dochodu, gdyż uniemożliwi prowadzoną hodowlę.	Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej (w tym dotyczące odszkodowań), są regulowane przez przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania

	W przypadku budowy drogi ekspresowej S-19 zgodnie z wariantem niebieskim wnioskodawca będzie domagać się odszkodowania od GDDKiA za poniesione straty.	i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Tym samym wykraczają poza zakres niniejszego postępowania.
21.3.	Wniosek o rozpatrzenie innych wariantów przebiegu inwestycji na terenie Kolonii Ostromęczyn niż wariant niebieski.	Odpowiedź jak w pkt 14.5.
21.4.	Wniosek jak w pkt 4.2.	Odpowiedź jak w pkt 4.2.
21.5.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
22.	██████████ – wniosek z dnia 18 czerwca 2024 r.	
22.1.	Wniosek o odstąpienie od realizacji przedsięwzięcia od węzła Łosice do granicy gminy Platerów w wariantcie niebieskim.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
22.2.	Wniosek o realizację przedsięwzięcia od węzła Łosice do granicy gminy Platerów w wariantcie czerwonym.	Odpowiedź jak w pkt 14.5.
22.3.	Ze względu na wadliwość wariantów realizacji przedsięwzięcia przedłożony raport ooś nie spełnia ustawowych wymagań koniecznych do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na obszarze objętym analizą – okolice miejscowości Meszki i Czuchleby – wariantowanie obejmuje ten sam przebieg inwestycji. Wariantowanie na ww. obszarze nie uwzględnia uwag mieszkańców w zakresie przebiegu inwestycji.	Odpowiedź jak w pkt 19.3.
22.4.	Podważenie aktualności raportu ooś ze względu na znaczący odstęp czasowy pomiędzy realizowanymi przez Inwestora konsultacjami z mieszkańcami, a procesem inwestycyjnym przy zmianie właścicieli gruntów oraz sposobu zagospodarowania nieruchomości.	Zauważyć należy, że przedłożony raport ooś obejmuje wnioski i ich analizę, które wpłynęły w terminie do dnia 15 kwietnia 2020 r., zaś wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wpłynął do tutejszego organu dnia 14 grudnia 2021 r., co w opinii Regionalnego Dyrektora nie stanowi znaczącego odstępu czasowego. Sposób zagospodarowania nieruchomości będzie podlegał szczegółowej weryfikacji na etapie ponownej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Zgodnie z treścią pkt 3.2. sentencji decyzji, obowiązkiem inwestora będzie przedstawienie aktualizacji zabudowy podlegającej ochronie akustycznej oraz aktualnych prognoz ruchu.
22.5.	Uwaga dotycząca zafałszowania wyników konsultacji społecznych przedstawionych w raporcie ooś. Zgodnie z załączonymi do niniejszego wniosku pismami: - pismo mieszkańców Meszek z dnia 15 lutego 2019 r., - pismo mieszkańców Czuchleb z dnia 13 lutego 2019 r. liczba osób wyrażających	Regionalny Dyrektor wskazuje, że raport ooś wraz z jego uzupełnieniami i korektami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko.

	poparcie dla realizacji inwestycji na terenie gminy Łosice zgodnie w wariantem czerwonym przedstawiona w raporcie ooś jest rozbieżna (zanizona) w stosunku do ww. pism mieszkańców.	
22.6.	Realizacja inwestycji zgodnie w wariantem niebieskim na terenie wskazanym przez wnoszącego doprowadzi do podziału gospodarstw rolnych, co skutkować będzie pozostawieniem po drugiej stronie inwestycji znaczącej powierzchni gruntów, które ze względów ekonomicznych nie będą mogły zostać wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem.	Każdy z analizowanych wariantów przebiegu inwestycji zmienia sposób obsługi komunikacyjnej terenów przyległych do drogi ekspresowej. Wnioskowane przesunięcie drogi ekspresowej S19 odbyłoby się kosztem działek sąsiadujących, bez wyraźnego uzasadnienia technicznego. W związku z budową drogi ekspresowej S19 zostanie zapewniona obsługa komunikacyjna i dojazd do pól uprawnych.
23.	██████████ – pismo doręczone do tutejszego organu w dniu 26 czerwca 2024 r.	
23.1.	Wniosek jak w pkt 5.1.	Odpowiedź jak w pkt 5.1.
23.2.	Wniosek jak w pkt 4.2.	Odpowiedź jak w pkt 4.2.
23.3.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
24.	██████████ – wniosek z dnia 20 czerwca 2024 r.	
24.1.	Wniosek mieszkańców miejscowości Bolesty, Wyczółki, Mszanna, Szawły, Szańków, Korczówka – Kolonia, Łosice o wydanie decyzji odmownej na realizację inwestycji zgodnie z wariantem inwestycyjnym.	Odpowiedź jak w pkt 1.4.
24.2.	Uwaga, iż realizacja inwestycji zgodnie z wariantem preferowanym zmieni kształt działek zlokalizowanych na gruntach wyższych klas bonitacyjnych.	Zgodnie z treścią raportu ooś wariant preferowany wykazuje najniższą powierzchnię kolizji z gruntami rolnymi wysokich klas. Analizowane w raporcie ooś i jego uzupełnieniach warianty przebiegu drogi ekspresowej S19 zostały zaprojektowane w celu ominięcia terenów zabudowanych. Powoduje to konieczność zajęcia m.in. gruntów rolnych, na cele budowy drogi, co spowoduje utratę ich dotychczasowych funkcji.
24.3.	Uwaga, iż na terenie inwestycji przebiegającym przez ww. miejscowości powstaną ostre zakręty zagrażające bezpieczeństwu.	Regionalny Dyrektor dokonał oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w oparciu o złożoną dokumentację i zaproponowane w niej warianty przebiegu trasy. Jednocześnie nie jest właściwością organu decydowanie o zmianie technicznych parametrów planowanego przedsięwzięcia.
24.4.	Mieszkańcy ww. miejscowości proponują przebieg drogi ekspresowej S19 w linii prostej od miejscowości Kopce do skrzyżowania z drogą nr 698 w miejscowości Łosice. Zgodnie z przedłożonym wnioskiem: „Nowo wskazana trasa powinna przebiegać przez teren ponad lasem od strony Chotycz, dalej	Organ jest zobowiązany wyłącznie do analizy wariantów przedstawionych przez inwestora we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Organ nie ma możliwości samodzielnego wskazania innych wariantów, np. tych które

lasem w Chotyczach, wśród których są przerwy w postaci gruntów orných o małej przydatności rolniczej. Następnie trasa powinna przebiegać w kierunku miejscowości Kopce, poprzez grunty piaszczyste o niskiej przydatności rolniczej. Ww. trasa przebiega po granicy Łosice – Chotycze, która jest rozgraniczona poprzez lasy, a następnie Juniewiczze – Mszanna, która położona jest na granicy gmin.”	odzwierciedlają w jakiejś części oczekiwania społeczne.
--	--

Poza wyznaczonym przez organ terminem udziału społeczeństwa, za pośrednictwem e-maila, do organu doręczono następujące wiadomości zawierające uwagi i wnioski do postępowania:

- z dnia 13 czerwca 2022 r., z adresu: [REDAKTOWANO] od [REDAKTOWANO] przekazujący pismo [REDAKTOWANO] z dnia 23 maja 2022 r.,
- z dnia 19 marca 2023 r., 23 lipca 2023 r., z adresu: [REDAKTOWANO] od [REDAKTOWANO],
- z dnia: 15 marca 2024 r., 25 czerwca 2024 r., 03 lipca 2024 r., 25 lipca 2024 r., 11 września 2024 r., 17 września 2024 r., 22 września 2024 r., 24 września 2024 r. z adresu: [REDAKTOWANO]

Zgodnie z art. 63 § 1 Kpa, podania wniesione na adres poczty elektronicznej organu administracji publicznej pozostawia się bez rozpoznania. Tym samym, ww. wiadomości, wysłane poza udziałem społeczeństwa (tj. poza terminem, w którym każdy tym zainteresowany, bez względu na przymiot strony, może składać uwagi i wnioski w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich kwalifikowanym podpisem elektronicznym) za pośrednictwem e-mail do organu, pozostały bez rozpoznania.

Poza udziałem społeczeństwa, w formie określonej w art. 63 § 1 Kpa, uwagi i wnioski złożyli:

- Wójt Gminy Platerów, pismo z dnia 14 lutego 2022 r.,
- Sołtys Kolonii Ostromęczyn, pismo z dnia 14 lutego 2022 r.,
- [REDAKTOWANO], pismo z dnia 12 listopada 2022 r.,
- [REDAKTOWANO] – reprezentujący grupę mieszkańców gminy Platerów, pismo z dnia 15 listopada 2022 r.,
- Wójt Gminy Platerów, pismo z dnia 03 stycznia 2023 r.,
- [REDAKTOWANO], pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Ostromęczynie Kolonii, pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.,
- [REDAKTOWANO], pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.,
- mieszkańcy Ostromęczyna Kolonii, pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.,
- [REDAKTOWANO], pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.,
- [REDAKTOWANO], pismo z dnia 23 czerwca 2024 r.

W związku ze złożonymi poza udziałem społeczeństwa wnioskami, Regionalny Dyrektor, wezwał poszczególne osoby do wykazania przymiotu strony w postępowaniu, jeśli nie zostało to wskazane we wniosku.

Odpowiedzi na ww. wezwania doręczono do organu w dniach: 28 sierpnia 2023 r. pismo Pani [REDAKTOWANO], 29 sierpnia 2023 r. pismo Pana [REDAKTOWANO], 04 września 2023 r. pismo Pana [REDAKTOWANO], 08 kwietnia 2024 r. pismo Pana [REDAKTOWANO]

W odniesieniu do wniesionych poza udziałem społeczeństwa uwag i wniosków stron postępowania (które wykazały ww. przymiot strony), Regionalny Dyrektor przedstawia poniżej swoje stanowisko.

Lp.	WNIOSKI I UWAGI	STANOWISKO ORGANU
1.	[REDAKTOWANO] pismo z dnia 12 listopada 2022 r.	

1.1.	Uwaga, iż na spotkaniu mieszkańców miejscowości Ostromęczyn i Ostromęczyn Kolonia z Dyrektorem GDDKiA w Lublinie oraz projektantami z firmy Mosty Katowice, po przeprowadzeniu głosowania, w którym większość mieszkańców była zwolennikami realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym, Dyrektor GDDKiA zadeklarował, że „rozpocznie postępowanie administracyjne w sprawie wyłączenia odcinka S19 w miejscowości Ostromęczyn Kolonia z wariantu niebieskiego i wpisanie na tym odcinku wariantu czerwonego”.	Zgodnie z treścią pisma inwestora z dnia 29 listopada 2022 r., znak: O/LU.I-1.4111.12.48.2022.ASJ, nawiązującego do spotkania z dnia 09 listopada 2022 r. Wójta Gminy Platerów i mieszkańców gminy Platerów z przedstawicielami Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz projektantami z firmy Mosty Katowice sp. z o.o., po ww. spotkaniu do Inwestora wpływała korespondencja przedstawicieli mieszkańców gminy Platerów, którzy wyrazili odmienne (w stosunku do wyrażonego przez mieszkańców obecnych na ww. spotkaniu) stanowisko w kwestii preferowanego przebiegu inwestycji przez teren gminy Platerów. Ponadto w trakcie prowadzonego postępowania administracyjnego do Regionalnego Dyrektora wpływała liczna korespondencja osób popierających przebieg inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym, jak i przeciwnych temu wariantowi. Wśród mieszkańców gminy Platerów panuje odmienne postrzeganie preferowanego przebiegu drogi ekspresowej w stosunku do stanowiska wyrażonego przez mieszkańców na ww. spotkaniu oraz pismach Wójta gminy Platerów. Z powyższego względu głosowanie za wyborem wariantu inwestycyjnego na terenie gminy Platerów nie zostało uznane przez inwestora za obiektywne. W związku z powyższym, pismem z dnia 29 listopada 2022 r. Inwestor poinformował tut. organ o pozostawieniu we wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dotychczas procedowanego wariantu preferowanego przebiegu inwestycji, stanowiącego połączenie wariantu 5 pomarańczowego i 3 niebieskiego.
1.2.	Uwaga, iż wariant czerwony przebiegający przez Ostromęczyn KOLONIĘ pozostaje w kolizji z obszarami cennymi pod względem archeologicznym.	Uwaga zasadna. Zgodnie z treścią raportu oś wariant preferowany wykazuje najniższą liczbę kolizji przebiegu inwestycji ze stanowiskami archeologicznymi (jedna kolizja). Wariant czerwony wykazuje najwyższą ilość kolizji ze stanowiskami archeologicznymi (pięć kolizji).
1.3.	Uwaga, iż wariant czerwony jest niekorzystny akustycznie dla mieszkańców	Zgodnie z przedłożoną dokumentacją, realizacja drogi ekspresowej S19 na terenie

	Ostromęczyna. W wariantcie czerwonych istniejąca DK19 i projektowana inwestycja przecinają się w sąsiedztwie zwartej zabudowy Ostromęczyna.	gminy Platerów wg wariantu nr 3 – niebieskiego odbywa się w większej odległości od zabudowań niż w przypadku wariantu czerwonego, a także mniejsza liczba budynków narażonych jest na ponadnormatywne oddziaływanie inwestycji w zakresie hałasu, co skutkuje mniejszą ilością koniecznych do zastosowania ekranów akustycznych.
1.4.	Wniosek o realizację inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim.	Wniosek uwzględniony. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją wariant preferowany stanowi połączenie dwóch z 5 rozpatrywanych wariantów tj. wariantu 5 (pomarańczowego) oraz wariantu 3 (niebieskiego). Na terenie gminy Platerów inwestycja realizowana będzie zgodnie z wariantem niebieskim.
2.	██████████ – reprezentujący grupę mieszkańców gminy Platerów, w szczególności miejscowości: Górki, Puczyce, Ostromęczyn i Ostromęczyn – Kolonia – pismo z dnia 15 listopada 2022 r.	
2.1.	Sprzeciw wobec budowy drogi ekspresowej S19 na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym. Realizacja inwestycji zgodnie z wariantem czerwonym spowoduje zniszczenie dwóch siedlisk w Górkach i jednego w Ostromęczynie Kolonii. Kilka posesji pozostanie w bliskiej odległości od inwestycji oraz obiektów	Odpowiedź jak w pkt 1.4.
2.2.	Wniosek o realizację inwestycji zgodnie z wariantem fioletowym, gdyż wariant ten nie powoduje kolizji z zabudową.	Wariant preferowany jest połączeniem wariantu 5 – stanowiącego wariant najkorzystniejszy względem poszczególnych uwarunkowań z wariantem 3 – niebieskim stanowiącym wariant najkorzystniejszy środowiskowo. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (wariant nr 5 (pomarańczowy) z odcinkową zmianą na wariant nr 3 (niebieski)) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji. Zauważyć należy, że sprzeciw wnioskujących w zakresie zaproponowanego przebiegu drogi ekspresowej S19 nie uprawnia tutejszego organu do wskazania innego wariantu niż preferowany przez inwestora, wbrew jego żądaniu. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia, w tym wariantów jego realizacji jest uprawnieniem podmiotu występującego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla

		planowanego przedsięwzięcia. Jedynie w przypadku spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 81 ust. 1 ustawy o oś organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest uprawniony do wskazania wariantu dopuszczonego do realizacji, innego niż wariant proponowany przez wnioskodawcę. W przedmiotowym przypadku nie ma takich przesłanek.
2.3.	Zarzut, iż mieszkańcy Ostromęczyna Kolonii wypowiadali się w imieniu większości mieszkańców, informując prasę, iż w wyniku realizacji inwestycji zgodnie z wariantem czerwonym dojdzie do wyburzenia pojedynczej zabudowy mieszkaniowej oraz domku letniskowego. Uwaga, iż w związku z realizacją węzła w sąsiedztwie zabudowań wnioskodawcy (zgodnie z wariantem czerwonym) planowane jest wyburzenie trzech gospodarstw rolnych.	Wybór wariantu preferowanego przez Inwestora wskazany został na podstawie analizy porównawczej wariantów w której wzięto pod uwagę nie tylko planowaną ilość wyburzeń, ale również kryteria techniczne, niezbędne do prawidłowego zaprojektowania, wybudowania oraz funkcjonowania planowanej inwestycji jako całości biorąc także pod uwagę kryteria ekonomiczne, środowiskowe i społeczne. W przypadku realizacji drogi ekspresowej o długości ok. 32 km ważne jest pogodzenie sprzecznych interesów stron i lokalnych społeczności oraz dokonanie wyboru optymalnego wariantu, zapewniającego ochronę środowiska. Analizowane w raporcie o oś i jego uzupełnieniach warianty przebiegu drogi ekspresowej S19 zostały zaprojektowane w celu ominięcia terenów zabudowanych. Omawiane przedsięwzięcie dotyczy ok. 32 km odcinka drogi ekspresowej S19, a jego realizacja skutkowała będzie wyburzeniem jedynie 16 budynków.
2.4.	Uwaga, iż od czasu rozpoczęcia konsultacji społecznych – w sprawie realizacji niniejszej inwestycji – z mieszkańcami gminy Platerów brak jest jednolitego stanowiska wśród różnych grup mieszkańców gminy. Zarzut, iż władze gminy Platerów reprezentują jedynie grupę mieszkańców będącą zwolennikami przebiegu inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem czerwonym.	W przypadku realizacji ok. 32 km odcinka inwestycji liniowej ważne jest pogodzenie sprzecznych interesów stron i lokalnych społeczności oraz dokonanie wyboru optymalnego wariantu zapewniającego ochronę środowiska. Stanowisko będące w interesie danej grupy lokalnej może być uznane za całkowicie sprzeczne ze stanowiskiem mieszkańców sąsiadującej miejscowości lub gminy.
3.	– pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.	
3.1.	Sprzeciw wobec realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim, który doprowadzi do likwidacji zabudowań gospodarczych wnioskodawcy w Ostromęczynie Kolonii 3.	Wariant preferowany jest połączeniem wariantu 5 – stanowiącego wariant najkorzystniejszy względem poszczególnych uwarunkowań z wariantem 3 – niebieskim stanowiącym wariant najkorzystniejszy

		środowiskowo. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (wariant nr 5 (pomarańczowy) z odcinkową zmianą na wariant nr 3 (niebieski)) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji. Zauważyć należy, że sprzeciw wnioskujących w zakresie zaproponowanego przebiegu drogi ekspresowej S19 nie uprawnia tutejszego organu do wskazania innego wariantu niż preferowany przez inwestora, wbrew jego żądaniu. Ustalenie zakresu przedsięwzięcia, w tym wariantów jego realizacji jest uprawnieniem podmiotu występującego o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanego przedsięwzięcia. Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej, są regulowane przez przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Tym samym wykraczają poza zakres niniejszego postępowania.
3.2.	Uwaga, iż po spotkaniu z przedstawicielami biura projektowego i GDDKiA wybrany został do realizacji wariant czerwony.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.
3.3.	Uwaga, iż realizacja inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim spowoduje wyburzenie sześciu gospodarstw.	Odpowiedź jak w pkt 2.3.
4.	██████████ – pismo z dnia 08 stycznia 2023 r.	
4.1.	Sprzeciw przeciwko realizacji inwestycji na terenie gminy Platerów zgodnie z wariantem niebieskim, który doprowadzi do likwidacji zabudowań gospodarczych wnioskodawcy w Ostromęczynie Kolonii 27.	Odpowiedź jak w pkt 3.1.
4.2.	Uwaga jak w pkt 3.2.	Odpowiedź jak w pkt 3.2.
4.3.	Uwaga jak w pkt 3.3.	Odpowiedź jak w pkt 3.3.
4.4.	Uwaga, że realizacja inwestycji zgodnie z wariantem niebieskim doprowadzi do podziału miejscowości Ostromęczyn Kolonia na dwie części.	Regionalny Dyrektor zauważa, że ocena rozwiązań funkcjonalnych drogi, w tym zapewnienia komunikacji pomiędzy terenami przecinanymi przez drogę, wykracza poza zakres niniejszego postępowania.

		Zgodnie z treścią raportu ooś przecinane drogi poprzeczne zachowują ciągłość dzięki wiaduktom, przejazdom lub dostępności do projektowanych dróg dojazdowych. Możliwość dojazdu zachowują również wszystkie tereny przydrożne w tym działki budowlane i istniejące zakłady.
4.5.	Uwaga, iż planowana inwestycja znajdowała się będzie w bliskiej odległości od zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej wnoszącego (poniżej 100 m). Planowana inwestycja uniemożliwi prowadzenie działalności rolniczej.	Analizowane w raporcie ooś i jego uzupełnieniach warianty przebiegu drogi ekspresowej S19 zostały zaprojektowane w celu ominięcia terenów zabudowanych. Powoduje to konieczność zajęcia m.in. gruntów rolnych, na cele budowy drogi, co spowoduje utratę ich dotychczasowych funkcji. Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej, są regulowane przez przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Tym samym wykraczają poza zakres niniejszego postępowania.
5.	██████████, pismo z dnia 23 czerwca 2024 r.	
5.1.	Wniosek o umożliwienie wglądu do akt ww. postępowania oraz wykonania ich fotokopii.	Wniosek uwzględniony. Pismem z dnia 15 lipca 2024 r., znak: WOOS-IV.402.855.2024.KW, Regionalny Dyrektor poinformował Stronę o możliwości wglądu do akt przedmiotowego postępowania i wyznaczył termin ich udostępnienia.
5.2.	Uwaga, iż realizacja inwestycji zgodnie z wariantem preferowanym związana jest z koniecznością wyburzeń zabudowanych nieruchomości na wysokości miejscowości Puczyce do miejscowości Ostromęczyn.	Odpowiedź jak w pkt 2.3.
5.3.	Uwaga, iż raport ooś nie uwzględnił, iż na działce wnoszącego o nr. ewid. 249 znajdują się 100 – letnie drzewa, które ze względu na swoje właściwości zostały uznane uchwałą Rady Gminy Platerów za pomniki przyrody.	Na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w wykazie pomników przyrody na omawianej działce nie znajdują się pomniki przyrody.
5.4.	Uwaga, iż przedstawiona w raporcie ooś oraz jego uzupełnieniach analiza uwarunkowań przyrodniczych nie przesądza, iż wariant preferowany będzie najkorzystniejszy dla środowiska.	W raporcie ooś i jego uzupełnieniach wskazano, że wariantem wykazującym najmniejszą ilość kolizji z cennymi elementami środowiska przyrodniczego jest wariant niebieski. Z przedłożonych analiz wynika, że wariant niebieski jest wariantem najkorzystniejszym dla środowiska. Analiza wielokryterialna wykazała, że najmniej

		korzystnym dla środowiska jest wariant 2 czerwony. Wariant preferowany, w zakresie tego kryterium, wykazuje umiarkowany, drugi co do wielkości procent zajęcia siedlisk chronionych. Wybór do realizacji wariantu preferowanego (będącego połączeniem wariantu 3 i 5) stanowi rozwiązanie najbardziej kompromisowe z punktu widzenia: ekonomicznego, środowiskowego jak i społecznego oraz ze względu na planowane do wykorzystania środki minimalizacji oddziaływania inwestycji.
5.5.	Uwaga, iż raport ooś wymaga dalszego uzupełnienia.	Uwaga bezzasadna. Regionalny Dyrektor stoi na stanowisku, że przedłożony przez Inwestora raport ooś wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz umożliwiające określenie warunków niezbędnych do dotrzymania standardów jakości środowiska. Na podstawie tej dokumentacji uzyskano także wymaganą prawem opinię Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie oraz uzgodnienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.
5.6.	Wniosek o wydłużenie terminu na składanie uwag do toczącego się postępowania do 31 sierpnia 2024 r.	W odniesieniu do wniosku o wydłużenie udziału społeczeństwa, Regionalny Dyrektor informuje, że art. 33 ustawy ooś określa m.in. termin udziału społeczeństwa, tj. 30 dni. Jak wynika z wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 lipca 2016 r., sygn. II OSK 3090/15, zakreślenie przez organ terminu przekraczającego termin wskazany w art. 33 ust. 1 pkt 7 ustawy ooś nie znajduje oparcia w przepisach, mających zastosowanie w prowadzonym przez organ postępowaniu i powoduje nadmierne wydłużenie postępowania i odsunięcie terminu wydania rozstrzygnięcia, a w konsekwencji organ pozostawałaby w bezczynności, co z kolei stoi w sprzeczności z art. 12 i art. 35 Kpa.

Zgodnie z art. 10 § 1 Kpa organ prowadzący postępowanie zapewnił stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwił im wypowiedzenie się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

W przewidzianym na to terminie do tutejszego organu doręczono pisma [REDAKTOWANE] z dnia 15 i 29 lipca 2024 r. oraz pismo [REDAKTOWANE] z dnia 16 lipca 2024 r.

1.	[REDAKTOWANE] – pismo z dnia 15 lipca 2024 r.	
1.1.	Wniosek o zobowiązanie inwestora do uzupełnienia raportu ooś.	Regionalny Dyrektor stoi na stanowisku, że przedłożony przez Inwestora raport ooś wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz umożliwiające określenie warunków niezbędnych do dotrzymania standardów jakości środowiska. Na podstawie tej dokumentacji uzyskano także wymaganą prawem opinię Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie oraz uzgodnienie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.
1.2.	Uwaga, iż przedstawiony wraz z raportem ooś i załącznikami materiał dowodowy nie poddaje szczegółowej analizie oddziaływania na środowisko wariantów przebiegu inwestycji, które nie powodują ryzyka wyłączeń nieruchomości zabudowanych, w tym w odniesieniu do wariantu czerwonego.	Uwaga bezzasadna. Regionalny Dyrektor stoi na stanowisku, że sam fakt, że realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia w wariantcie rekomendowanym przez inwestora jest sprzeczna z interesem stron postępowania, nie stanowi podstawy do uznania, że w raporcie ooś wadliwie opisano warianty realizacji przedsięwzięcia. W raporcie ooś i jego uzupełnieniach przedstawiono 5 wariantów realizacji przedsięwzięcia oraz wariant preferowany. Wszystkie analizowane warianty przedstawiono i omówiono z tą samą dokładnością.
1.3.	Wniosek o zwrócenie się do Wójta Gminy Platerów o nadesłanie uchwały w przedmiocie ustanowienia pomników przyrody znajdujących się na działce o nr. ewid. 249 w Puczycach w sąsiedztwie drogi gminnej.	Na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody ustalono, że w wykazie pomników przyrody na omawianej działce nie znajdują się pomniki przyrody.
2.	[REDAKTOWANE] – pismo z dnia 16 lipca 2024 r.	
2.1.	Wniosek o wydanie negatywnej decyzji środowiskowej dla wariantu preferowanego przez Inwestora.	Regionalny Dyrektor informuje, że ustawa ooś wskazuje katalog sytuacji, w których organ odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia. W przedmiotowym przypadku nie ma takich przesłanek.

2.2.	Zarzut, iż pracownicy Urzędu Gminy w Platerowie po otrzymaniu korespondencji z GDDKiA w Lublinie w sprawie zmiany wariantu na terenie gminy Platerów z pomarańczowego na niebieski nie przekazali informacji w tej sprawie mieszkańcom.	Regionalny Dyrektor nie jest organem właściwym do oceny prawidłowości postępowania prowadzonego przez Urząd Gminy Platerów. Kwestie nadzoru nad działalnością gminną reguluje rozdział 10 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609, ze zm.).
2.3.	Uwaga, iż wariant niebieski prowadzi do wysiedlenia wielu mieszkańców Ostromęczyna Kolonii oraz podziału miejscowości na dwie odrębne części.	Kwestie dotyczące naruszenia interesów właścicieli nieruchomości, które są przeznaczone pod realizację inwestycji drogowej, są regulowane przez przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych. Tym samym wykraczają poza zakres niniejszego postępowania. W odniesieniu do uwagi dotyczącej podziału miejscowości zauważyć należy, że ocena rozwiązań funkcjonalnych drogi, w tym zapewnienia komunikacji pomiędzy terenami przecinanymi przez drogę, wykracza poza zakres niniejszego postępowania. Zgodnie z treścią raportu ooś przecinane drogi poprzeczne zachowują ciągłość dzięki wiaduktom, przejazdom lub dostępności do projektowanych dróg dojazdowych. Możliwość dojazdu zachowują również wszystkie tereny przydrożne w tym działki budowlane i istniejące zakłady.
3.	██████████ – pismo z dnia 29 lipca 2024 r.	
3.1.	Wniosek o zobowiązanie Inwestora do uzupełnienia raportu ooś, „ewentualnie poprzez zwrócenie się do Wójta gminy Platerów o nadesłanie pełnej posiadanej dokumentacji dotyczącej trybu promulgacji ogłoszeń o konsultacjach społecznych, ich przebiegu oraz wyników głosowań na poszczególne warianty przebiegu trasy o ile zostały wyłożone mieszkańcom gminy do konsultacji, jak również wyjaśnienia podstaw podjętych działań związanych z żądaniem zmian wariantu przebiegu trasy przez Wójta Gminy”	Regionalny Dyrektor stoi na stanowisku, że przedłożony przez Inwestora raport ooś wraz z uzupełnieniami został sporządzony zgodnie z wymogami art. 66 ustawy ooś i zawiera wszystkie wymagane informacje niezbędne do dokonania oceny oddziaływania przedmiotowego przedsięwzięcia na środowisko oraz umożliwiające określenie warunków niezbędnych do dotrzymania standardów jakości środowiska. Odpowiedź na wniosek w zakresie wystąpienia tutejszego organu do Wójta Gminy Platerów jak w pkt 2.2.
3.2.	Wniosek jak w pkt 1.3.	Odpowiedź jak w pkt 1.3.
3.3.	Wniosek jak w pkt 1.1.	Odpowiedź jak w pkt 1.1.

Stosownie do art. 49 Kpa oraz art. 74 ust. 3 ustawy ooś strony były zawiadomione o czynnościach organu prowadzącego postępowanie poprzez obwieszczenia. Obwieszczenia umieszczane były na tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz w: Urzędzie Gminy w Huszlewie, Urzędzie Miasta i Gminy w Łosicach, Urzędzie Gminy Olszanka, Urzędzie Gminy Platerów, Urzędzie Gminy Sarnaki oraz w Urzędzie Gminy Międzyrzec Podlaski, a także w Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie. Stosownie do art. 21 ust. 2 pkt 9 ustawy ooś dane o wniosku o wydanie decyzji i o decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zostały zamieszczone w publicznie dostępnym wykazie danych o środowisku i jego ochronie.

Uwzględniając przeprowadzoną ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 oraz przedstawione w sentencji decyzji warunki minimalizujące wpływ przedsięwzięcia na środowisko, należy stwierdzić, że planowana inwestycja nie spowoduje negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 oraz na ich spójność i integralność powiązań między nimi.

Z uwagi na powyższe orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie:

Od niniejszej decyzji służy prawo wniesienia odwołania, za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w terminie 14 dni od daty doręczenia.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję.

W przypadku zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania od decyzji I instancyjnej, strona nie może złożyć w tej sprawie również skargi do sądu administracyjnego.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Warszawie

Jacek Łolo

Załącznik:

- Charakterystyka planowanego przedsięwzięcia zgodnie z art. 82 ust. 3 ustawy ooś.

Otrzymują:

1. [redacted] – pełnomocnik Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad
Mosty Katowice sp. z o.o.
ul. Rolna 12
40-555 Katowice,
2. Strony postępowania – zgodnie z art. 49 Kpa,
3. aa.

Do wiadomości:

- Mazowiecki Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny w Warszawie
ul. Żelazna 79
00-875 Warszawa,
- Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Lublinie
Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie
ul. Leszka Czarnego 3
20-610 Lublin

Warszawa, dnia 02 października 2024 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W WARSZAWIE**

WOOS-II.420.108.2021.AG.34

Załącznik do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Charakterystyka przedsięwzięcia zgodnie z art. 82 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112)

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie drogi ekspresowej S19 na odcinku granica województwa podlaskiego – Łosice – granica województwa lubelskiego. Zamierzenie inwestycyjne realizowane będzie na terenie województwa mazowieckiego, w powiecie łosickim, na terenie gmin: Huszlew, Olszanka, Platerów, Sarnaki oraz miasta i gminy Łosice wraz z dociągnięciem do kolejnego odcinka w granicach gminy Międzyrzec Podlaski, powiat bialski (województwo lubelskie).

Podstawowe parametry techniczne projektowanej trasy są następujące:

- droga klasy S,
- prędkość projektowa $V_p = 100$ km/h,
- prędkość miarodajna $V_m = 110$ km/h,
- przekrój drogi 2/2,
- szerokość pasa ruchu 3,50 m,
- szerokość opasek wewnętrznych 0,50 m,
- zasadnicza szerokość pasa dzielącego 5,00 m,
- szerokość pasów awaryjnych 2,50 m,
- pochylenie poprzeczne jezdni 2,5 %,
- skrajnia pionowa 5,00 m,
- dopuszczalne obciążenie nawierzchni 115 kN/oś.

Trasa powiązana będzie z istniejącą siecią drogową poprzez węzły, a obsługa ruchu lokalnego zostanie zapewniona przez drogi dojazdowe.

W poniższej tabeli zaprezentowano wykaz węzłów drogowych przewidzianych do zrealizowania w ramach niniejszej inwestycji.

Lp.	Typ węzła	Nazwa węzła	Kilometraż S19	Kategoria drogi	Numer drogi	Klasa krzyżującej się drogi
1	WB	Sarnaki – W I	ok. 4+022	krajowa	DK19	GP
2	WB	Sarnaki – W II	ok. 4+022	krajowa	DK19	GP
3	WB	Ostromęczyn – W I*	ok.10+511	krajowa	DK19	GP
4	WB	Ostromęczyn – W II*	ok. 10+411	krajowa	DK19	GP
5	WB	Łosice – W I	ok. 17+991	wojewódzka	DW 698	G
6	WB	Łosice – W II	ok. 17+991	wojewódzka	DW 698	G

Lp.	Typ węzła	Nazwa węzła	Kilometraż S19	Kategoria drogi	Numer drogi	Klasa krzyżującej się drogi
7	WB	Mszanna – W I	ok. 26+431	krajowa	DK19	GP
8	WB	Mszanna – W II	ok. 26+431	krajowa	DK19	GP

* realizacja w etapie II

Poza ekspresową inwestycją liniową w zakres przedsięwzięcia będzie wchodzić budowa nowych oraz przebudowa kolidujących z nią sieci infrastrukturalnych (elektroenergetycznych, telekomunikacyjnych, gazowych, wodociągowych, kanalizacyjnych itd.) jak również przebudowa istniejącego układu drogowego dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych oraz budowa dróg obsługujących.

Budowa omawianego odcinka drogi wymagać będzie wykonania mostów, wiaduktów, przepustów w ciągu planowanej drogi ekspresowej i w ciągu dróg krzyżujących się z nią, urządzeń ochrony środowiska (w tym: ekranów akustycznych, zbiorników retencyjnych, przejść dla zwierząt) oraz odwodnienia korpusu drogowego.

Droga ekspresowa S19 oraz drogi obsługujące teren przyległy zostaną wyposażone w urządzenia obsługi uczestników ruchu. Do tych obiektów i urządzeń w ramach omawianej inwestycji zalicza się:

- miejsca obsługi podróżnych,
- ciągi pieszo-rowerowe,
- zatoki autobusowe,
- place do zawracania,
- przejścia dla pieszych.

W ramach inwestycji wykonane zostaną dwa miejsca obsługi podróżnych (MOP):

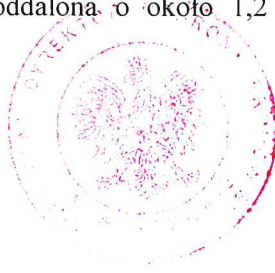
- MOP Górki w km ok. 15+850,
- MOP Czuchleby w km ok. 15+082.

Miejsca Obsługi Podróżnych zostaną zrealizowane jako MOP kat. I bez budowy stacji paliw oraz punktów gastronomicznych i noclegowych.

Planowana inwestycja przebiega na terenie Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu, dla którego obowiązują przepisy zawarte w Rozporządzeniu Nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 20 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Podlaski Przełom Bugu" w części położonej w województwie mazowieckim (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 120, poz. 3563).

Ponadto rozpatrywana inwestycja częściowo zlokalizowana jest na terenie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadlokalnym (Dolina Dolnego Bugu GKPnC-4).

Najbliższymi obszarami Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 są: Dolina Dolnego Bugu PLB140001 oddalona o około 1,15 km na północny-zachód od terenu planowanego przedsięwzięcia i Ostoja Nadbużańska PLH 140011 oddalona o około 1,2 km na północny-zachód od terenu planowanego przedsięwzięcia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Warszawie

Jacek Lolo